Ι.Β.ΣΤΑΛΙΝ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟ ΑΓΑΘΟ

Λενινισμός ή Τροτσκισμός

εκδοσεις ειρηνη

Ι. Β. ΣΤΑΛΙΝ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΤΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟ ΑΓΑΘΟ

ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ ἤ ΤΡΟΤΣΚΙΣΜΟΣ

εκδοσεις ειρῆνη — αθηνα 1976

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΑΡΞ - ΕΝΓΚΕΛΣ - ΛΕΝΙΝ
ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ Κ.Κ (Μπ.) ΤΗΣ Ε.Σ.Σ.Δ.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ 1953
ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΛΟΓΟΣ

ΠΟΥ ΕΚΦΩΝΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΚΡΕΜΛΙΝΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

(4 Μαΐου 1935)

Σύντροφοι, κανείς δεν μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ ὅτι τὸν τέλευταῖον καιρὸ δὲν πραγματοποιήσαμε τόσο μεγάλες ἐπιτυχίες στὸν τομέα τῆς ἀνοικοδόμησης ὅσο στὸν τομέα τῆς διοίκησης. Κάθε φορά, συνηθίζουμε νὰ μιλᾶμε πάρα πολὺ γιὰ τὴν ἀξία αὐτῶν ποὺ διευθύνουν, γιὰ τὴν ἀξία τῶν ἀρχηγῶν. Ἀποδίδουν σ' αὐτοὺς ὅλες, σχεδὸν ὅλες τὶς πραγματοποιήσεις μας. Εἶναι φανερὸ ὅμως πῶς ἀπατῶνται, πὼς ἔχουν ἄδικο. Δὲν πρόκειται μονάχα γιὰ τοὺς ἀρχηγούς. Ὡστόσο δὲν εἶναι γι' αὐτοὺς ποὺ θἄθελα νὰ μιλήσω σήμερα. Ἐπιθυμῶ νὰ πῶ μερικὲς λέξεις γιὰ τὸ ζήτημα τῶν στελεχῶν, τῶν στελεχῶν μας γενικά, καὶ τῶν στελεχῶν τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μας, εἰδικώτερα.

Γνωρίζετε ὅλοι σας πὼς κληρονομήσαμε ἀπὸ τὸ παρελθὸν μιὰ χώρα μὲ καθυστερημένη τεχνική, μιὰ χώρα δυστυχισμένη, ἐρειπωμένη. Ἐρειπωμένη ἀπὸ τέσσερα χρόνια ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἐρειπωμένη ἀκόμα ἀπὸ τρία χρόνια ἐμφύλιου πολέμου, μιὰ χώρα μὲ τὸν μισὸ πληθυσμό της ἀγράμματο, μὲ τεχνικὴ κατώτερη, μὲ μερικὰ νησάκια βιομηχανίας, πνιγμένα μέσα σ' ἕναν ὠκεανὸ ἀπὸ ἀσήμαντες ἀγροτικὲς ἐκμεταλλεύσεις: τέτοια ἦταν ἡ χώρα ποὺ εἴχαμε κληρονομήσει ἀπὸ τὸ παρελθόν. Τὸ καθῆκον μας συνίστατο στὸ νὰ κάνουμε νὰ περάσει αὐτὴ ἡ χώρα ἀπὸ τὸν σκοτεινὸ μεσαιωνικὸ δρόμο στὸ δρόμο τῆς μοντέρνας βιομηχανίας καὶ τῆς μηχανοποιημένης γεωργίας. Καθῆκον σοβαρὸ καὶ δύσκολο, ὅπως βλέπετε. Τὸ ζήτημα ἔμπαινε ἔτσι: ἢ θὰ ἐκτελούσαμε αὐτὸ τὸ καθῆκον, μέσ' στὴ μικρότερη προθεσμία, καὶ θὰ στερεώναμε τὸν σοσιαλισμὸ μέσα στὴ χώρα μας, ἢ δὲν θὰ τὸ ἐκτελούσαμε, καὶ τότε ἡ χώρα μας, τεχνικὰ ἀδύνατη καὶ καθυστερημένη ἀπὸ ἄποψη ἀγροτική, θὰ ἔχανε τὴν ἀνεξαρτησία της καί θὰ γινότανε τὸ παιχνίδι τῶν ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων.

Ἡ χώρα μας περνοῦσε τότε μιὰ περίοδο φοβερῆς τεχνικῆς φτώχειας. Ἔλειπαν μηχανὲς γιὰ τὴ βιομηχανία. Δὲν ὑπῆρχαν μηχανὲς γιὰ τὴ γεωργία. Οὔτε μηχανὲς γιὰ τὶς μεταφορές. Δὲν ὑπῆρχε ἡ στοιχειώδης ἐκείνη τεχνικὴ βάση, ποὺ χωρὶς αὐτὴν ὁ βιομηχανικὸς μετασχηματισμὸς μιᾶς χώρας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ γίνει νοητός. Ὑπήρχανε μόνο μερικὲς σκέψεις γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς τέτοιας βάσης. Ἔπρεπε νὰ δημιουργήσουμε μιὰ μεγάλη βιομηχανία πρώτης γραμμῆς. Ἔπρεπε νὰ τὴν προσανατολίσουμε μὲ τρόπο ποὺ νὰ τὴν κάνουμε ἱκανὴ νὰ ἀναδιοργανώσει τεχνικὰ ὄχι μόνο τὴ βιομηχανία, ἀλλὰ καὶ τὴ γεωργία, καθὼς ἐπίσης καὶ τὶς σιδηροδρομικές μας μεταφορές. Γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἔπρεπε νὰ ἐπιβάλουμε στὸν ἑαυτό μας θυσίες καὶ νὰ πραγματοποιήσουμε στὸ κάθε τι τὴν αὐστηρότερη οἰκονομία· ἔπρεπε νὰ ἐπιβάλουμε οἰκονομίες στὴ διατροφή μας, στὰ σχολεῖα, στὰ εἴδη ἐνδυμασίας, γιὰ νὰ ἀποχτήσουμε τὶς ἀναγκαῖες βάσεις γιὰ τὴ δημιουργία τῆς βιομηχανίας. Κανένας ἄλλος δρόμος δὲν ὑπῆρχε γιὰ νὰ θεραπεύσουμε τὴν τεχνικὴ φτώχεια, παρὰ μονάχα ὁ δρόμος ποὺ μᾶς ἔδειξε ὁ Λένιν, καὶ στὸν τομέα αὐτόν, ἀκολουθήσαμε τ' ἀχνάρια τοῦ μεγάλου δασκάλου.

Καταλαβαίνετε ὅτι, σὲ μιὰ τόσο μεγάλη καὶ δύσκολη ἐπιχείρηση, δὲν μπορούσαμε νὰ ἐλπίζουμε σὲ εὔκολες καὶ συνεχεῖς ἐπιτυχίες. Οἱ ἐπιτυχίες, σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση, δὲν μποροῦσαν νὰ φανερωθοῦν παρὰ ὕστερ' ἀπὸ μερικὰ χρόνια. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ὁπλιστοῦμε μὲ γερὰ νεῦρα, μὲ μπολσεβίκικη σταθερότητα καὶ πεισματάρικη ὑπομονή, γιὰ νὰ ξεπεράσουμε τὶς πρῶτες ἀποτυχίες καὶ νὰ βαδίσουμε χωρὶς παρέκκλιση καμμιά, χωρὶς νὰ ἀνεχόμαστε οὔτε δισταγμοὺς οὔτε ἀβεβαιότητες μέσ' στὶς γραμμές μας, πρὸς τὸ μεγάλο σκοπό.

Γνωρίζετε ὅτι ἐξεπληρώσαμε ὅλοι αὐτὸ τὸ καθῆκον. Ὅλοι οἱ σύντροφοί μας ὅμως δὲν εἶχαν τὰ νεῦρα ἀρκετὰ γερά, οὔτε ἀρκετὴ ὑπομονὴ καὶ σταθερότητα. Ἀνάμεσα στοὺς συντρόφους μας βρέθηκαν ὡρισμένοι οἱ ὁποῖοι, ἀπὸ τὶς πρῶτες κρίσιμες δυσκολίες, ρίξανε τὸ σύνθημα τῆς ὑποχώρησης. Λέγανε: «Γιατὶ λοιπὸν νὰ ξεκαθαρίσουμε τὴν τέρφα τοῦ παρελθόντος;» Σωστά, ἔτσ' εἶναι. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως εἶναι προικισμένος μὲ μνήμη καί, ἄθελά του, ξαναθυμᾶται τὸ παρελθόν, ἐξισώνοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν τὸν ἰσολογισμὸ τῆς δουλειᾶς μας.

(Ζωηρὴ κίνηση μέσα στὴ σάλα).

Ἔ, λοιπόν, ναί. Ὑπῆρχαν ἀνάμεσά μας σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι, τρομαγμένοι ἀπὸ τὶς δυσκολίες, ζητοῦσαν ἀπὸ τὸ κόμμα νὰ ὑποχωρήσει. Ἔλεγαν: «Σὲ τί χρησιμεύει ὁ ἐκβιομηχανισμός σας καὶ ἡ κολλεκτιβιστική σας ὀργάνωση, οἱ μηχανές, ἡ σιδηρουργία, τὰ τρακτέρ, οἱ θεριστικὲς καὶ οἱ ἁλωνιστικὲς μηχανές, τὰ αὐτοκίνητα; Θὰ κάνατε καλλίτερα νὰ δίνατε λίγο περισσότερα ροῦχα, ν' ἀγοράζατε λίγο περισσότερες πρῶτες ὕλες γιὰ νὰ κατασκευάσετε ἐμπορεύματα πρώτης ἀνάγκης καὶ νὰ δώσετε στὸν πληθυσμὸ λίγο περισσότερο ἅπ' ὅλ' αὐτὰ τὰ μικροπράγματα ποὺ ὁμορφαίνουν τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν λάβουμε ὑπ' ὄψη μας τὴν καθυστέρησή μας, τὸ νὰ θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε μιὰ βιομηχανία, μιὰ βιομηχανία πρώτης γραμμῆς, εἶν' ἕνα ὄνειρο ἐπικίνδυνο».

Εἶναι φανερό, πὼς τὰ τρία δισεκατομμύρια ρούβλια, ποὺ συγκεντρώσαμε χάρις σὲ μιὰν αὐστηρότατη οἰκονομία καὶ ξοδέψαμε γιὰ νὰ δημιουργήσουμε τὴ βιομηχανία μας, θὰ μπορούσαμε νὰ τὰ χρησιμοποιήσουμε γιὰ νὰ εἰσαγάγουμε πρῶτες ὕλες καὶ νὰ αὐξήσουμε τὴν κατασκευὴ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης. Θὰ ἤτανε κ' αὐτὸ ἕνα «σχέδιο» στὸ εἶδος του. Ἀλλά, μ' ἕνα τέτοιο «σχέδιο» δὲν θἄχαμε οὔτε μεταλλουργία. οὔτε μηχανικὲς κατασκευές, οὔτε τρακτὲρ καὶ αὐτοκίνητα, οὔτε ἀεροπλάνα καὶ τάνκς. Θὰ βρισκόμαστε ἀφοπλισμένοι μπροστὰ στοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Θὰ καταστρέφαμε τὰ θεμέλια τοῦ σοσιαλισμοῦ μέσα στὴ χώρα μας. Θὰ βρισκόμαστε αἰχμάλωτοι τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς μπουρζουαζίας.

Εἶναι φανερό, πὼς ἔπρεπε νὰ διαλέξουμε ἀνάμεσα στὰ δυὸ σχέδια: ἀνάμεσα στὸ σχέδιο τῆς ὑποχώρησης, ποὺ ὠδηγοῦσε καὶ θὰ κατέληγε ἀναγκαστικὰ στὴν ἧττα τοῦ σοσιαλισμοῦ, καὶ τὸ σχέδιο τῆς ἐπίθεσης ποὺ ὠδηγοῦσε καὶ πού, ὅπως χαίρετε, κατέληξε ἤδη στὴ νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ μέσα στὴ χώρα μας.

Διαλέξαμε τὸ σχέδιο τῆς ἐπίθεσης καὶ βαδίσαμε μπροστά, ἀκολουθώντας τὸ λενινιστικὸ δρόμο, βάζοντας στὴν μπάντα αὐτοὺς τοὺς συντρόφους ποὺ δὺν βλέπανε μακρύτερα ἀπὸ τὴ μύτη τους καὶ ποὺ κλείνανε τὰ μάτια μπρὸς στὸ κοντινὸ μέλλον τῆς χώρας μας, μπρὸς στὸ μέλλον τοῦ σοσιαλισμοῦ στὸν τόπο μας.

Αὐτοὶ οἱ σύντροφοι ὅμως δὲν περιόρίστηκαν πάντοτε στὸ νὰ κριτικάρουν καὶ νὰ ἀντιτάσσουν στὴν προσπάθειά μας μονάχα μιὰ παθητικὴ ἀντίσταση. Μᾶς ἀπείλησαν ὅτι θὰ ξεσηκώσουν ἐπανάσταση μέσ' στοὺς κόλπους τοῦ κόμματος, ἐνάντια στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπή. Κάτι περισσότερο: ἀπείλησαν νὰ φτάσουν ὣς τὴ δολοφονία ὡρισμένων ἀπὸ μᾶς. Κατὰ τὰ φαινόμενα, ὑπολόγιζαν πὼς θὰ μᾶς φοβίσουν καὶ θὰ μᾶς ὑποχρεώσουν νὰ παρεκκλίνουμε ἀπὸ τὸ λενινιστικὸ δρόμο. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, εἶχαν ξεχάσει τὸ δίχως ἄλλο, πὼς, σὰν μπολσεβίκοι, εἴμαστε πλασμένοι ἀπὸ μιὰ ξεχωριστὴ πάστα. Εἶχαν ξεχάσει πὼς οἱ μπολσεβίκοι δὲν φοβοῦνται τὶς δυσκολίες, οὔτε τὶς ἀπειλές. Εἴχανε ξεχάσει πῶς εἴμαστε σφυρηλατημένοι ἀπὸ τὸν μεγάλο Λένιν, τὸν ἀρχηγό μας, τὸν παιδαγωγό μας, τὸν πατέρα μας, ὁ ὁποῖος, ὅταν βρισκότανε μέσ' στὴ μάχη, ἀγνοοῦσε τὸ φόβο, δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβει τί εἶναι φόβος. Εἴχανε ξεχάσει πὼς οἱ ἐχθροὶ γινόντουσαν πιὸ ἐπιθετικοί, πὼς οἱ ἀντίπαλοι, μέσ' στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Κόμματος, πέφτανε ὁλοένα καὶ περισσότερο στὴν ὑστερία καὶ πὼς οἱ μπολσεβίκοι φλογίζονταν περισσότερο γιὰ τὴν καινούργια μάχη, τὴ μάχη τὴν δρμητική, ποὺ γι' αὐτοὺς εἶναι ὁ μόνος δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός.

Εἶναι φανερό, πὼς κι' ἐμεῖς δὲν εἴχαμε σκεφτεῖ καθόλου νὰ παρεκκλίνουμε ἀπὸ τὸ λενινιστικὸ δρόμο ποὺ ἀκολουθούσαμε. Ἀκόμα περισσότερο μάλιστα, μιὰ καὶ μπήκαμε μέσα στὸν δρόμο αὐτόν, ἀκολουθήσαμε τὴν πορεία μας μὲ πολὺ μεγαλείτερη ὁρμή, σαρώνοντας ἀπ' τὸ δρόμο τὰ ἐμπόδια ὅλων τῶν εἰδῶν. Εἶν' ἀλήθεια, ὅτι στὸ δρόμο μας χρειάστηκε νὰ πλευροκοπήσουμε μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς συντρόφους. Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ γίνει διαφορετικά. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀσχολήθηκα κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος, προσωπικά, μ' αὐτὴ τὴ δουλειά. *(Ζωηρὰ χειροκροτήματα, ζητωκραυγές).*

Ναί, σύντροφοι, βαδίσαμε μὲ βῆμα σίγουρο καὶ ἀκάθεκτο στὸ δρόμο τῆς βιομηχανοποίησης καὶ τῆς κολλεκτιβιστικῆς ὀργάνωσης τῆς χώρας μας. Καὶ τώρα μποροῦμε νὰ θεωροῦμε πὼς τὸν δρόμο αὐτὸν τὸν ἔχουμε πιὰ ξεπεράσει.

Σήμερα, ὅλος ὁ κόσμος ἀναγνωρίζει, πὼς σ' αὐτὸ τὸ δρόμο πραγματοποιήσαμε τεράστιες ἐπιτυχίες. Ὅλος ὁ κόσμος ἀναγνωρίζει σήμερα ὅτι ἔχουμε ἤδη μιὰ βιομηχανία πρώτης γραμμῆς, μιὰ δυνατὴ καὶ μηχανοποιημένη γεωργία, μεταφορὲς οἱ ὁποῖες ἀναπτύσσονται καὶ ἀκολουθοῦν μιὰν ἀνιοῦσα γραμμή, ἕναν Κόκκινο Στρατὸ ὀργανωμένον καὶ ἐξοπλισμένον στὴν ἐντέλεια.

Ἔχουμε λοιπὸν ξεπεράσει, στὶς μεγάλες γραμμές, τὴν περίοδο τῆς τεχνικῆς φτώχειας.

Τώρα ὅμως ποὺ ξεπεράσαμε τὴν περίοδο τῆς τεχνικῆς φτώχειας, μπήκαμε σὲ μιὰ καινούργια περίοδο: ἐννοῶ τὴν περίοδο τῆς φτώχειας τῶν ἀνθρώπων, τῶν στελεχῶν, τῶν ἐργατῶν τῶν ἱκανῶν νὰ κυριαρχοῦν πάνω στὴν τεχνικὴ καὶ νὰ τὴν σπρώχνουν πρὸς τὰ ἐμπρός. Εἶν' ἀλήθεια, πὼς ἔχουμε ἐργοστάσια, κολχόζ, σοβχόζ, μεταφορικὰ μέσα, στρατό, πὼς ἔχουμε τεχνική, προσαρμοσμένη στὶς σύγχρονες ἀνάγκες, μᾶς λείπουν ὅμως ἄνθρωποι προικισμένοι μὲ τὴν ἀναγκαία πεῖρα γιὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀπὸ τὴν τεχνικὴ τὸ μάξιμουμ ἐκείνου τὸ ὁποῖο μπορεῖ αὐτὴ νὰ ἀποδώσει. Ἄλλοτε, λέγαμε πὼς «ἡ τεχνικὴ ἀποφασίζει γιὰ ὅλα». Αὐτὸ τὸ σύνθημα μᾶς ἐβοήθησε σὲ τρόπο ὥστε νὰ θεραπεύσουμε τὴν τεχνικὴ φτώχεια καὶ νὰ δημιουργήσουμε σ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς δραστηριότητας μιὰ πλατύτατη βάση γιὰ νὰ ἐξοπλίσουμε τοὺς ἀνθρώπους μας μὲ μιὰ τεχνικὴ πρώτης γραμμῆς. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι θαυμάσιο. Δὲν εἶν' ὅμως ἀρκετό, δὲν εἶναι καθόλου ἀρκετό. Γιὰ νὰ βάλουμε τὴν τεχνικὴ σὲ κίνηση καὶ νὰ τὴν χρησιμοποιήσουμε σ' ὅλη της τὴν ἔκταση, χρειάζονται ἄνθρωποι κυρίαρχοι τῆς τεχνικῆς, στελέχη ἱκανὰ νὰ ἀφομοιώσουν καὶ νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτὴ τὴν τεχνική, σύμφωνα μ' ὅλους τοὺς κανόνες τῆς τέχνης. Ἡ τεχνικὴ χωρὶς ἀνθρώπους ποὺ νἄχουν ἀποχτήσει τὴν κυριαρχία της εἶναι πρᾶγμα νεκρό. Ἡ τεχνικὴ μὲ ἐπικεφαλῆς ἀνθρώπους κυρίαρχους τῆς τεχνικῆς μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ κάνει θαύματα. Ἂν μέσ' στὰ ἐργοστάσιά μας τῆς πρώτης γραμμῆς, μέσ' στὶς μεταφορές μας, μέσ' στὸν Κόκκινο Στρατό μας, ὑπῆρχαν σὲ ἐπαρκῆ ἀριθμὸ στελέχη ἱκανὰ νὰ κυριαρχοῦν πάνω σ' αὐτὴ τὴν τεχνική, ἡ χώρα μας θὰ πραγματοποιοῦσε ἕνα ἀποτέλεσμα τρεῖς καὶ τέσσερις φορὲς πιὸ μεγάλο ἀπ' αὐτὸ ποὺ πραγματοποιεῖ σήμερα. Νὰ γιατὶ τὸ μεγαλείτερο μέρος τῆς προσπάθειάς μας πρέπει τώρα νὰ στραφεῖ στοὺς ἀνθρώπους, στὰ στελέχη, στοὺς ἐργάτες,

στοὺς κυρίαρχους τῆς τεχνικῆς. Νὰ γιατὶ τὸ παληὸ σύνθημα: «Ἡ τεχνικὴ ἀποφασίζει γιὰ ὅλα», ποὺν' ἀπαύγασμα μιᾶς περιόδου ἡ ὁποία ἤδη ἔκλεισε, μιᾶς περιόδου ὅπου ἡ τεχνικὴ φτώχεια λυμαινότανε τὸν τόπο μας, πρέπει νὰ ἀντικατασταθεῖ τώρα ἀπ' αὐτὸ τὸ καινούργιο σύνθημα: «Τὰ στελέχη ἀποφασίζουν γιὰ ὅλα». Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι σήμερα τὸ οὐσιῶδες.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς οἱ ἄνθρωποί μας καταλάβανε τὴ μεγάλη σημασία αὐτοῦ τοῦ νέου συνθήματος, πὼς ἔχουν ἀπόλυτη συνείδηση τῆς ἀξίας του; Δὲν μπορῶ νὰ τὸ πῶ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Ἂν συνέβαινε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν θὰ βλέπαμε αὐτὴ τὴ σκανδαλώδη στάση ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων, τῶν στελεχῶν, τῶν ἐργατῶν, στάση ποὺ παρατηροῦμε συχνὰ μέσ' στὴν πρακτική μας. Τὸ σύνθημα: «Τὰ στελέχη ἀποφασίζουν γιὰ ὅλα» ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μας ποὺ διευθύνουν νὰ δείχνουν τὴ μεγαλείτερη μέριμνα γιὰ τοὺς ἐργάτες μας, «μικροὺς» καὶ «μεγάλους», ὁποιοσδήποτε κι' ἂν εἶναι ὁ τομέας ὅπου δουλεύουν· νὰ τοὺς διδάσκουν μὲ ἐπιμέλεια· νὰ τοὺς βοηθοῦν ὅταν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ βοήθεια· νὰ τοὺς ἐνθαρρύνουν ὅταν πραγματοποιοῦν τὶς πρῶτες ἐπιτυχίες τους· νὰ τοὺς βοηθοῦν νὰ προοδεύουν κ.τ.λ. Λοιπόν, εἰλικρινά, μποροῦμε ν' ἀναφέρουμε ἕναν ἀριθμὸ ἀπὸ παραδείγματα στενόκαρδου γραφειοκρατισμοῦ καὶ στάσης πραγματικὰ σκανδαλώδους ἀπέναντι συνεργατῶν. Αὐτὸ ἐξηγεῖ καθαρὰ γιατὶ ἀντὶ νὰ μαθαίνουμε νὰ γνωρίζουμε τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ τοὺς ἐμπιστευόμαστε, ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ μονάχα, πόστα ὑπεύθυνα, πολὺ συχνὰ τοὺς μεταχειριζόμαστε σὰν ἁπλᾶ πιόνια. Ἐμάθαμε νὰ ἐκτιμοῦμε πολὺ τὶς μηχανὲς καὶ νὰ κάνουμε ἐκθέσεις γιὰ τὴν τεχνικὴ τῶν ἐργοστασίων μας. Δὲν ξαίρω ὅμως οὔτ' ἕνα παράδειγμα ποὺ νὰ κάναμε ἐκθέσεις μὲ τὸν ἴδιο ζῆλο γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐκπαιδεύσαμε, κατὰ τὴν περίοδο αὐτήν, καὶ γιὰ τὸ πὼς τοὺς βοηθήσαμε γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν στὴ δουλειά τους. Ἀπὸ τὶ προέρχεται αὐτό; Προέρχεται αὐτὸ ὅτι δὲν μάθαμε ἀκόμα νὰ ἐκτιμοῦμε τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἐργάτες, τὰ στελέχη.

Θυμᾶμαι ἕνα γεγονὸς ποὺ συνέβη στὴ Σιβηρία, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐξορίας μου. Ἦταν ἄνοιξη, τότε ποὺ λυώνουν τὰ χιόνια καὶ τὰ ποτάμια εἶναι γεμάτα νερό. Καμμιὰ τριανταριὰ ἄνθρωποι εἴχανε πάει στὸν ποταμὸ γιὰ νὰ βγάλουν ἀπὸ μέσα

μερικὰ ξύλα ποὺχαν παρασυρθεῖ ἀπ' τὸ ὁρμητικό του ρεῦμα. Τὴ νύχτα, ξαναγύρισαν στὸ χωριό, ἕνας ὅμως ἀπὸ τοὺς συντρόφους των ἔλειπε. Στὴν ἐρώτησή μου: —Ποῦ εἶν' ὁ τριακοστός; ἀπαντήσανε, ἀδιάφορα, ὅτ' εἶχε μείνει κάτω, στὸ ποτάμι. —Πὼς ἔμεινε στὸ ποτάμι; Καὶ μοῦ ἀπαντήσανε μὲ τὴν ἴδια ἀδιαφορία: —Τὶ ἐρώτηση εἶν' αὐτή! Πνίγηκε! Κι' ἀμέσως ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς βιάστηκε νὰ φύγει, λέγοντας: —Πρέπει νὰ πάω νὰ ποτίσω τὴ φοράδα μου. Ὅταν τοὺς κατηγόρησα ὅτι δείχνουν περισσότερη εὐσπλαχνία γιὰ τὰ ζῶα παρὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἀπάντησε, κάτω ἀπὸ τὶς ἐπιδοκιμασίες ὅλων τῶν ἄλλων: —Τὸ νὰ λυπᾶται κανεὶς τοὺς ἀνθρώπους πάει πολύ. Ἄνθρωποι γίνονται πάντα. Μιὰ φοράδα ὅμως... δοκίμασε νὰ δεῖς ἂν μπορεῖς νὰ φτιάξεις καμμιὰ *(Γενικὴ ζωηρότητα)*. Νὰ ἕνα παράδειγμα, ἀσήμαντο ἴσως, ἀλλὰ πολὺ χαρακτηριστικό. Μοῦ φαίνεται πὼς ἡ ἀδιαφορία ὁρισμένων ἀπὸ τοὺς διευθυντές μας ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων, τῶν στελεχῶν καὶ ἡ ἀνικανότητά τους νὰ τοὺς ἐκτιμήσουν, εἶναι μιὰ ἐπιβίωση αὐτῆς τῆς παράδοξης στάσης τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τοῦ συνανθρώπου του, ἡ ὁποία παρουσιάζεται μπροστά μας σ' αὐτὸ τὸ ἐπισόδειο τῆς μακρινῆς Σιβηρίας ποὺ σᾶς διηγήθηκα.

Ἔτσι λοιπόν, σύντροφοι, ἂν θέλουμε νὰ θεραπεύσωμε τὴν φτώχεια ποὺ παρουσιάζουμε σὲ ἀνθρώπους καὶ νὰ πετύχουμε ὥστε νὰ διαθέτει ἡ χώρα μας ἐπαρκῆ στελέχη, ἱκανὰ νὰ κάνουν τὴν τεχνικὴ νὰ προοδεύσει καὶ νὰ τὴν θέσουν σὲ κίνηση, ὀφείλουμε νὰ μάθουμε, πρὸ παντός, νὰ ἐκτιμοῦμε τοὺς ἀνθρώπους, νὰ ἐκτιμοῦμε τὰ στελέχη, νὰ ἐκτιμοῦμε κάθε ἐργάτη ποὺ μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ στὸ κοινό μας ἔργο. Πρέπει τέλος νὰ καταλάβουμε ὅτι στὶς παροῦσες συνθῆκες «τὰ στελέχη ἀποφασίζουν γιὰ ὅλα». Ἂν ἔχουμε καλὰ καὶ πολυάριθμα στελέχη στὴ βιομηχανία, στὴ γεωργία, στὶς μεταφορές, στὸ στρατό, ἡ χώρα μας θὰ γίνει ἀκαταμάχητη. Ἂν δὲν ἔχουμε αὐτὰ τὰ στελέχη, θὰ κουτσαίνουμε κι' ἀπὸ τὰ δυό μας τὰ πόδια.

Γιὰ νὰ τελειώνω, ἐπιτρέψτε μου νὰ πιῶ στὴν ὑγειὰ καὶ στὴν καλὴ τύχη τῶν νέων προαγωγῶν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Εὔχομαι στὴν Ἀκαδημία νὰ πετύχει στὸ ἔργο τῆς ὀργάνωσης καὶ τῆς διεύθυνσης τῆς ὑπεράσπισης τῆς πατρίδας μας!

Σύντροφοι, τελειώσατε τὴν ἀνώτερη σχολὴ καὶ πήρατε ἀπ' αὐτὴν τὴν πρώτη σας διαμόρφωση. Τὸ σχολειὸ ὅμως δὲν εἶναι παρὰ ἕνας προπαρασκευαστικὸς σταθμός. Τὴν ἀληθινή τους διαμόρφωση τὰ στελέχη τὴν παίρνουν μέσα στὴν ζωντανὴ δουλειά, ἔξω ἀπ' τὸ σχολειό, μέσα στὸν ἀγώνα ποὺ κάνουν ἐνάντια στὶς δυσκολίες, γιὰ νὰ τὶς ὑπερπηδήσουν. Νὰ θυμόσαστε, σύντροφοι, ὅτι καλὰ στελέχη εἶν' ἐκεῖνα ποὺ δὲν φοβοῦνται τὶς δυσκολίες, ποὺ δὲν ξεφεύγουν ἀπὸ αὐτές, ἀλλὰ ποὺ ἀντίθετα βαδίζουν μπροστὰ ἀπ' αὐτὲς γιὰ νὰ τὶς ὑπερπηδήσουν, γιὰ νὰ τὶς ὑπερνικήσουν. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, παρὰ ὅτι στὴ μάχη ἐνάντια στὶς δυσκολίες σφυρηλατοῦνται τὰ ἀληθινὰ στελέχη. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Στρατός μας ἀποχτήσει σὲ ἐπαρκῆ ἀριθμὸ ἀληθινὰ στελέχη, στελέχη σκληραγωγημένα στὶς πολεμικὲς δυσκολίες, θὰ γίνει ἀνίκητος.

Στὴν ὑγειά σας, σύντροφοι!

(Ζωηρὰ χειροκροτήματα ἀπ' ὅλη τὴ σάλλα. Ὅλοι σηκώνονται ἀπάνω. Ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὲς χαιρετίζουν τὸ σύντροφο Στάλιν).

Ο ΣΤΑΛΙΝ ΔΕΧΕΤΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΟΥΣ

(26 Δεκεμβρίου 1934)

Ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκτέλεση τοῦ ἐτήσιου σχεδίου τῆς σιδηρουργίας, μιὰ ἀντιπροσωπεία μεταλλουργῶν—ἀποτελούμενη ἀπὸ διευθυντὲς ἐργοστασίων καὶ προσωπικὸ τεχνικὸ καὶ ἐργατικὸ—γίνηκε δεκτή, στὶς 26 Δεκεμβρίου 1934, ἀπὸ τὸν Στάλιν, παρουσία τοῦ Μολότωφ, προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ Ὀρτζονίκιτζε, ἐπιτρόπου τοῦ λαοῦ γιὰ τὴ βαρειὰ βιομηχανία.

Ὁ ἀκαδημαϊκὸς Μπαρντίν, τεχνικὸς διευθυντὴς τοῦ ἐργοστασίου Κουζνιέτσκ, εὐχαρίστησε, ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν ἀντιπροσώπων, τὸν Στάλιν, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς μεγάλης νίκης ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὴν σιδηρουργία τὸ 1934.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝ

Ἀπαντώντας στὸν Μπαρντὶν ὁ Στάλιν, μίλησε γιὰ τὴν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς σιδηρουργίας καὶ τὰ οὐσιώδη προβλήματα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης.

Εἴχαμε, εἶπε ὁ Στάλιν, πάρα πολὺ λίγους ἀνθρώπους τεχνικὰ παρασκευασμένους. Μπροστά μας ἔμπαινε αὐτὸ τὸ δίλημμα: ἢ ν' ἀρχίσουμε νὰ διδάσκουμε τοὺς ἀνθρώπους, στὰ σχολεῖα, τὰ στοιχεῖα τῆς τεχνικῆς καὶ νὰ ἀναβάλουμε γιὰ δέκα χρόνια τὴν παραγωγὴ καὶ τὴν ὁλοκληρωτικὴ χρησιμοποίηση τῶν μηχανῶν, περιμένοντας νὰ σχηματισθοῦν στὰ σχολεῖα μορφωμένα τεχνικὰ στελέχη ἢ ν' ἀρχίσομμε νὰ κατασκευάζουμε μηχανὲς καὶ ν' ἀναπτύσσουμε τὴν ὁλοκληρωτικὴ χρησιμοποίησή τους στὴν ἐθνικὴ οἰκονομία, διδάσκοντας ταυτόχρονα στοὺς ἀνθρώπους τὴν τεχνικὴ καὶ διαμορφώνοντας στελέχη, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς χρησιμοποίησης τῶν μηχανῶν. Διαλέξαμε τὸν δεύτερο δρόμο. Δεχτήκαμε, ἀνοιχτὰ καὶ συνειδητά, νὰ χρησιμοποιήσουμε τοὺς πόρους μας καὶ τὰ περισσεύματα τῶν ἐξόδων μας, ἐξόδων ἀναπόφευκτων ἐξ αἰτίας τῆς ἔλλειψης ἀνθρώπων τεχνικὰ καταρτισμένων, σὲ μηχανές. Εἶν' ἀλήθεια πώς, σ' αὐτὴ τὴν περίοδο, μᾶς καταστράφηκαν μηχανὲς ὄχι κακές. Ἀντίθετα ὅμως, κερδίσαμε

αὐτὸ ποὺ μᾶς εἶναι τὸ πιὸ ἀπαραίτητο: χρόνο· καὶ δημιουργήσαμε αὐτὸ ποὺ εἶναι πιὸ πολύτιμο μέσ' στὴν οἰκονομία: στελέχη. Σὲ τρία ἢ τέσσερα χρόνια, σχηματίσαμε στελέχη ἀποτελούμενα ἀπὸ ἀνθρώπους μορφωμένους, τόσο στὸν τομέα τῆς κατασκευῆς μηχανῶν κάθε εἴδους, (τρακτέρ, αὐτοκινήτων, τάνκς, ἀεροπλάνων κλπ.), ὅσο καὶ στὸν τομέα τῆς ὁλοκληρωτικῆς χρησιμοποίησης αὐτῶν τῶν μηχανῶν. Αὐτὸ ποὺ στὴν Εὐρώπη θὰ ἀπαιτοῦσε ντουζίνες ὁλόκληρες χρόνια, κατορθώσαμε νὰ τὸ φέρουμε σὲ πέρας grosso modo καὶ στὶς μεγάλες του γραμμές, σὲ διάστημα τριῶν-τεσσάρων χρόνων. Τὰ χρήματά μας καὶ τὰ περισσεύματα τῶν ἐξόδων μας, οἱ μηχανὲς ποὺ καταστραφήκανε καὶ οἱ ἄλλες ζημιὲς ποὺ πάθαμε, ἀποζημιωθήκανε μὲ τὸ παραπάνω. Τώρα πιὰ ἔχουμε τὴ βάση τῆς γρήγορης βιομηχανοποίησης τῆς χώρας μας. Δὲν θὰ εἴχαμε ὅμως αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα, ἐὰν ἡ σιδηρουργία δὲν ἦταν ἀναπτυγμένη, ἂν ἡ σιδηρουργία δὲν εὐδοκιμοῦσε στὸν τόπο μας.

Ἔχουμε ὅλο τὸ δικαίωμα νὰ μιλοῦμε, ἐξακολούθησε ὁ Στάλιν, γιὰ τὶς μεγάλες ἐπιτυχίες τῆς σιδηρουργίας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βασικὴ δύναμη τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Νικήσαμε, αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια. Ἀλλὰ δὲν θἄπρεπε νὰ κοιμᾶζουμε γι' αὐτὲς τὶς ἐπιτυχίες. Τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο εἶναι νὰ ἐπαναπαύεται κανεὶς πάνω στὶς δάφνες του, νὰ ξεχνάει τὰ σφάλματα, νὰ ξεχνάει τὰ παραπέρα καθήκοντά του.

Ὁ Στάλιν εἶπε στοὺς μεταλλουργοὺς ποιὲς εἶναι οἱ ἐπιθυμίες του καὶ ἐπέστησε τὴν προσοχή τους πάνω σὲ ὡρισμένα σφάλματα τῆς δουλειᾶς τους.

Σ' ὅλες τὶς προοδευμένες χῶρες, ἡ παραγωγὴ τοῦ χάλυβα, ξεπερνᾶ τὴν παραγωγὴ τοῦ χυτοσίδηρου. Ὑπάρχουν χῶρες στὶς ὁποῖες ἡ παραγωγὴ τοῦ χάλυβα ξεπερνᾶ τὴν παραγωγὴ τοῦ χυτοσίδηρου κατὰ ἕνα 25-30ο/ο. Σ' ἐμᾶς συμβαίνει τὸ ἀντίθετο: ἡ παραγωγὴ τοῦ χάλυβα καθυστερεῖ σὲ σύγκριση μὲ τὴν παραγωγὴ τοῦ χυτοσίδηρου. Ὡς πότε θὰ κρατήσει αὐτὴ ἡ κατάσταση; Δὲν μποροῦμε τώρα πιὰ νὰ θεωροῦμε τὴ χώρα μας σὰν μιὰ χώρα «δασώδη», σὰν μιὰ χώρα στὴν ὁποία δὲν ὑπάρχει καθόλου σίδηρος κ.λ.π. . . . Σήμερα, εἴμαστε μιὰ χώρα τοῦ μετάλλου. Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ τελειώνουμε μ' αὐτὴ τὴν δυσαναλογία ἀνάμεσα στὴν παραγωγὴ χυτοσίδηρου καὶ χάλυβα:

Ἕνα ἄλλο πρόβλημα πάνω στὸ ὁποῖο ὁ Στάλιν ἐπέστησε τὴν προσοχὴ τῶν μεταλλουργῶν, εἶναι ἡ καθυστέρηση ποὺ παρατηρεῖται στοὺς κλιβάνους Μαρτὲν καὶ τὶς ἐλασματοποιητικὲς μηχανὲς, ἀναφορικὰ μὲ τὴν ἀφομοίωση καὶ τὴν κυριαρχία πάνω στὴν τεχνική.

Πολλοὶ κατάλαβαν κακὰ—συνέχισε—τὸ σύνθημα τοῦ κόμματος: «Ἡ τεχνική, στὴν περίοδο τῆς ἀνοικοδόμησης, ἀποφασίζει γιὰ ὅλα». Πολλοὶ κατάλαβαν αὐτὸ τὸ σύνθημα μ' ἕναν τρόπο μηχανικό· νόμισαν ὅτι στοιβάζοντας ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλείτερο ἀριθμὸ μηχανῶν, ἀξιοποιοῦσαν ἔτσι τὶς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ τοῦ συνθήματος. Αὐτὸ εἶναι σφάλμα. Δὲν μποροῦμε νὰ ξεχωρίζουμε τὴν τεχνικὴ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὴν βάζουν σὲ κίνηση. Ἡ τεχνικὴ δίχως τοὺς ἀνθρώπους εἶναι παᾶγμα νεκρό. Τὸ σύνθημα: «Ἡ τεχνική, στὴν περίοδο τῆς ἀνοικοδόμησης, ἀποφασίζει γιὰ ὅλα» ἐννοεῖ, ὄχι τὴν τεχνικὴ μοναχή της, ἀλλὰ τὴν τεχνικὴ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κατόρθωσαν νὰ γίνουν κυρίαρχοί της. Μονάχα μιὰ τέτοια κατανόηση αὐτοῦ τοῦ συνθήματος εἶναι σωστή. Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ μάθαμε νὰ ἐκτιμοῦμε τὴν τεχνική, εἶναι καιρὸς νὰ διακηρύξουμε χωρὶς ἀντιρρήσεις ὅτι ἐκεῖνο ποὺνει κεφαλαιῶδες, τώρα πιά, ***εἶναι οἱ ἄνθρωποι,*** οἱ ἄνθρωποι ποὺ κατόρθωσαν νὰ κυριαρχήσουν πάνω στὴν τεχνική. Ἀπ' αὐτὸ προκύπτει πὼς ἄν, ἄλλοτε, στρεφότανε ἡ προσοχή μας, μὲ τρόπο μονόπλευρο, στὴν τεχνική, στὶς μηχανές, τώρα ἡ προσοχὴ μας πρέπει νὰ στραφεῖ στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἔχουν γίνει κύριοι τῆς τεχνικῆς. Πρέπει νὰ προσέξουμε πολὺ κάθε ἱκανὸν ἐργάτη, κάθε ἐργάτη ποὺ διακρίνεται. Πρέπει νὰ τὸν προσέξουμε καὶ νὰ τὸν βοηθήσουμε νὰ προοδεύσει. Πρέπει νὰ βοηθήσουμε νὰ προοδεύσουν οἱ ἄνθρωποι, καταβάλλοντας τὴν ἴδια προσοχὴ καὶ τὴν ἴδια μέριμνα ποὺ καταβάλλει κ' ὁ κηπουρὸς ὅταν περιποιεῖται ἕνα ἐξαιρετικὸ του δέντρο. Πρέπει νὰ ἐκπαιδεύουμε τὸν ἄνθρωπο, νὰ τὸν βοηθοῦμε νὰ προοδεύει, νὰ τοῦ ἀνοίγουμε καινούργιες προοπτικές, νὰ τὸν κάνουμε νὰ προχωρεῖ στὸν κατάλληλο καιρό, νὰ τοῦ ἐμπιστευόμαστε στὸν κατάλληλο καιρὸ μιὰν ἄλλην ἐργασία, ἂν δὲν μπορεῖ νὰ φθάσει ὡς τὸ τέλος τοῦ σκοποῦ τον, χωρὶς νὰ περιμένουμε νὰ ἀχρηστευθεῖ ὁριστικά. Τὸ νὰ βοηθοῦμε μὲ ἐπιμέλεια νὰ προοδεύουν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸ νὰ δημιουργοῦμε ἀπ'

αὐτοὺς ἐργάτες ποιοτικὰ ἀνώτερους, τὸ νὰ τοὺς τοποθετοῦμε στὴ θέση τους καὶ νὰ τοὺς ὀργανώνουμε μὲ φρόνηση μέσ' στὴν παραγωγή, ***τὸ νὰ διοργανώνουμε τοὺς μισθοὺς σὲ τρόπο τέτοιο ὥστε νὰ ἐνισχύουμε τοὺς ἀποφασιστικοὺς κρίκους τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ σπρώχνουμε τοὺς ἀνθρώπους σὲ μιὰν ἀνώτερη ποιοτικὴ ἀπόδοση,*** νὰ τί μᾶς χρειάζεται γιὰ νὰ δημιουργήσουμε μιὰ πολυάριθμη στρατιὰ ἀπὸ τεχνικὰ στελέχη τῆς παραγωγῆς.

Λοιπόν, σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, ὅλα δὲν πᾶνε καλὰ σὲ σᾶς, συνέχισε, ἀπευθυνόμενος στοὺς διευθυντὲς τῶν ἐργοστασίων. Γιὰ τὶς ὑψικαμίνους, κατορθώσατε λίγ' ὡς πολὺ νὰ συγκροτήσετε καὶ νὰ ὀργανώσετε ἀνθρώπους τεχνικὰ ἔμπειρους· στοὺς ἄλλους τομεῖς ὅμως τῆς μεταλλουργίας, δὲν κατορθώσατε ἀκόμα νὰ ἐπιτύχετε τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο, ἀκριβῶς, ὁ χάλυβας καὶ τὰ ἐλάσματα καθυστεροῦν σὲ σύγκριση μὲ τὸν χυτοσίδηρο. Τὸ καθῆκον σας συνίσταται στὸ νὰ συμπληρώσετε τέλος αὐτὸ τὸ κενό. Νὰ μὴν ξεχνᾶτε ποτὲ ὅτι ἐκτὸς ἀπ' τὸν χυτοσίδηρο μᾶς χρειάζονται περισσότερος χάλυβας καὶ περισσότερα ἐλάσματα.

Ὕστερ' ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Στάλιν, ἄρχισε μιὰ ζωηρὴ συζήτηση ποὺ κράτησε περισσότερο ἀπὸ ἑφτὰ ὧρες. Διευθύνοντες τῆς σιδηρουργίας, τεχνικοὶ διευθυντὲς καὶ διευθύνοντες τῶν ἐργοστασίων, προϊστάμενοι ἐργαστηρίων, μαχητὲς τοῦ Κόμματος καὶ πρωτοπόροι ἐργάτες πῆραν τὸ λόγο. Καθένας μίλησε λεπτομερειακὰ γιὰ τὶς προοπτικὲς τῆς σιδηρουργίας στὸ 1935, γιὰ τὰ μέσα ποὺ πρέπει νὰ χρησιμοποιήσουν γιὰ νὰ λύσουν τὰ προβλήματα ποὺ τέθηκαν ἀπὸ τὸν Στάλιν, γιὰ τὴ δυνατὴ δημιουργικὴ ὁρμὴ ποὺ ἐκδηλώνεται μέσ' στὰ ἐργοστάσια. Περισσότεροι ἀπὸ εἴκοσι ρήτορες ἀκούστηκαν. Οἱ λόγοι τους ἔδειξαν ὅτι οἱ ἐργάτες τῆς σοβιετικῆς σιδηρουργίας ἐπραγματοποίησαν, αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια μεγάλες ἐπιτυχίες στὸν τομέα τῆς κυριαρχίας πάνω στὴν τεχνική, ὅτι καθένας ἤξαιρε καλά, ὄχι μόνο τὴν ἐπιχείρηση ὅπου δούλευε, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τὰ ἄλλα ἐργοστάσια, ὅτι εἶχε ἀρχίσει μιὰ ἐνθουσιώδης ἁμιλλα γιὰ μιὰ σοσιαλιστικὴ δουλειὰ καλλίτερα ἀφομοιωμένη, καλλίτερα ὀργανωμένη καὶ πιὸ ἐπιμελημένη.

ΕΜΠΡΟΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

Λόγος ποὺ ἐκφωνήθηκε στὴν Ὁλομέλεια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ε. Σ. Σ. Δ.

(3 Μαρτίου 1937)

ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΟΥΔΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΚΑΘΑΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΤΡΟΤΚΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ

Ἀπὸ τὶς ἐκθέσεις ποὺ ἀκούστηκαν στὴν Ὁλομέλεια καὶ τὶς συζητήσεις ποὺ ἐπακολούθησαν ὕστερα ἀπ' αὐτές, βγάζω τὸ συμπέρασμα πὼς εἶν' ἀνάγκη νὰ μιλήσω γιὰ τὰ παρακάτω τρία οὐσιώδη γεγονότα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα, τὸ σαμποτάζ, ἡ κατασκοπεία καὶ ὁ ἀντιπερισπασμὸς τῶν πρακτόρων τῶν ξένων κρατῶν, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους οἱ τροτσκιστὲς παίζουν ἕναν ἀρκετὰ ἐνεργητικὸ ρόλο, ἔβλαψαν λίγο-πολὺ ὅλες, ἢ σχεδὸν ὅλες τὶς ὀργανώσεις μας, τόσο τὶς οἰκονομικὲς καὶ τὶς διοικητικές, ὅσο καὶ τὶς ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος.

Δεύτερο, οἱ πράκτορες τῶν ξένων Κρατῶν καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς οἱ πράκτορες τῶν τροτσκιστῶν, κατορθώσανε νὰ εἰσδύσουν ὄχι μόνο μέσ' στὶς ὀργανώσεις τῆς βάσης, ἀλλὰ καὶ σὲ ὡρισμένα ὑπεύθυνα πόστα.

Τρίτο, ὡρισμένοι ἀπὸ τοὺς διευθύνοντές μας, τόσο στὸ κέντρο ὅσο καὶ στὴν ἐπαρχία, ὄχι μόνο δὲν κατόρθωσαν νὰ ξεχωρίσουν τὸ ἀληθινὸ πρόσωπο τῶν σαμποτέρ, τῶν πρακτόρων ἀντιπερισπασμοῦ, τῶν κατασκόπων καὶ δολοφόνων, ἀλλ' ἀντίθετα, δείχτηκαν ἀμελεῖς, μαλακοὶ καὶ ἀφελεῖς, ὡς τὸ σημεῖο νὰ συμβάλουν συχνὰ κι' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι στὸ νὰ φτάσουν οἱ πράκτορες τῶν ξένων Κρατῶν σὲ τοῦτο ἢ σὲ κεῖνο τὸ ὑπεύθυνο πόστο.

Αὐτὰ εἶναι τὰ τρία ἀναμφισβήτητα γεγονότα ποὺ ἀβίαστα προκύπτουν ἀπὸ τὶς ἐκθέσεις καὶ τὶς συζητήσεις ποὺ γίνηκαν πάνω σ' αὐτές.

I

Πολιτικὴ ἀμέλεια

Πῶς νὰ ἐξηγήσω τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ διευθύνοντές μας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μιὰ πλούσια πεῖρα ἀπ' τὸν ἀγώνα ἐνάντια στὰ ἐχθρικὰ πρὸς τὸ Κόμμα καὶ τὰ παντοειδῆ ἀντισοβιετικὰ ρεύματα, δείχτηκαν, κατὰ σύμπτωση, τόσο ἀφελεῖς καὶ τόσο τυφλοί, ὥστε νὰ μὴ μπορέσουν ν' ἀναγνωρίσουν τοὺς μεταμφιεσμένους σὲ πρόβατα λύκους, ὥστε νὰ μὴ μπορέσουν νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τοὺς λύκους αὐτοὺς τὴ μάσκα;

Μπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιώσει πὼς ἡ ἐνέργεια σαμποτάζ, κατασκοπείας καὶ ἀντιπερισπασμοῦ τῶν πρακτόρων τῶν ξένων Κρατῶν, ποὺ παρουσιαζόταν στὴν ἐπικράτεια τῆς Ε.Σ.Σ.Δ., ἀποτελοῦσε γιὰ μᾶς κάτι τὸ ἀπροσδόκητο, κάτι ποὺ ποτὲ δὲν τὄχαμε προβλέψει: "Οχι, δὲν θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ τὸ βεβαιώσει ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Ἀπόδειξη, οἱ πράξεις σαμποτάζ ποὺ διαπράχτηκαν στοὺς διάφορους κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν δέκα τελευταίων ἐτῶν, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ὑπόθεσης Τσάκχτι, πράξεις οἱ ὁποῖες ἔχουν καταχωρηθεῖ στὰ ἐπίσημα ντοκουμέντα.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιώσει ὅτι τὸν τελευταῖο καιρὸ δὲν εἴχαμε κανένα σημεῖο ἢ προειδοποίηση γιὰ τὴν ἐνέργεια σαμποτάζ, κατασκοπείας ἢ τρομοκρατίας τῶν φασιστῶν πρακτόρων τοῦ τροτσκισμοῦ καὶ τοῦ ζηνοβιεφισμοῦ; "Οχι, κανεὶς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὸ βεβαιώσει αὐτό.

Τέτοια σημάδια ὑπῆρχαν κι' οἱ μπολσεβίκοι δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ τὰ ξεχάσουν.

Ἡ ἄτιμη δολοφονία τοῦ Κίρωφ ὑπῆρξε ἡ πρώτη σοβιερὴ προειδοποίηση πὼς οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ ἄρχιζαν νὰ παίζουν διπλὸ παιχνίδι καὶ πὼς γιὰ νὰ τὸ κάνουν αὐτό, θὰ καμουφλαριζόντουσαν σὲ μπολσεβίκους, σὲ μέλη τοῦ Κόμματος, γιὰ νὰ κερδίσουν τὴν ἐμπιστοσύνη μας καὶ γιὰ νὰ τοὺς ἀνοιχτεῖ [ἡ εἴσοδος τῶν ὀργανώσεών μας.

Ἡ δίκη τοῦ «Κέντρου τοῦ Λένινγκραντ», καθὼς κ' ἡ δίκη «Ζηνόβιεφ-Κάμενεφ» ἔδωσαν μιὰ καινούργια βάση στὰ διδάγματα ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἄτιμη δολοφονία τοῦ Κίρωφ.

Ἡ δίκη τῆς «τροτσκιστο-ζηνοβιεφικῆς ὁμάδας», ἐπιβεβαίωσε τὰ διδάγματα τῶν παραπάνω δικῶν κι' ἔδειξε ὁλοφάνερα πὼς οἱ ζηνοβιεφικοὶ κι' οἱ τροτσκιστὲς συγκεντρώσανε γύρω τους ὅλα τὰ ἐχθρικὰ μπουρζουάδικα στοιχεῖα, ποὺ εἶχανε μεταβληθεῖ σ' ἕνα πρακτορεῖο κατασκοπείας, ἀντιπερισπασμοῦ καὶ τρομοκρατίας τῆς γερμανικῆς Γκεσταπό, πὼς τὸ διπλὸ παιχνίδι καὶ τὸ καμουφλάζ ἤτανε γιὰ τοὺς ζηνοβιεφικοὺς καὶ τοὺς τροτσκιστὲς τὸ μοναδικὸ μέσο γιὰ τὴ διείσδυσή τους μέσα στὶς ὀργανώσεις μας, πὼς ἡ ἐπαγρύπνηση καὶ ἡ πολιτικὴ ὀξυδέρκεια ἀποτελοῦσαν τὸ πιὸ σίγουρο μέσο γιὰ νὰ ἐμποδίσουμε αὐτὴ τὴ διείσδυση, γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουμε τὴν τροτσκιστο-ζηνοβιεφικὴ συμμορία.

Στὸ ἐμπιστευτικό της γράμμα τῆς 18 Ἰανουαρίου 1935, τὸ σχετικὸ μὲ τὴν ἄτιμη δολοφονία τοῦ Κίρωφ, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ε. Σ. Σ. Δ., καθιστοῦσε προσεχτικὲς τὶς ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος ἀπέναντι στὴν πολιτικὴ ἀμέλεια καὶ τὴν φιλησυχία.

Νά τί λέει αὐτὸ τὸ ἐμπιστευτικὸ γράμμα:

Πρέπει νὰ τελειώνουμε μὲ τὴν ὀπποστουνιστικὴ ἀμέλεια ποὺ προέρχεται ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐσφαλμένη ὑπόθεση, ὅτι ὅσο οἱ συνάμεις μας θὰ αὐξάνουν τόσο ὁ ἐχρὸς θὰ ἐξημερώνεται ὁλοένα καὶ περισσότερο καὶ θὰ γίνεται ὁλοένα καὶ πιὸ ἀβλαβής. Αὐτὴ ἡ ὑπόθεση εἶναι κατὰ βάθος ἐσφαλμένη. Εἶν' ἕνα ὑπόλλειμμα τῆς παρέκκλισης τῆς δεξιᾶς, ἡ ὁποία βεβαιώνει ὅλους καὶ τὸν καθένα ὅτι οἱ ἐχθροὶ θὰ ἀφομοιωθοῦν σιγὰ-σιγὰ μέσ' στὸν σοσιαλισμό, ὅτι θὰ γίνουν τελικὰ ἀληθινοὶ σοσιαλιστές. Δὲν εἶναι γνώρισμα τῶν μπολσεβίκων νὰ ἐπαναπαύονται πάνω στὶς δάφνες τους καὶ νὰ χάσκουν σὰν τὶς κουρδοῦνες. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς χρειάζεται δὲν εἶν' ἡ ἀγαθότητα, ἀλλὰ ἡ ἐπαγρύπνηση, ἡ ἀληθινὴ ἐπαναστατικὴ μπολσεβίκικη ἐπαγρύπνηση. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε, ὅτι ὅσο περισσότερο ἡ θέση τῶν ἐχθρῶν μας θὰ γίνεται πιὸ ἀπελπιστική, τόσο πιὸ πρόθυμα θὰ καταφεύγουν σὲ ἐξτρεμιστικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ μοναδικὸ καταφύγιο τῶν ἀνθρώπων τῶν καταδικασμένων νὰ καταστραφοῦν στὸν ἀγώνα τους ἐνάντια στὴ σοβιετικὴ ἐξουσία. Πρέπει πάντα νὰχετε στὸ νοῦ σας αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ εἶσθε πάντα ἄγρυπνοι.

Στὸ ἐμπιστευτικὸ γράμμα της τῆς 29 Ἰουλίου 1936, ποὺ ἀφορᾶ τὴν τρομοκρατικὴ καὶ κατασκοπευτικὴ δράση τῆς ζηνοβιεφικο-τροτσκιστικῆς Ὁμάδας, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ε.Σ.Σ.Δ., καλοῦσε ξανὰ τὶς ὀργα-

νώσεις τοῦ Κόμματος νὰ ἀναπτύξουν τὸ μάξιμουμ τῆς ἐπαγρύπνησής τους, νὰ καταβάλουν κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἀνακάλυψη τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, ὁποιανδήποτε μάσκα καὶ ἂν φοροῦν.

Νά τί λέει τὸ ἐμπιστευτικὸ γράμμα :

Τώρα ποὺ ἔχουμε στὰ χέρια μας τὴν ἀπόδειξη ὅτι, στὸν ἀγώνα ἐνάντια στὴ σοβιετικὴ ἐξουσία, τὰ ζηνοβιεφικο-τροτσκιστικὰ τέρατα συγκεντρώνουν ὅλους τοὺς ὁρκισμένους ἐχθροὺς τῶν ἐργατῶν τῆς χώρας μας,—κατασκόπους, προβοκάτορες, πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, λευκοφρουρούς, κουλάκους κλπ. καὶ ὅτι ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ καὶ τοὺς τροτσκιστὲς καὶ ζηνοβιεφικοὺς ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅλες οἱ ἀντιθέσεις παραμερίστηκαν,—ὅλες οἱ ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος, ὅλα τὰ μέλη τοῦ Κόμματος πρέπει νὰ κατανοήσουν πὼς ἡ ἐπαγρύπνηση τῶν κομμουνιστῶν εἶναι ἀπαραίτητη σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ σ' ὅλες τὶς περιστάσεις. Τὸ πιὸ ἀπαραίτητο προσὸν γιὰ κάθε μπολσεβίκο, στὶς παροῦσες συνθῆκες, πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἱκανότητα ν' ἀναγνωρίζει τὸν ἐχθρὸ τοῦ Κόμματος, ὅσο καλὰ μασκοφορεμένος καὶ νάναι.

Λοιπόν, ὑπῆρχαν καὶ σημάδια καὶ προειδοποιήσεις.

Σὲ τί μᾶς προσκαλοῦσαν αὐτὰ τὰ σημάδια κι' αὐτὲς οἱ προειδοποιήσεις ;

Μᾶς καλοῦσαν νὰ ξεκαθαρίσουμε τὴν ἀδυναμία τῆς δουλειᾶς τῆς ὀργάνωσης μέσα στὸ Κόμμα καὶ νὰ κάνουμε τὸ Κόμμα ἕνα φρούριο ἀπόρθητο, στὸ ὁποῖο οὔτ' ἕνας διπρόσωπος ἄνθρωπος νὰ μὴ μπορεῖ νὰ εἰσδύσει.

Μᾶς καλοῦσαν νὰ δώσουμ' ἕνα τέλος στὴν ὑποτίμηση τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος καὶ νὰ κάνουμε μιὰν ἀποφασιστικὴ στροφὴ στὴ δουλειά μας, στροφὴ ποὺ θἄχε σκοπό της τὸ δυνάμωμα τῆς πολιτικῆς ἐπαγρύπνησης.

Ἔ, λοιπόν! Τὰ γεγονότα ἔδειξαν ὅτι τ' αὐτὶ τῶν συντρόφων μας ἦταν κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀδυνατισμένο, γιὰ νὰ μπορέσει ν' ἀκούσει αὐτὲς τὶς προειδοποιήσεις κι' αὐτὰ τὰ σημάδια.

Αὐτὸ βεβαιώνουν εὔγλωττα τὸ γνωστὰ ἀπ' ὅλους γεγονότα τῆς καμπάνιας γιὰ τὴν ἐξακρίβωση καὶ ἀλλαγὴ τῶν ταυτοτήτων τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος.

Πῶς νὰ ἐξηγήσω τὸ γεγονὸς, ὅτι αὐτὲς οἱ προειδοποιήσεις κι' αὐτὰ τὰ σημάδια δὲν ἔφεραν τὸ ἀναμενόμενο ἀποτέλεσμα ;

Πῶς νὰ ἐξηγήσω τὸ γεγονὸς, ὅτι οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος, παρὰ τὴν πεῖρα ποὖχουν ἀπὸ τὸν ἀγώνα τοῦ Κόμματος ἐνάντια στὰ ἀντισοβιετικὰ στοιχεῖα, παρ' ὅλο ὅτι εἶχαν μπροστά τους μιὰν ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ σημάδια καὶ προειδοποιήσεις, δείχτηκαν πολιτικὰ μύωπες ἀπέναντι στὴ δράση τοῦ σαμποτάζ, τῆς κατασκοπείας καὶ τῶν ἀντιπερισπατικῶν προσπαθειῶν τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ;

Μήπως, οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος ἔχασαν τὰ προσόντα ποὺ εἶχαν ἄλλοτε, μήπως γίνηκαν λιγότερο συνειδητοὶ καὶ πειθαρχικοί ; Ὄχι, ἀσφαλῶς ὄχι.

Μήπως βρίσκονται στὸ δρόμο τῆς παρακμῆς ; Οὔτε ! Μιὰ τέτοια ὑπόθεση εἶναι στερημένη ἀπὸ κάθε βάση.

Ἀλλὰ τότε ; Ἀπὸ ποῦ προέρχεται αὐτὴ ἡ ἀμέλεια, αὐτὴ ἡ ἀγαθότητα, αὐτὴ ἡ τυφλότητα ;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος, ἀφοσιωμένοι στὶς οἰκονομικὲς καμπάνιες καὶ ἀπορροφημένοι ἀπὸ τὶς θαυμαστὲς ἐπιτυχίες ποὺ πραγματοποιηθήκανε στὸ μέτωπο τῆς οἰκονομικῆς ἀνοικοδόμησης, ἁπλούστατα, ξεχάσανε ὡρισμένα σημαντικώτατα γεγονότα, τὰ ὁποῖα οἱ μπολσεβίκοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τὰ ξεχνοῦν. Ξεχάσανε ἕνα βασικὸ γεγονὸς ποὖχει σχέση μὲ τὴ διεθνῆ θέση τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. καὶ δὲν πρόσεξαν δυὸ ἄλλα σημαντικώτατα γεγονότα, ποὺ βρίσκονται σὲ ἄμεση σχέση μὲ τοὺς σαμποτέρ, τοὺς πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ καὶ τοὺς δολοφόνους, οἱ ὁποῖοι προφυλάσσονται πίσω ἀπὸ τὸ δελτίο ταυτότητας τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος καὶ μεταμφιέζονται σὲ μπολσεβίκους.

II

Ἡ καπιταλιστικὴ περικύκλωση

Ποιὰ εἶναι λοιπὸν τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ξεχάσανε, ἢ ἁπλῶς δὲν προσέξανε οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος ;

Ξεχάσανε ὅτι ἡ Σοβιετικὴ ἐξουσία δὲν ἐθριάμβευσε παρὰ μονάχα στὸ ἕνα ἕκτο τῆς γήϊνης σφαίρας καὶ ὅτι τὰ ἄλλα πέντε ἕκτα τῆς γῆς βρίσκονται στὴν κατοχὴ τῶν καπιτλιστικῶν Κρατῶν. Ξεχάσανε πὼς ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση βρίσκεται μέσα σὲ μιὰ καπιταλιστικὴ περικύκλωση. Συνηθίζουν, στὴ χώρα μας, νὰ φλυαροῦν πάνω στὴν καπιταλιστικὴ περικύκλωση· ποτὲ ὅμως δὲν καθήσανε νὰ σκεφθοῦν σοβαρὰ τί ἀκριβῶς

εἶναι τὸ πρᾶγμα αὐτό, τί ἀκριβῶς εἶναι αὐτὴ ἡ καπιταλιστικὴ περικύκλωση. Ἡ καπιταλιστικὴ περικύκλωση δὲν εἶναι καμμιὰ κούφια φράση, εἶναι κάτι τὸ πολὺ πραγματικό, κάτι τὸ πάρα πολὺ δυσάρεστο. Καπιταλιστικὴ περικύκλωση σημαίνει πὼς ὑπάρχει μιὰ χώρα, ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση, ἡ ὁποία ἐγκαθίδρυσε, στὴν ἐπικράτειά της, τὴν σοσιαλιστικὴ τάξη, κι' ὅτι ὑπάρχει, ἐπὶ πλέον, ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς χωρῶν, χωρῶν μπουρζουαζικῶν, οἱ ὁποῖες ἐξακολουθοῦν νὰ διάγουν μιὰ ζωὴ καπιταλιστικὴ καὶ οἱ ὁποῖες ἔχουν περικυκλωμένη τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση καὶ καραδοκοῦν μιὰν εὐκαιρία γιὰ νὰ τῆς ἐπιτεθοῦν, γιὰ νὰ τὴν καταστρέψουν ἤ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ τῆς ὑποσκάψουν τὴ δύναμή της καὶ νὰ τὴν ἐξασθενίσουν.

Αὐτὸ τὸ βασικὸ γεγονός, οἱ σύντροφοί μας τὸ ξεχάσανε. Καὶ ἐν τούτοις τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶν' ἐκεῖνο ποὺ καθορίζει τὴ βάση τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στὴν καπιταλιστικὴ περικύκλωση καὶ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση.

Ἂς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὰ μπουρζουαζικὰ Κράτη. Ἀκέλεῖς ἄνθρωποι θὰ μποροῦσαν νὰ πιστέψουν ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀνάμεσά τους παρὰ ἀγαθὲς σχέσεις, ὅπως ἀνάμεσα σὲ Κράτη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου. Στὴν πραγματικότητα, οἱ σχέσεις ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ Κράτη βρίσκονται μακρυὰ ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι σχέσεις καλῆς γειτονίας. Ἔχει ἀποδειχθεῖ, ὅπως δύο ἐπὶ δύο κάνουν τέσσερα, ὅτι τὰ μπουρζουαζικὰ Κράτη βιάζονται νὰ στείλουν—τὰ πράγματα ἐννοεῖται εἶναι ἀμοιβαῖα—στὰ ἄλλα Κράτη, τοὺς κατασκόπους των, τοὺς σαμποτέρ των, τοὺς κράκτορές τους ἀντιπερισπασμοῦ, καί, καμμιὰ φορὰ μάλιστα, καὶ τοὺς δολοφόνους των· ὅτι στοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἀναθέτουν σὰν καθῆκον νὰ εἰσδύουν μέσα στὰ ἱδρύματα καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις αὐτῶν τῶν Κρατῶν, μὲ σκοπὸ νὰ τὶς διαλύουν, καί, «σὲ περίπτωση ἀνάγκης», νὰ ἐξεγείρουν τὰ μετόπισθεν αὐτῶν τῶν Κρατῶν γιὰ νὰ τὰ ἀδυνατίζουν καὶ νὰ ὑποσκάπτουν τὴ δύναμή τους. Αὐτὸ γίνεται στὴν ἐποχή μας. Τὸ ἴδιο γινότανε καὶ στὸ πορελθόν. Ἂς πάρουμε γιὰ παράδειγμα τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη τῆς ἐποχῆς τοῦ Ναπολέοντα τοῦ Α'. Ἡ Γαλλία ἦτανε γεμάτη τότε ἀπὸ κατασκόπους καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, ποὺ δουλεύανε γιὰ λογαριασμὸ τῶν Ρώσσων, τῶν Γερμανῶν, τῶν Αὐστριακῶν, τῶν Ἄγγλων. Καί, ἀντιστροφα, ἡ Ἀγγλία, τὰ Κράτη τῆς Γερμανίας, ἡ Αὐστρία, ἡ Ρωσσία, εἶχανε τότε στὰ μετόπισθέν τους ἕναν ἀριθμό, ὄχι λιγότερο μεγάλο, ἀπὸ κατασκόπους καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, ποὺ δουλεύανε γιὰ λογαριασμὸ τῆς Γαλλίας. Δυὸ φορὲς οἱ πράκτορες τῆς Ἀγγλίας ἐπιβουλεύθηκαν τὴ ζωὴ τοῦ Ναπολέοντα καὶ ξεσήκωσαν κατ' ἐπανάληψη τοὺς χωρικοὺς τῆς Βανδέας, στὴ Γαλλία, ἐνάντια στὴν κυβέρνηση τοῦ Ναπολέοντα. Καὶ τί ἦταν ἡ κυβέρνηση τοῦ Ναπολέοντα; Μιὰ μπουρζουάζικη κυβέρνηση ποὺ κατέστρεψε τὴ γαλλικὴ ἐπανάσταση καὶ ποὺ διωτήρησε ἐκεῖνα μονάχα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπανάστασης αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐπωφελῆ στὴ μεγάλη μπουρζουαζία. Κοντὰ στὸ νοῦ, πὼς κ' ἡ κυβέρνηση τοῦ Ναπολέοντα δὲ χάριζε κάστανα στοὺς γείτονές της κι' ἔπαιρνε κι' αὐτὴ μέτρα ἀντιπερισπασμοῦ. Αὐτὰ συνέβαιναν ἄλλοτε, τὸ ἴδιο συμβαίνει ἐδῶ καὶ ἑκατὸν τριάντα χρόνια. Ἔτσι γίνεται καὶ σήμερα, ἑκατὸν τριάντα χρόνια ὕστερ' ἀπὸ τὸν Ναπολέοντα τὸν Α'. Στὴν ἐποχή μας, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ γερμανοὺς κατασκόπους καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ· καί, ἀντίστροφα, οἱ ἀγγλο-γάλλοι κατάσκοποι καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ δροῦν, ἀπ' τὴ δική τους τὴν πλευρά, στὴ Γερμανία. Οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ γιαπωνέζους κατάσκοπους καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ καὶ ἡ Ἰαπωνία ἀπὸ ἀμερικάνους κατασκόπους καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ.

Τέτοιος εἶν' ὁ νόμος ποὺ διέπει τὶς σχέσεις τῶν μπουρζουαζικῶν Κρατῶν.

Ἀναρωτιέται κανεὶς, γιατὶ τὰ μπουρζουαζικὰ Κράτη θὰ ἔπρεπε νὰ τηρήσουν ἀπέναντι στὸ σοβιετικὸ σοσιαλιστικὸ Κράτος μιὰ στάση ἀβρότερη καὶ καλλίτερης γειτονίας, ἀπὸ ἐκείνην ποὺ τηροῦν ἀπέναντι στὰ μπουρζουαζικὰ Κράτη, ποὺ εἶναι ἴδιου τύπου ὅπως κι' αὐτά; Γιατὶ πρέπει νὰ στείλουν στὰ μετόπισθεν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης λιγότερους κατασκόπους, λιγότερους σαμποτέρ, λιγότερους πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ καὶ δολοφόνους, ἀπ' ὅσους στέλνουν στὰ μετόπισθεν τῶν συγγενικῶν μὲ αὐτὰ μπουρζουαζικῶν Κρατῶν; Πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσουμε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Δὲν θἄτανε πιὸ σωστὸ νὰ ὑποθέσουμε, ἀπὸ μαρξιστικὴ ἄποψη, ὅτι τὰ μπουρζουαζικὰ Κράτη θὰ

στείλουν στὰ μετόπισθεν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης δυὸ καὶ τρεῖς φορὲς πιὸ πολλοὺς σαμποτέρ, κατασκόπους, πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ καὶ δολοφόνους, ἀπ' ὅσους θὰ στείλουν στὰ μετόπισθεν ὁποιουδήποτε μπουρζουαζικοῦ Κράτους;

Δὲν εἶναι φανερὸ πὼς ὅσο θὰ ὑπάρχει ἡ καπιταλιστικὴ περικύκλωση, θὰ ὑπάρχουν καὶ σὲ μᾶς οἱ σαμποτέρ, οἱ κατάσκοποι, οἱ πράκτορες τοῦ ἀντιπερισπασμοῦ καὶ οἱ δολοφόνοι, ποὺ θὰ στέλνονται στὰ μετόπισθεν τῆς χώρας μας ἀπὸ τοὺς πράκτορες τῶν ξένων Κρατῶν;

Ὅλ' αὐτὰ τὰ εἴχαν ξεχάσει οἱ σύντροφοί μας· βρεθῆκαν ὁλότελα ἀπροετοίμαστοι.

Νὰ γιατὶ ἡ δράση τοῦ ἀντιπερισπασμοῦ καὶ τῆς κατασκοπείας τῶν τροτσκιστῶν πρακτόρων τῆς γιαπωνέζικης καὶ γερμανικῆς μυστικῆς ἀστυνομίας ὑπῆρξε ἕνα πρᾶγμα ὁλότελα ἀπροσδόκητο γιὰ ὡρισμένους ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας.

Ἂς ἐξακολουθήσουμε. Στὸν ἀγώνα ποὺ κάνουν ἐνάντια στοὺς τροτσκιστὲς πράκτορες οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος, δὲν πρόσεξαν, ἄφησαν νὰ τοὺς ξεφύγει, τὸ γεγονός, ὅτι ὁ τροτσκισμὸς τῆς ἐποχῆς μας δὲν εἶν' αὐτὸς ποὺ ἦταν ἐδῶ κι' ἐφτὰ ἢ ὀχτὼ χρόνια, ἂς ποῦμε, πρωτύτερα, ὅτι ὁ τροτσκισμὸς κ' οἱ τροτσκιστὲς πέρασαν, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τελευταίου αὐτοῦ καιροῦ, ἀπὸ μιὰ σοβαρὴ ἐξέλιξη, ποὺ μετέβαλε βαθύτατα τὸ πρόσωπο τοῦ τροτσκισμοῦ· ὅτι, κατὰ συνέπεια, ἡ πάλη ἐνάντια στὸν τροτσκισμό, οἱ μέθοδοι πάλης ἐνάντιά του, πρέπει ν' ἀλλάξουν ριζικά. Οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος δὲν πρόσεξαν ὅτι ὁ τροτσκισμὸς ἔπαψε νὰ εἶναι ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσ' στὴν ἐργατικὴ τάξη· ὅτι ἀπὸ πολιτικὸ ρεῦμα ποὺ ἦταν, ἐφτὰ ἢ ὀχτὼ χρόνια πρωτύτερα, ὁ τροτσκισμὸς γίνηκε μιὰ συμμορία παραφρόνων, μιὰ συμμορία ἀνθρώπων δίχως ἀρχές, μιὰ συμμορία σαμποτέρ, πρακτόρων ἀντιπερισπασμοῦ καὶ δολοφόνων ποὺ δρᾶ κάτω ἀπὸ τὶς διαταγὲς τῶν ὑπηρεσιῶν κατασκοπείας τῶν ξένων Κρατῶν.

Τί εἶναι ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσα στὴν ἐργατικὴ τάξη; Ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσα στὴν ἐργατικὴ τάξη, εἶναι μιὰ ὁμάδα ἢ ἕνα κόμμα ποὺ ἔχει τὴ δική του πολιτικὴ φυσιογνωμία, σαφῶς καθορισμένην, μιὰ πλατφόρμα, ἕνα πρόγραμμα ποὺ δὲν κρύβει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρύψει τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη, τὸ ὑπερασπίζει ἀνοιχτὰ καὶ τίμια, μπρὸς στὰ μάτια τῆς ἐργατικῆς τάξης· ποὺ δὲν φοβᾶται νὰ δείξει τὴν πολιτικὴ του φυσιογνωμία στὴν ἐργατικὴ τάξη, οὔτε νὰ θέσει μπροστὰ στὴν ἐργατικὴ τάξη τὴν πολιτική του καὶ τοὺς πραγματικούς του σκοπούς, ἀλλὰ τὸ ὁποῖο, ἀντίθετα, ἐμφανίζεται μπροστά της μὲ τὸ πρόσωπο ἀκάλυπτο, γιὰ νὰ τὴν πείσει μὲ τὴν δικαιότητα τῆς ἀποψῆς του. Κατὰ τὸ παρελθόν, ἐδῶ καὶ ἑφτὰ ἢ ὀχτὼ χρόνια, ὁ τροτσκισμὸς ἦταν ἀνάμεσα στὴν ἐργατικὴ τάξη ἕν' ἀπὸ τὰ πολιτικὰ ρεύματα, ἀντιλενινιστικοῦ τύπου, εἶν' ἀλήθεια, καὶ κατὰ συνέπεια βαθύτατα ἐσφαλμένο, πάρ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως ἦταν ἕνα ρεῦμα πολιτικό.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ σύγχρονος τροτσκισμός, ὁ τροτσκισμὸς τοῦ 1936, π. χ., εἶν' ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσ' στὴν ἐργατικὴ τάξη; Ὄχι δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ποῦμε. Γιατί; Γιατὶ οἱ τροτσκιστὲς τῶν ἡμερῶν μας, φοβοῦνται νὰ δείξουν στὴν ἐργατικὴ τάξη τὸ ἀληθινό τους πρόσωπο· γιατὶ φοβοῦνται νὰ τοὺς ἀποκαλύψουν τὴν πολιτική τους καὶ τοὺς πραγματικούς των σκοπούς· γιατὶ κρύβουν μ' ἐπιμέλεια ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη τὴν πολιτική τους φυσιογνωμία, ἀπὸ φόβο μήπως, ὅταν μάθει ἡ ἐργατικὴ τάξη τοὺς πραγματικούς των σκοπούς, τοὺς ἐγκαταλείψει σὰν ἀνθρώπους ξένους πρὸς αὐτὴν καὶ τοὺς διώξει μακρυά της. Ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, γιὰ νὰ μιλήσουμε καθαρά, ὅτι ἡ βασικὴ μέθοδος τῆς τροτσκιστικῆς δράσης δὲν εἶναι σήμερα ἡ ἀνοιχτὴ καὶ εἰλικρινὴς προπαγάνδα τῶν ἀπόψεών της ἀνάμεσα στὴν ἐργατικὴ τάξη, ἀλλὰ ἡ συγκάλυψή τους, ὁ φιλοφρονητικὸς καὶ δουλικὸς ἐγκωμιασμὸς τῶν ἀπόψεων τῶν ἀντιπάλων της, ὁ φαρισαϊκὸς καὶ ὑποκριτικὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ βυθίσει μέσ' στὸ βάρβαρο τὶς ἀπόψεις τῶν ἀντιπάλων τους αὐτῶν.

Στὴ δίκη τοῦ 1936, ἂν θυμόσαστε, ὁ Κάμενεφ καὶ ὁ Ζηνόβιεφ ἀρνήθηκαν κατηγορηματικὰ πὼς εἶχαν μιὰν ὁποιανδήποτε πολιτικὴ πλατφόρμα. Εἶχαν δίκη τὴ δυνατότητα νὰ ἀναπτύξουν, κατὰ τὴ δίκη, τὴν πολιτική τους πλατφόρμα. Ἐν τούτοις δὲν τὸ ἔκαναν· διακηρύξανε πὼς δὲν εἴχανε καμμιὰ πολιτικὴ πλατφόρμα. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία πὼς λέγανε ψέμματα κ' οἱ δυό τους, ὅταν ἀρνιόντουσαν πὼς εἶχαν μιὰ πλατφόρμα. Σήμερα, κ' οἱ τυφλοὶ ἀκόμα βλέπουν πὼς εἶ-

χαν μιὰ πολιτικὴ πλατφόρμα. Γιατὶ λοιπὸν ἀρνήθηκαν πὼς εἶχαν μιὰ πολιτικὴ πλατφόρμα ; Γιατὶ φοβόντουσαν ν' ἀποκαλύψουν τὸ ἀληθινὸ πολιτικό τους πρόσωπο, γιατὶ φοβόντουσαν νὰ δείξουν τὴν πραγματική τους πλατφόρμα, ποὖταν μιὰ πλατφόρμα παλινόρθωσης τοῦ καπιταλισμοῦ στὴν Ε.Σ Σ.Δ., γιατὶ φοβόντουσαν πὼς μιὰ τέτοια πλατφόρμα θὰ προκαλοῦσε τὴν ἀποστροφὴ τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Στὴ δίκη τοῦ 1937, οἱ Πιατάκωφ, Ράντεκ καὶ Σοκόλνικωφ, διάλεξαν ἄλλον δρόμο. Δὲν ἀρνήθηκαν τὴν ὕπαρξη μιᾶς πολιτικῆς πλατφόρμας στοὺς τροτσκιστὲς καὶ τοὺς ζηνοβιεφικούς. Ἀναγνώρισαν πὼς εἶχαν μιὰ καθωρισμένη πολιτικὴ πλατφόρμα· ἀναγνωρίσανε καὶ ἀναπτύξανε τὴν πλατφόρμα αὐτὴν στὶς δηλώσεις τους. Τὸ ὅτι ὅμως ἀναπτύξανε τὴν πλατφόρμα τους, αὐτὸ δὲν σημαίνει καθόλου ὅτι τόκαναν γιὰ νὰ καλέσουν τὴν ἐργατικὴ τάξη, νὰ καλέσουν τὸ λαὸ νὰ ὑποστηρίξει τὴν τροτσκιστικὴ πλατφόρμα, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὴν ἀποκηρύξουν καὶ νὰ τὴν στιγματίσουν σὰν μιὰ πλατφόρμα ἀντιλαϊκὴ καὶ ἀντιπρολεταριακή. Παλινόρθωση τοῦ καπιταλισμοῦ, ξεκαθάρισμα τῶν κολχὸζ καὶ τῶν σοβχόζ, ἀποκατάσταση τοῦ συστήματος τῆς ἐκμετάλλευσης· συμμαχία μὲ τὶς φασιστικὲς δυνάμεις τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰαπωνίας γιὰ τὴν ἐπιτάχυνση τοῦ ἀνοίγματος ἑνὸς πολέμου ἐνάντια στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση· ἀγώνας ὑπὲρ τοῦ πολέμου καὶ ἐνάντια στὴν πολιτικὴ τῆς εἰρήνης· διαμελισμὸς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, σὲ τρόπο ὥστε νὰ παραδοθεῖ ἡ Οὐκρανία στοὺς Γερμανοὺς καὶ ἡ παραθαλάσσια Ἐπαρχία στοὺς Γιαπωνέζους· προπαρασκευὴ τῆς στρατιωτικῆς ἥττας τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, σὲ περίπτωση ποὺ αὐτὴ θὰ δεχότανε ἐπίθεση ἀπὸ τὰ ἐχθρικὰ Κράτη· καὶ σὰν μέσο ἐπιτυχίας αὐτῶν τῶν σκοπῶν : σαμποτάζ, ἀντιπερισπασμός, ἀτομικὴ τρομοκρατία ἐνάντια στοὺς διευθύνοντες τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ, κατασκοπεία πρὸς ὄφελος τῶν φασιστικῶν ἰαπωνο-γερμανικῶν δυνάμεων, αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτικὴ πλατφόρμα τοῦ σύγχρονου τροτσκισμοῦ, ὅπως ἐκτέθηκε ἀπὸ τοὺς Πιατάκωφ, Ράντεκ καὶ Σοκόλνικωφ. Καταλαβαίνετε πὼς μιὰ τέτοια πλατφόρμα, οἱ τροτσκιστὲς δὲν μποροῦσαν νὰ μὴ τὴν κρύψουν ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη. Καὶ δὲν τὴν ἔκρυβαν μονάχα ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴ μᾶζα τὴν τροτσκιστική, κι' ὄχι μονάχα

ἀπὸ τὴ μᾶζα τὴν τροσκιστική, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴν διευθύνουσα ὁμάδα τῶν τροσκιστῶν, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ μικρὴ δράκα τριάντα ὡς σαράντα ἀνθρώπων. Ὅταν ὁ Ράντεκ καὶ ὁ Πιατάκωφ ζήτησαν ἀπὸ τὸν Τρότσκι τὴν ἄδεια νὰ συγκαλέσουν μιὰ μικρὴ σύσκεψη τριάντα ἢ σαράντα τροτσκιστῶν, γιὰ νὰ τοὺς κατατοπίσουν πάνω στὸ χαρακτῆρα αὐτῆς τῆς πλατφόρμας, ὁ Τρότσκι τοὺς τὸ ἀπαγόρεψε, δηλώνοντάς τους πὼς δὲν θἄτανε λογικὸ νὰ ἐκθέσουνε τὸν πραγματικὸν χαρακτῆρα τῆς πλατφόρμας, ἔστω καὶ σὲ μιὰ μικρὴ δράκα τροτσκιστῶν, γιατὶ ὑπῆρχε φύβος νὰ προκληθεῖ σχίσμα ἀπὸ τὴν «δράση» κανενὸς ἀπ' αὐτούς.

«Πολιτικοὶ ἄνδρες» ποὺ κρύβουν τὶς πεποιθήσεις τους, τὴν πλατφόρμα τους, ὄχι μόνο στὴν ἐργατικὴ τάξη, ἀλλὰ καὶ στὴ μᾶζα τὴν τροτσκιστική, κι' ὄχι μονάχα στὴ μᾶζα τὴν τροτσκιστική, ἀλλὰ καὶ στὴν διευθύνουσα ὁμάδα τῶν τροτσκιστῶν : αὐτὴ εἶναι ἡ φτσιογνωμία τοῦ τροτσκισμοῦ τῶν ἡμερῶν μας.

Ἀπ' αὐτὸ βγαίνει τὸ συμπέρασμα πὼς ὁ σύγχρονος τροτσκισμὸς δὲν μπορεῖ πιὰ ν' ἀποκληθεῖ ρεῦμα πολιτικὸ ποὺ δρᾶ μέσ' στὴν ἐργατικὴ τάξη.

Ὁ τροτσκισμὸς τῶν ἡμερῶν μας δὲν εἶν' ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσ' στὴν ἐργατικὴ τάξη, ἀλλὰ μιὰ συμμορία σαμποτέρ, πρακτόρων ἀντιπερισπασμοῦ καὶ πληροφοριῶν, κατασκόπων, δολοφόνων, δίχως ἀρχὲς καὶ δίχως ἰδεολογία, μιὰ συμμορία ὁρκισμένων ἐχθρῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης, μιὰ μίσθαρνη συμμορία τῶν ὑπηρεσιῶν κατασκοπείας τῶν ξένων Κρατῶν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀναμφισβήτητο ἀποτέλεσμα τῆς ἐξέλιξης τοῦ τροτσκισμοῦ, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἑφτὰ ἢ ὀχτὼ τελευταίων χρόνων.

Αὐτὴ εἶν' ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὸν τροτσκισμὸ τοῦ ἄλλοτε καὶ τὸν τροτσκισμὸ τοῦ σήμερα.

Τὸ σφάλμα τῶν συντρόφων μας τοῦ Κόμματος εἶναι ὅτι δὲν πρόσεξαν αὐτὴ τὴ βαθειὰ διαφορὰ ἀνάμεσα στὸν τροτσκισμὸ τοῦ ἄλλοτε καὶ τὸν τροτσκισμὸ τοῦ σήμερα. Δὲν πρόσεξαν ὅτι οἱ τροτσκιστιὲς ἔπαψαν, ἀπὸ πολὺν καιρό, νὰ εἶναι ἄνθρωποι μὲ ἰδέες· ὅτι, ἀπὸ πολὺν καιρό, οἱ τροτσκιστὲς γίνηκαν ληστὲς τοῦ μεγάλου δρόμου ἱκανοὶ γιὰ ὅλες τὶς ἀτιμίες, ἀκόμα καὶ γιὰ τὴν κατασκοπεία καὶ τὴν ἄμεση προδοσία τῆς πατρί-

δας τους, φτάνει νὰ μποροῦν νὰ κάνουν κακὸ στὸ Σοβιετικὸ Κράτος καὶ τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ. Οἱ σύντροφοί μας δὲν τὸ πρόσεξαν· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν κατόρθωσαν, γι' αὐτὸ τὸ λόγο, νὰ ἀναδιοργανωθοῦν, τὸν κατάλληλο καιρό, γιὰ νὰ ἀναλάβουν τὸν ἀγώνα ἐνάντια στοὺς τροτσκιστὲς μ' ἕναν καινούργιο τρόπο, μ' ἕναν τρόπο πιὸ ἐνεργητικό.

Νά γιατὶ οἱ ἀτιμίες ποὺ διαπράχτηκαν ἀπὸ τοὺς τροτσκιστές, αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ὑπῆρξαν ἕνα πρᾶγμα ὁλότελα ἀπροσδόκητο γιὰ ὡρισμένους ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος.

Ἂς ἐξακολουθήσουμε. Οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος δὲν πρόσεξαν, τέλος, πῶς ὑπάρχει μιὰ βασικὴ διαφορά, ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ ἀνάμεσα στοὺς σύγχρονους σαμποτὲρ καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ τροτσκιστὲς πράκτορες τοῦ φασισμοῦ παίζουν ἕναν ἐνεργητικὸ ρόλο, καὶ τοὺς σαμποτὲρ καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπόθεσης Τσάκχτι, ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά.

Πρῶτο. Οἱ σαμποτὲρ τοῦ Τσάκχτι καὶ τὰ μέλη τοῦ βιομηχανικοῦ κόμματος ἦσαν γιὰ μᾶς ἄνθρωποι ἀδίσταχτα ξένοι. Ἦσαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παληοὶ ἰδιοχτῆτες ἐπιχειρήσεων, παληοὶ διαχειριστὲς τῶν ἐργοδοτῶν τοῦ ἄλλοτε, παληοὶ μέτοχοι τῶν παλαιῶν ἀνωνύμων ἑταιρειῶν ἢ ἁπλῶς παληοὶ μπουρζουαδίστες σοσιαλιστές, οἱ ὁποῖοι, ἀπὸ πολιτικὴ ἄποψη, ἦσαν γιὰ μᾶς ἀδίσταχτα ἐχθροί. Κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν εἶχε καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὸ ἀληθινὸ πολιτικὸ πρόσωπο αὐτῶν τῶν κυρίων. Ἄλλωστε, οἱ ἴδιοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Τσάκχτι δὲν κρύβανε τὴν ἐχθρική τους στάση ἀπέναντι στὸ σοβιετικὸ καθεστώς. Δὲν θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πεῖ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τοὺς σύγχρονους σαμποτὲρ καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, γιὰ τοὺς τροτσκιστές: εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μέλη τοῦ Κόμματος, ποὺχουν στὴν τσέπη τους τὸ δελτίο ταυτότητας τοῦ Κόμματος· εἶναι, κατὰ συνέπεια, ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἐπίσημα, δὲν μᾶς εἶναι ξένοι. Ἂν οἱ παληοὶ σαμποτὲρ δροῦσαν ἐνάντια στοὺς ἀνθρώπους μας, οἱ καινούργιοι σαμποτέρ, ἀντίθετα, τοὺς κάνουν ἐδαφιαῖες ὑποκλίσεις, πλέκουν τὸ ἐγκώμιο τῶν ἀνθρώπων μας, σέρνονται μπρὸς στοὺς ἀνθρώπους μας γιὰ νὰ κερδίσουν τὴν ἐμπιστοσύνη τους. Ἡ διαφορά, ὅπως βλέπετε, εἶναι βασική.

Δεύτερο. Αὐτὸ ποὺκανε τὴ δύναμη τῶν σαμποτὲρ τοῦ Τσάκχτι καὶ τῶν μελῶν τοῦ βιομηχανικοῦ κόμματος, ἦταν τὸ γεγονὸς ὅτι κατεῖχαν, σ' ἕνα βαθμὸ λίγ' ὡς πολὺ μεγάλο, τὶς ἀναγκαῖες τεχνικὲς γνώσεις, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι οἱ δικοί μας, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχαν αὐτὲς τὶς γνώσεις, ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ πηγαίνουν στὴ σχολή τους. Αὐτὸ ἔδινε ἕνα μεγάλο πλεονέχτημα στοὺς σαμποτὲρ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τσάκχτι, αὐτὸ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ βλάπτουν μὲ κάθε ἐλευθερία καὶ χωρὶς κανένα ἐμπόδιο, αὐτὸ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ ἐξαπατοῦν τοὺς ἀνθρώπους μας **τεχνικά**. Τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικὰ μὲ τοὺς σαμποτὲρ τῶν ἡμερῶν μας, τοὺς τροτσκιστές. Οἱ σαμποτὲρ τοῦ σήμερα δὲν ἔχουν κανένα τεχνικὸ πλεονέχτημα ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων μας. Ἀντίθετα, ἀπὸ τεχνικὴ ἄποψη, οἱ ἄνθρωποί μας εἶναι καλλίτερα παρασκευασμένοι ἀπὸ τοὺς σύγχρονους σαμποτὲρ, ἀπὸ τοὺς τροτσκιστές. Κατὰ τὸ διάστημα, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τσάκχτι ὡς τὶς ἡμέρες μας, ἀναπτύχθηκαν σὲ μᾶς ἀληθινὰ μπολσεβίκικα στελέχη τεχνικὰ καταρτισμένα, ποὺ μετριοῦνται σὲ δεκάδες χιλιάδες ἀνθρώπους. Θὰ μποροῦσε νὰ ὀνομάσει κανεὶς χιλιάδες καὶ δεκάδες χιλιάδες μπολσεβίκων ποὺ διενθύνουν, οἱ ὁποῖοι ἀναπτυχθήκανε ἀπὸ τεχνικὴ ἄποψη, καὶ ποὺ σὲ σύγκριση μ' αὐτοὺς, ὅλοι αὐτοὶ οἱ Πιατάκωφ καὶ Λιβίτσιτς, αὐτοὶ οἱ Σέστωφ καὶ Μπογκουσλάβσκι, αὐτοὶ οἱ Μουράλοφ καὶ Ντρόμπνις, δὲ εἶναι παρὰ καυχησιάρηδες, φλύαροι καὶ ἄπειροι νεανίες, ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴ συγκρότηση. Τί εἶναι λοιπὸν ἐκεῖνο ποὺ κάνει τὴ δύναμη τῶν συγχρόνων σαμποτὲρ; Ἡ δύναμή τους βρίσκεται στὸ ὅτι τὸ δελτίο τοῦ Κόμματος τοὺς δίνει τὴν πολιτικὴ ἐμπιστοσύνη καὶ τοὺς ἀνοίγει τὴν εἴσοδο σ' ὅλα τὰ ἰδρύματα καὶ σ' ὅλες τὶς ὀργανώσεις μας. Τὸ πλεονέχτημά τους βρίσκεται στὸ ὅτι, κατέχοντας αὐτὸ τὸ δελτίο καὶ περνώντας γιὰ φίλοι τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ, ἐξαπατοῦσαν τοὺς ἀνθρώπους μας **πολιτικά**, ἐκμεταλλευόντουσαν τὴν ἐμπιστοσύνη τους, ἐβλαπταν λαθραῖα καὶ φανέρωναν τὰ κρατικά μας μυστικὰ στοὺς ἐχθροὺς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. «Πλεονέχτημα» ἀμφίβολο, ὅσον ἀφορᾶ τὴν πολιτικὴ καὶ ἠθική του ἀξία, «πλεονέχτημα» ὅμως, τὸ ὁποῖο, μὲ λίγα λόγια, ἐξηγεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ τροτσκιστὲς σαμποτέρ, ὄντας κάτοχοι τοῦ δελτίου τοῦ Κόμματος καὶ ἔχοντας ἀνδιχτὴ τὴν εἴ-

σοδο οὲ ὅλα τὰ πόστα τῶν ἱδρυμάτων μας καὶ τῶν ὀργανώσεών μας, ὑπῆρξαν ἕνα ἀνέλπιστο εὕρημα γιὰ τὶς ὑπηρεσίες κατασκοπείας τῶν ξένων Κρατῶν.

Τὸ σφᾶλμα ὡρισμένων ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος, εἶναι ὅτι δὲν πρόσεξαν, ὅτι δὲν κατάλαβαν ὅλη αὐτὴ τὴ διαφορὰ ἀνάμεσα στοὺς παληοὺς καὶ τοὺς νέους σαμποτέρ, ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Τσάκχτι καὶ τοὺς τροτσκιστές, κι' ὅτι, ἐπειδὴ δὲν τὸ πρόσεξαν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, δὲν μπόρεσαν νὰ ἀναδιοργανωθοῦν, στὸν κατάλληλο καιρό, γιὰ ν' ἀναλάβουν τὸν ἀγώνα τους, μ' ἕναν καινούργιο τρόπο, ἐνάντια στοὺς νέους σαμποτέρ.

IV

Οἱ ἀρνητικὲς πλευρὲς τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτυχιῶν

Αὐτὰ εἶναι τὰ οὐσιώδη γεγονότα τὰ ὁποῖα θίγουν τὴν διεθνῆ καὶ ἐσωτερικὴ θέση μας καὶ τὰ ὁποῖα ἕνας ὡρισμένος ἀριθμὸς ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος τὰ ξέχασε ἢ δὲν τὰ πρόσεξε καθόλου.

Νὰ γιατὶ οἱ ἄνθρωποί μας βρεθήκανε ἀπροετοίμαστοι νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἀναφορικὰ μὲ τὸ σαμποτὰζ καὶ τὶς πράξεις ἀντιπερισπασμοῦ.

Μπορεῖ νὰ ρωτήσει κανεὶς : ἀλλὰ γιατὶ οἱ ἄνθρωποί μας δὲν τὰ πρόσεξαν ὅλ' αὐτά, γιατὶ ξεχάσανε ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα : Ἀπὸ ποῦ προέρχεται αὐτὴ ἡ ἀμνησία, αὐτὴ ἡ τυφλότητα, αὐτὴ ἡ ἀμέλεια, αὐτὴ ἡ ἀγαθότητα ;

Δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ἕνα ὀργανικὸ ἐλάττωμα στὴ δουλειὰ τῶν ἀνθρώπων μας ;

Ὄχι, δὲν ὑπάρχει ὀργανικὸ ἐλάττωμα. Εἶν' ἕνα φαινόμενο τῆς ἐποχῆς, ποὺ μπορεῖ γρήγορα νὰ ξεπεραστεῖ, μὲ τὸν ὅρο ὅτι οἱ ἄνθρωποί μας θὰ καταβάλουν ὡρισμένες προσπάθειες.

Ἀλλὰ τότε, περὶ τίνος πρόκειται ;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς τὰ τελευταῖα χρόνια, οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος ἀπορροφήθηκαν ὁλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ δουλειά, οἱ οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες τοὺς ἀνέβασαν ὡς τὰ οὐράνια· μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν ἐπιτυχία, ξεχάσανε κάθε ἄλλο πρᾶγμα, ἀφήσανε στὴν ἄκρη ὅλα τ' ἄλλα.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἡ ἐξύψωση αὐτή, ποὺταν ἀποτέλεσμα

τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτυχιῶν, θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς συντρόφους αὐτοὺς ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος ὅλων τῶν πραγμάτων· ὅσο γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴ διεθνῆ θέση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, ὅπως εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς καπιταλιστικῆς περικύκλωσης, τὸ πρόβλημα τῆς ἐνίσχυσης τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος, τὸ πρόβλημα τῆς πάλης ἐνάντια στὸ σαμποτὰζ κ. λ.π., ἁπλούστατα, ἔπαψαν νὰ τὰ προσέχουν, ἔχοντας τὴ γνώμη πὼς ὅλ' αὐτὰ τὰ ζητήματα εἶναι πράγματα δεύτερης ἢ μᾶλλον τρίτης τάξης.

Βέβαια, οἱ ἐπιτυχίες καὶ οἱ πραγματοποιήσεις εἶν' ἕνα μεγάλο πρᾶγμα. Οἱ ἐπιτυχίες μας στὸν τομέα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης εἶναι πραγματικὰ τεράστιες. Ἀλλὰ οἱ ἐπιτυχίες, ὅπως καὶ κάθε τί ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμο, ἔχουν καὶ τὶς σκιές τους. Οἱ μεγάλες ἐπιτυχίες καὶ οἱ μεγάλες πραγματοποιήσεις δημιουργοῦν συχνὰ στοὺς ἀνθρώπους, τοὺς λίγο ἔμπειρους στὴν πολιτική, στὴν ἀμέλεια, τὴν ἀγαθότητα, τὴν αὐτοϊκανοποίηση, μιὰ ὑπερβολικὴ συγγουριά, τὴν ἀλαζονεία, τὴν καυχησιολογία. Δὲν μπορεῖτε ν' ἀρνηθεῖτε πὼς τὸν τελευταῖο καιρό, οἱ καυχησιάρηδες πληθύνονται μέσ' στὶς γραμμές μας. Δὲν εἶν' ἐκπληκτικὸ τὸ ὅτι, μέσα σ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον τῶν μεγάλων καὶ σοβαρῶν ἐπιτυχιῶν στὸν τομέα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης, παρουσιάζονται τάσεις φανφαρόνικες, τάσεις πομπαδῶν ἐπιδείξεων τῶν ἐπιτυχιῶν μας, τάσεις ὑποτίμησης τῶν δυνάμεων τῶν ἐχθρῶν μας καὶ ὑπερτίμησης τῶν δικῶν μας δυνάμεων, πρᾶγμα ποὺ ἔχει σὰν συνέπεια τὴν ἐκδήλωση μιᾶς τυφλότητας πολιτικῆς.

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, πρέπει νὰ πῶ μερικὲς λέξεις, σχετικὰ μὲ τοὺς κινδύνους ποὺ συνδέονται μὲ τὶς ἐπιτυχίες, σχετικὰ μὲ τοὺς κινδύνους ποὺ συνδέονται μὲ τὶς πραγματοποιήσεις.

Τοὺς κινδύνους ποὺ συνδέονται μὲ τὶς δυσκολίες, τοὺς γνωρίζουμε ἀπὸ πεῖρα. Πᾶνε πολλὰ χρόνια ποὺ παλεύουμε ἐνάντια σ' αὐτοὺς τοὺς κινδύνους, καὶ πρέπει νὰ τὸ ποῦμε, ὄχι χωρὶς ἐπιτυχία. Οἱ κίνδυνοι ποὺ συνδέονται μὲ τὶς δυσκολίες γεννοῦν συχνὰ στοὺς ἄστατους ἀνθρώπους τάσεις ἀθυμίας, ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψης πίστης στὶς δυνάμεις τους, τάσεις πεσσιμισμοῦ. Καί, ἀντίθετα, ἐκεῖ ποὺ πρόκειται νὰ νικήσουμε τοὺς κινδύνους ποὺ προκύπτουν ἀπ' τὶς δυσκολίες, οἱ ἄνθρωποι

στομώνουν στὸν ἀγώνα αὐτὸν καὶ βγαίνουν ἀπ' αὐτόν, ἀπὸ μπολσεβίκοι ἀληθινοί, στουρναρόπετρες. Αὐτὴ εἶναι ἡ φύση τῶν κινδύνων ποὺ συνδέονται μὲ τὶς δυσκολίες. Αὐτὰ εἶναι τ' ἀποτελέσματα ποὺ προξενεῖ ὁ ἀγώνας πού κάνουμε γιὰ νὰ θριαμβέψουμε ἐνάντια στὶς δυσκολίες.

Οἱ κίνδυνοι ὅμως ποὺ συνδέονται μὲ τὶς ἐπιτυχίες, οἱ κίνδυνοι που συνδέονται μὲ τὶς πραγματοποιήσεις εἶναι διαφορετικοί. Εἶναι ἀκριβῶς κίνδυνοι ποὺ κατ' ἐξοχὴν συνδέονται μὲ τὶς ἐπιτυχίες, μέ τὶς πραγματοποιήσεις. Οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ συνίστανται στὸ ἑξῆς: στοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν λίγη πεῖρα ἀπὸ πολιτική, στοὺς ἀνθρώπους γενικὰ που δὲν ἔχουν πολλὴ πεῖρα, τὸ περιβάλλον τῶν ἐπιτυχιῶν —ἐπιτυχία πάνω στὴν ἐπιτυχία, πραγματοποίηση πάνω στὸν πραγματοποίηση, ξεπέρασμα τοῦ σχεδίου ποὺ ἀκολουθεῖται ἀπὸ καινούργιο ξεπέρασμα τοῦ σχεδίου—γεννᾶ τάσεις γιὰ τὴν ἀμέλεια καὶ τὴν αὐτοϊκανοποίηση, δημιουργεῖ μιὰ ἀτμόσφαιρα τελετουργική, μιὰ ἀτμόσφαιρα ἐπίδειξης καὶ ἀμοιβαίων φιλοφρονήσεων, ἀτμόσφαιρα ἡ ὁποία σκοτώνει τὴν ἔννοια τοῦ μέτρου καὶ ἐξασθενίζει τὴν πολιτικὴ ὄσφρηση, ἀπομαγνητίζει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς παρακινεῖ στὸ νὰ ἐπαναπαύονται πάνω στὶς δάφνες τους.

Δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸ τὸ ὅτι, μέσα σ' αὐτὴ τὴν ὁμιχλώδη ἀτμόσφαιρα τῆς ἀλαζονείας καὶ τῆς αὐτοϊκανοποίησης, μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν πομπωδῶν ἐπιδείξεων καὶ τῶν θορυβωδῶν ἀλληλοεγκωμιασμῶν, οἱ ἄνθρωποι ξεχνοῦν ὡρισμένα βασικὰ γεγονότα πρωταρχικῆς σημασίας γιὰ τὰ πεπρωμένα τῆς χώρας μας· οἱ ἄνθρωποι ἀρχίζουν νὰ μὴν προσέχουν τὰ δυσάρεστα πράγματα, ὅπως τὴν καπιταλιστικὴ περικύκλωση, τὶς καινούργιες μορφὲς τοῦ σαμποτάζ, τοὺς κινδύνους ποὺ συνδέονται μὲ τὶς ἐπιτυχίες μας κ.λ.π. Καπιταλιστικὴ περικύκλωση; Μπά! αὐτὰ εἶναι φλυαρίες! Τί σημασία μπορεῖ νὰ ἔχει μιὰ καπιταλιστικὴ περικύκλωση, ὅταν ἐμεῖς ἐκτελέσουμε καὶ ξεπεράσουμε τὰ οἰκονομικά μας σχέδια; Καινούργιες μορφὲς σαμποτάζ, ἀγώνας ἐνάντια στὸν τροτσκισμό; Ὅλ' αὐτὰ εἶναι κουταμάρες! Τί σημασία μπορεῖ νὰ ἔχουνε ὅλες αὐτὲς οἱ μικρολογίες, ὅταν ἐμεῖς ἐκτελέσουμε καὶ ξεπεράσουμε τὰ οἰκονομικά μας σχέδια; Καταστατικὸ τοῦ Κόμματος, αἱρετὸς χαρακτήρας τῶν ὀργάνων τοῦ Κόμματος, καθῆκον γιὰ τοὺς διευθύ-

νοντες τοῦ Κόμματος νὰ δίνουν λόγο, γιὰ ὅτι ἀφορᾶ τὴν ἐντολὴ ποὺ πήρανε, μπρόστα στὴ μᾶζα τῶν μαχητῶν τοῦ Κόμματος; Μὰ ὅλ' αὐτὰ λοιπὸν εἶν' ἀπαραίτητα; Γενικά, ἀξίζει τὸν κόπο νὰ χάνει κανεὶς τὸν καιρό του μ' αὐτὲς τὶς μικρολογίες, ὅταν ἡ οἰκονομία μας προοδεύει καὶ ὅταν ἡ ὑλικὴ κατάσταση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν βελτιώνεται ὁλόενα καὶ περισσότερο; Αὐτὰ ὅλα εἶναι βλακεῖες! Ξεπερνᾶμε ὅλα μας τὰ σχέδια, ἔχουμ' ἕνα Κόμμα ποὺ δὲν εἶν' ἄσκημο· ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος, κι' αὐτὴ δὲν εἶν' ἄσκημη. Τί διάβολο, ἀπὸ τί ἄλλο ἔχουμ' ἀνάγκη; Ἀστεῖοι ἄνθρωποι εἶν' αὐτοὶ ποὺ βρίσκονται ἐκεῖ κάτω, στὴ Μόσχα, στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος: ἐφευρίσκουν ἕνα σωρὸ προβλήματα, συζητοῦν γιὰ δὲν ξαίρω ποιὸ σαμποτάζ, δὲν κοιμοῦνται ἤσυχοι κι' ἐμποδίζουν καὶ τοὺς ἄλλους νὰ κοιμηθοῦν...

Νὰ ἕνα χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τῆς εὐκολίας καὶ τῆς «ἁπλοϊκότητας» μὲ τὴν ὁποία ὡρισμένοι ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας ποὺ δὲν ἔχουν πεῖρα καὶ ποὺ κυριεύονται ἀπὸ τὴν ζάλη τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτυχιῶν ἀποχτοῦν σιγὰ-σιγὰ τὴν πολιτικὴ τυφλότητα.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ κίνδυνοι πού συνδέονται μὲ τὶς ἐπιτυχίες, μὲ τὶς πραγματοποιήσεις.

Νὰ τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ κάνει ὥστε, οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος, ἀφήνοντας τὸν ἑαυτό τους νὰ κυριευθεῖ ἀπὸ τὶς οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες, νὰ ἔχουνε ξεχάσει τὰ γεγονότα τῆς διεθνοῦς καὶ τῆς ἐσωτερικῆς μορφῆς, ποὺ ἡ σημασία τους εἶναι βασικὴ γιὰ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση καὶ νὰ μὴν ἔχουνε προσέξει μιὰ ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ κινδύνους ποὺ περιβάλλουν τὴ χώρα μας.

Αὐτὲς εἶναι οἱ ρίζες τῆς ἀμελείας μας, τῆς ἀμνησίας μας, τῆς ἀγαθότητάς μας, τῆς πολιτικῆς μας τυφλότητας.

Αὐτὲς εἶναι οἱ ρίζες τῶν σφαλμάτων τῆς οἰκονομικῆς μας δουλειᾶς καὶ τῆ; δουλειᾶς τοῦ Κόμματος.

V

Τὰ καθήκοντά μας

Πῶς θὰ ξεκαθαρίσουμε ἀπὸ τὴ μέση αὐτὰ τὰ σφάλματα τῆς δουλειᾶς μας;

Τί πρέπει νὰ κάνουμε γι' αὐτό:

Εἶν' ἀνάγκη νὰ πραγματοποιήσουμε τὰ παρακάτω μέτρα :

1.—Πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ στρέψουμε τὴν προσοχὴ τῶν συντρόφων τοῦ Κόμματος, ποὺ κολλήσανε στὰ «τρέχοντα ζητήματα» τούτης ἢ ἐκείνης τῆς ὑπηρεσίας, πρὸς τὰ μεγάλα πολιτικὰ ζητήματα τῆς διεθνοῦς καὶ ἐσωτερικῆς μορφῆς.

2.—Πρέπει ν' ἀνυψώσουμε τὴν πολιτικὴ δουλειὰ τοῦ Κόμματός μας στὴν ἀναγκαία στάθμη, τοποθετώντας στὴν πρώτη γραμμὴ τὴν πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση καὶ τὸ ζήτημα τοῦ χαρακτῆρα τῶν στελεχῶν τοῦ Κόμματος, τοῦ Κράτους καὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

3.—Πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε στοὺς συντρόφους τοῦ Κόμματος, ὅτι οἱ οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες, ποὺ ἡ σημασία τους εἶναι ἀναμφισβήτητα πολὺ μεγάλη καὶ γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ συνεχίσουμε νὰ δουλεύουμε καθημερινά, δὲν ἐξαντλοῦν ὅλα τὰ προβλήματα τῆς σοσιαλιστικῆς μας ἀνοικοδόμησης.

Πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε, ὅτι οἱ ἀρνητικὲς πλευρὲς τῶν οἰκονομικῶν ἐπιτυχιῶν, ὅπως εἶναι ἡ αὐτοϊκανοποίηση, ἡ ἀμέλεια, ἡ ἐξασθένηση τῆς πολιτικῆς ὄσφρησης, δὲν μποροῦν νὰ ἐξαφανιστοῦν ἀπὸ τὴ μέση παρὰ μόνο, ἐὰν στὶς οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες προστεθοῦν οἱ ἐπιτυχίες τῆς ἀνοικοδόμησης τοῦ Κόμματος καὶ οἱ ἐπιτυχίες μιᾶς πλατειᾶς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματός μας.

Πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε, πὼς κι' αὐτὲς οἱ ἴδιες οἱ οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες, ἡ σταθερότητά τους καὶ ἡ διάρκειά τους, ἐξαρτῶνται ὁλοκληρωτικὰ καὶ ἀνεπιφύλακτα ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες τῆς ὀργανωτικῆς καὶ πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος· πὼς ὅταν λείπουν οἱ ὅροι αὐτοί, οἱ οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες μποροῦ ν' ἀποδειχθοῦν ὅτ' ἦσαν χτισμένες πάνω στὴν ἄμμο.

4.—Πρέπει νὰ θυμόμαστε καὶ νὰ μὴν ξεχνᾶμε ποτέ, πὼς ἡ καπιταλιστικὴ περικύκλωση εἶναι τὸ βασικὸ γεγονὸς ποὺ καθορίζει τὴν διεθνῆ θέση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

Πρέπει νὰ θυμόμαστε καὶ νὰ μὴν ξεχνᾶμε ποτέ, πὼς ὅσο ὑπάρχει ἡ καπιταλιστικὴ περικύκλωση, θὰ ὑπάρχουν καὶ οἱ σαμποτέρ, οἱ πράκτορες τοῦ ἀντιπερισπασμοῦ, οἱ κατάσκοποι, οἱ τρομοκράτες οἱ σταλμένοι στὰ μετόπισθεν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἀπὸ τὶς ὑπηρεσίες τῶν ξένων Κρατῶν : πρέπει νὰ τὸ θυμόμαστε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ μὴ σταματᾶμε καθόλου

τὸν ἀγώνα μας ἐνάντια στοὺς συντρόφους ποὺ ὑποτιμοῦν τὴ σημασία τῆς καπιταλιστικῆς περικύκλωσης, ποὺ ὑποτιμοῦν τὶς δυνάμεις καὶ τὴ σημασία τοῦ σαμποτάζ.

Πρέπει νὰ ἐξηγοῦμε στοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος, ὅτι δὲν ὑπάρχουν οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες, ὁσοδήποτε μεγάλες καὶ νάναι, ποὺ νὰχουν τὴν ἱκανότητα νὰ καταργήσουν τὸ γεγονὸς τῆς καπιταλιστικῆς περικύκλωσης καὶ τὶς συνέπειες ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός.

Πρέπει νὰ ἐφαρμόζουμε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ σύντροφοί μας, οἱ μπολσεβῖκοι, μέλη καὶ μὴ μέλη τοῦ Κόμματος, νὰ γνωρίσουν τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ ἔργα, τὴν πρακτικὴ καὶ τὴν τεχνικὴ τῆς δράσης τοῦ σαμποτάζ, τῆς κατασκοπείας καὶ τοῦ ἀντιπερισπασμοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ξένης κατασκοπείας.

5.—Πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε στοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος, ὅτι οἱ τροτσκιστές, οἱ ὁποῖοι εἶναι τὰ ἐνεργητικὰ στοιχεῖα τῆς δράσης τοῦ σαμποτὰζ καὶ τῆς κατασκοπείας τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ξένης κατασκοπείας, ἔπαψαν ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤδη νὰ εἶναι ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσ' στὴν ἐργατικὴ τάξη· ὅτι ἔπαψαν, ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤδη, νὰ ὑπηρετοῦν μιὰ ὁποιαδήποτε ἰδέα, ποὺ μπορεῖ νὰ συμβιβασθεῖ μὲ τὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης· ὅτι γίνηκαν μιὰ συμμορία, χωρὶς ἀρχὲς καὶ χωρὶς ἰδέες, σαμποτέρ, πρακτόρων ἀντιπερισπασμοῦ, κατασκόπων, μίσθαρνων δολοφόνων τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ξένης κατασκοπείας.

Πρέπει νὰ τοὺς ἐξηγήσουμε, πὼς στὸν ἀγώνα ἐνάντια στὸν τροτσκισμὸ τῶν ἡμερῶν μας, ἐκεῖνο ποὺ μᾶς χρειάζεται τώρα, δὲν εἶναι οἱ παληὲς μέθοδοι, οἱ μέθοδοι τῆς συζήτησης, ἀλλὰ οἱ καινούργιες μέθοδοι, οἱ μέθοδοι ποὺ συνίστανται στὸ ξερρίζωμα τοῦ τροτσκισμοῦ, στὴν καταστροφή του.

6.—Πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε στοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος τὴ διαφορὰ ποὺ ὑπάρχει, ἀνάμεσα στοὺς σύγχρονους σαμποτὲρ καὶ τοὺς σαμποτὲρ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπόθεσης τοῦ Τσάκχτι· νὰ ἐξηγήσουμε, πὼς, ἐὰν οἱ σαμποτὲρ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τσάκχτι ἐξαπατοῦσαν τοὺς ἀνθρώπους μας στὸν τεχνικὸ τομέα, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν τεχνική τους καθυστέρηση, οἱ σύγχρονοι σαμποτέρ, κατέχοντας τὸ δελτίο ταυτότητας τοῦ Κόμματος, ἐξαπατοῦν τοὺς ἀνθρώπους μας, κερδίζοντας ἀπ' αὐτοὺς τὴν

πολιτικὴ ἐμπιστοσύνη, ἐξ αἰτίας τῆς ἰδιότητάς των ὡς μελῶν τοῦ Κόμματος, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν πολιτική τους ἀμέλεια.

Πρέπει νὰ συμπληρώσουμε τὸ παληὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἀφομοίωση τῆς τεχνικῆς, σύνθημα ποὺ ἀνταποκρινότανε στὴν ἐποχὴ τοῦ Τσάκχτι, μ' ἕνα καινούργιο σύνθημα γιὰ τὴν πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν, γιὰ τὴν ἀφομοίωση τοῦ μπολσεβικισμοῦ καὶ τὸ ξεπέρασμα τῆς πολιτικῆς μας εὐπιστίας, σύνθημα ποὺ ἀνταποκρίνεται ὁλοκληρωτικὰ στὴν ἐποχὴ ποὺ σήμερα ζοῦμε.

Μπορεῖ νὰ ρωτήσει κανείς: δὲν ἦτανε δυνατόν, δέκα χρόνια νωρίτερα, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Τσάκχτι, νὰ διατυπώσουμε ταυτόχρονα καὶ τὰ δυὸ συνθήματα, τὸ πρῶτο, γιὰ τὴν ἀφομοίωση τῆς τεχνικῆς καὶ τὸ δεύτερο, γιὰ τὴν πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν; Ὄχι, αὐτὸ δὲν ἦτανε δυνατόν. Δὲν γίνοντ' ἔτσι τὰ πράγματα μέσ' στὸ μπολσεβίκικο Κόμμα μας. Σὲ στιγμὲς, ὅπου τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα πραγματοποιεῖ μιὰ στροφή, πάντοτε διατυπώνεται ἕνα βασικὸ σύνθημα, ἕνα σύνθημα κεφαλαιῶδες, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἁρπαζόμαστε, γιὰ νὰ μπορέσουμε, χάρις σ' αὐτό, νὰ τραβήξουμε πρὸς τὸ μέρος μας ὁλόκληρη τὴν ἄλυσίδα. Νά, τί μᾶς ἔμαθε ὁ Λένιν: βρέστε τὸν βασικὸ κρίκο μέσ' στὴν ἄλυσίδα τῆς δουλειᾶς σας, ἁρπαχτῆτε ἀπ' αὐτὸν καὶ τραβῆξτε τον, γιὰ νὰ μπορέσετε, χάρις σ' αὐτόν, νὰ τραβήξετε πρὸς τὸ μέρος σας ὁλόκληρη τὴν ἄλυσίδα καὶ νὰ βαδίσετε μπροστά. Ἡ ἱστορία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος δείχνει, πὼς αὐτὴ ἡ ταχτικὴ εἶναι ἡ μόνη σωστή. Στὴν ἐποχὴ τοῦ Τσάκχτι, ἡ ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων μας βρισκότανε στὴν τεχνική τους καθυστέρηση. Τὸ ἀδύνατο σημεῖο τότε, γιὰ μᾶς, δὲν ἦσαν τὰ πολιτικὰ ζητήματα, ἀλλὰ τὰ τεχνικὰ ζητήματα. Ὅσο γιὰ τὴν πολιτική μας στάση ἀπέναντι στοὺς σαμποτὲρ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, ἦταν ἐντελῶς καθαρή: στάση μπολσεβίκων, ἀπέναντι ξένων πολιτικῶν ἀνθρώπων. Αὐτὴ τὴν τεχνικὴ ἀδυναμία, τὴν ξεπεράσαμε, διατυπώνοντας τὸ σύνθημα τῆς ἀφομοίωσης τῆς τεχνικῆς καὶ δημιουργώντας, κατὰ τὴν περίοδο ποὺ περάσαμε, δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες χιλιάδες τεχνικὰ καταρτισμένους μπολσεβίκους. Τώρα ποὺ κατέχουμε μπολσεβίκικα στελέχη, τεχνικὰ ἄρτια, τώρα ποὺ ὁ ρόλος τῶν σαμποτὲρ ἀνήκει ὄχι πιὰ σὲ ἀνθρώπους ἀνοιχτὰ ξένους, ἀλλὰ σὲ ἀνθρώπους, ποὺ δὲν κατέχουν

μὲν κανένα τεχνικὸ πλεονέχτημα ἀπέναντι στοὺς δικούς μας ἀνθρώπους, κατέχουν ὅμως τὸ δελτίο ταυτότητας τοῦ Κόμματος καὶ κάνουν τὴ δουλειά τους, κρατώντας στὰ χέρια τους ὅλα τὰ δικαιώματα ποὺ ἀνήκουν στὰ μέλη τοῦ Κόμματος, τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά.

Τώρα, ἡ ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων μας δὲν εἶναι ἡ τεχνική τους καθυστέρηση, ἀλλὰ ἡ πολιτική τους ἀμέλεια, ἡ τυφλὴ ἐμπιστοσύνη τους ἀπέναντι σ' αὐτούς, ποὺ ἕνα τυχαῖο μονάχα γεγονὸς ἔβαλε στὰ χέρια τους τὸ δελτίο ταυτότητας τοῦ Κόμματος· ἡ ἀπουσία ἐνὸς ἐλέγχου πάνω στοὺς ἀνθρώπους, ἐλέγχου ὄχι σύμφωνα μὲ τὶς πολιτικές του διακηρύξεις, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τ' ἀποτελέσματα τῆς δουλειᾶς τους. Τώρα, τὸ βασικὸ ζήτημα γιὰ μᾶς δὲν εἶναι τὸ ξεπέρασμα τῆς τεχνικῆς καθυστέρησης τῶν στελεχῶν μας, μιὰ καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι ζήτημα βασικὸ ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤδη, ἀλλὰ τὸ ξεπέρασμα τῆς πολιτικῆς ἀμέλειας καὶ τῆς πολιτικῆς εὐπιστίας, ἀπέναντι στοὺς σαμποτέρ, ποὺ ἕνα τυχαῖο μονάχα γεγονὸς ἔβαλε στὰ χέρια τους τὸ δελτίο ταυτότητας τοῦ Κόμματος.

Αὐτὴ εἶναι ἡ βασικὴ διαφορὰ ἀνάμεσα στὸ κεφαλαιῶδες ζήτημα τῆς πάλης γιὰ τὰ στελέχη τῆς ἐποχῆς τοῦ Τσάκχτι καὶ στὸ κεφαλαιῶδες ζήτημα τῆς σημερινῆς περιόδου.

Νά γιατί, πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια, δὲν μπορούσαμε, οὔτ' ἔπρεπε, νὰ ρίξουμε καὶ τὰ δυὸ συνθήματα μαζύ, τὸ σύνθημα τῆς ἀφομοίωσης τῆς τεχνικῆς καὶ τὸ σύνθημα τῆς πολιτικῆς διαπαιδαγώγησης τῶν στελεχῶν.

Νά γιατί, εἶν' ἀναγκαῖο νὰ συμπληρώσουμε τώρα τὸ παληὸ σύνθημα τῆς ἀφομοίωσης τῆς τεχνικῆς μ' ἕνα καινούργιο σύνθημα γιὰ τὴν ἀφομοίωση τοῦ μπολσεβικισμοῦ, γιὰ τὴν πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν καὶ τὸ ξεπέρασμα τῆς πολιτικῆς μας ἀμέλειας.

7. Πρέπει νὰ ἀπορρίψουμε καὶ νὰ πετάξουμε μακρυά μας τὴ σαπία θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία, μὲ κάθε βῆμα ποὺ κάνουμε πρός τὰ μπρός, ἡ ταξικὴ πάλη, σὲ μᾶς, θὰ πρέπει, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ θεωρία αὐτή, νὰ σβήνει ὁλοένα καὶ περισσότερο· ὅτι ἀνάλογα μὲ τὶς ἐπιτυχίες μας, ὁ ταξικὸς ἐχθρὸς θὰ ξεμερώνεται ὁλοένα καὶ περισσότερο.

Αὐτὴ ἡ θεωρία δὲν εἶναι μονάχα σάπια, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυ-

Θεωρία που απολάυσαν αρχηγικά οι σοβιετικοί ρεβιζιονιστές φτάνοντας μέχρι το «παλαιικό» κόμμα ή το «παλλαικό» βράχος. Ενώ φανερή η άποψη του Θ. ΣΤΑΛΙΝ θ' αρχίσει

νη, γιατὶ ἀποκοιμίζει τοὺς ἀνθρώπους μας, τοὺς κάνει νὰ πέφτουν σὲ ἐνέδρα κα ἐπιτρέπει στὸν ταξικὸ ἐχθρὸ νὰ γίνεται κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν πάλη του ἐνάντια στὴν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ.

Ἀντίθετα, ὅσο περισσότερο θὰ προοδεύουμε, ὅσο περισσότερο θὰ πραγματοποιοῦμε ἐπιτυχίες, τόσο περισσότερο ἡ καταστροφικὴ μανία τῶν ὑπολειμμάτων τῶν ἐκμεταλλευτικῶν τάξεων, θὰ γίνεται μεγαλείτερη, τόσο περισσότερο τὰ ὑπολείμματα αὐτὰ θά προστρέχουν σὲ μορφὲς πάλης ὁλοένα ὀξύτερες, τόσο περισσότερο θὰ βλάπτουν τὸ Σοβιετικὸ Κράτος, τόσο περισσότερο θὰ ἐγκολπώνονται τὶς πιὸ ἀπελπισμένες μεθόδους πάλης, οἱ ὁποῖες εἶναι τὸ τελευταῖο καταφύγιο τῶν ἀνθρώπων τῶν καταδικασμένων νὰ καταστραφοῦν.

Δὲν πρέπει νὰ χάνουμε ἀπὸ τὰ μάτια μας τὸ γεγονός, ὅτι τὰ ὑπολείμματα τῶν νικημένων τάξεων στὴν Ε. Σ. Σ. Δ. δὲν εἶναι ἀπομονωμένα. Ὑπολογίζουν στὴν ἄμεση βοήθεια τῶν ἐχθρῶν μας, ποὺ βρίσκονται πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ε. Σ. Σ. Δ. Θὰ ἦταν πλάνη νὰ φαντασθεῖ κανεὶς πὼς ἡ σφαῖρα τῆς ταξικῆς πάλης περιορίζεται μέσα στὰ σύνορα τῆς Ε. Σ. Σ. Δ. Ἂν μιὰ πτέρυγα τῆς ταξικῆς πάλης δρᾶ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ... Σ. Σ. Δ., ἡ ἄλλη της πτέρυγα φθάνει ἕως καὶ μέσα στὰ σύνορα τῶν Κρατῶν τῆς μπουρζουαζίας τὰ ὁποῖα μᾶς περιβάλλουν. Τὰ ὑπολείμματα τῶν νικημένων τάξεων δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀγνοοῦν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Καὶ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ τὸ γνωρίζουν, θὰ συνεχίσουν καὶ στὸ μέλλον τὶς ἀπελπισμένες τους ἐπιθέσεις.

Αὐτὸ μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία. Αὐτὸ μᾶς διδάσκει ὁ λενινισμός.

Πρέπει νὰ τὰ θυμόμαστε ὅλ' αὐτὰ καὶ νάχουμε πάντα στὸ στόμα μας τὸ **τὶς εἶ**.

8.—Πρέπει νὰ ἀπορρίψουμε καὶ νὰ πετάξουμε μακρυά μας μιὰν ἄλλη σάπια θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι σαμποτὲρ ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἐπιδίδεται συνεχῶς στὸ σαμποτάζ καὶ ὁ ὁποῖος δείχνει, ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό, καὶ ὡρισμένες ἐπιτυχίες στὴ δουλειά του.

Αὐτὴ ἡ παράδοξη θεωρία δείχνει τὴν ἁπλοϊκότητα τῶν δημιουργῶν της. Δὲν εἶναι σαμποτὲρ ἐκεῖνος ποὺ τολμᾶ νὰ σαμποτάρει συνεχῶς, ἐκτὸς ἂν θέλει νὰ ἀποκαλυφθεῖ πολὺ γρήγορα. Ἀντίθετα, ἕνας πραγματικὸς σαμποτέρ, πρέπει, ἀπὸ καιρὸ

σὲ καιρό, νὰ δείχνει καὶ ἐπιτυχίες στὴ δουλειά του, γιατὶ αὐτὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς τρόπος γιὰ νὰ προφυλαχτεῖ, νὰ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ νὰ ἐξακολουθήσει τὸ ἔργο του.

Νομίζω πὼς αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶναι καθαρὸ καὶ γι' αὐτὸ παραλείπω συμπληρωματικὲς ἐπεξηγήσεις.

9.—Πρέπει νὰ ἀπορρίψουμε καὶ νὰ πετάξουμε μακρυά μας καὶ τὴν τρίτη σάπια θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ συστηματικὴ ἐκτέλεση τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων θὰ ἐκμηδενίσει τὸ σαμποτάζ καὶ τὰ ἀποτελέσματά του.

Μιὰ τέτοια θεωρία δὲν μπορεῖ νἄχει παρὰ μονάχα ἕνα σκοπό : νὰ κολακεύσει λιγάκι τὸν γραφειοκρατικὸ ἔρωτα τῶν διευθυντῶν μας, νὰ τοὺς καθησυχάσει καὶ νὰ τοὺς ἐξασθενίσει τὸν ἀγώνα τους ἐνάντια στὸ σαμποτάζ.

Τί σημαίνει «συστηματικὴ ἐκτέλεση τῶν οἰκονομικῶν μας σχεδίων» ;

Πρῶτο, ἀποδείχτηκε πὼς ὅλα τὰ οἰκονομικὰ μας σχέδια μειονεκτοῦν, γιατὶ δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τους τὶς ἀπέραντες ἐφεδρεῖες καὶ δυνατότητες ποὺ κλείνει μέσα της ἡ ἐθνική μας οἰκονομία.

Δεύτερο, ἡ ὁλοκληρωτικὴ καὶ στὸ σύνολό της ἐκτέλεση τῶν οἰκονομικῶν μας σχεδίων ἀπὸ τὰ λαϊκὰ ἐπιτροπάτα, δὲν σημαίνει καὶ πὼς τὰ σχέδια ἐκτελοῦνται καὶ ἀπὸ ὡρισμένους πολὺ σημαντικοὺς κλάδους. Ἀντίθετα, τὰ γεγονότα πιστοποιοῦν, ὅτι ἕνα ὁλόκληρο σύνολο ἀπὸ λαϊκὰ ἐπιτροπάτα, ποὺ ἐκτελέσανε, καὶ μάλιστα ξεπεράσανε τὰ ἐτήσια οἰκονομικὰ σχέδια, δὲν ἐκτελοῦν, κατὰ σύστημα, τὰ σχέδια ὡρισμένων πολὺ σημαντικῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας.

Τρίτο, δὲν μπορεῖ ν' ἀμφιβάλει κανείς, πὼς ἂν δὲν ἀποκαλυφθοῦν καὶ ἂν δὲν ἐκμηδενισθοῦν οἱ σαμποτέρ, τὰ πράγματα θὰ πᾶνε πάρα πολὺ πὸ ἄσκημα μὲ τὴν ἐκτέλεση τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων, γεγονὸς ποὺ θἄπρεπε νὰ τὄχουν ὑπ' ὄψη τους οἱ μύωπες δημιουργοὶ τῆς θεωρίας ποὺ ἀναλύσαμε.

Τέταρτο, οἱ σαμποτέρ, συνήθως, διαλέγουν γιὰ τὴν κύρια σαμποταριστική τους δράση, ὄχι τὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ τὶς παραμονὲς τοῦ πολέμου, τὸν καιρὸ τοῦ ἴδιου τοῦ πολέμου. Ἂς παραδεχτοῦμε ὅτι ἀφήσαμε νὰ βαυκαλιστοῦμε ἀπὸ τὴ σάπια θεωρία τῆς «συστηματικῆς ἐκτέλεσης τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων» καὶ ὅτι δὲν τοὺς λάβαμε καθόλου ὑπ' ὄψη μας

τοὺς σαμποτέρ. Οἱ δημιουργοὶ τῆς σάπιας αὐτῆς θεωρίας, φαντάζονται τὴ μεγάλη ζημιὰ ποὺ θὰ κάνουν οἱ σαμποτὲρ στὸ Κράτός μας, σὲ περίπτωση πολέμου, ἂν τοὺς ἀφήσουμε νὰ δροῦν μέσα στὴν ἐθνική μας οἰκονομία, κάτω ἀπὸ τὴ σκιὰ τῆς σάπιας θεωρίας τῆς «συστηματικῆς ἐκτέλεσης τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων» ;

Δὲν εἶναι φανερὸ πὼς ἡ θεωρία τῆς «συστηματικῆς ἐκτέλεσης τῶν οἰκονομικῶν σχεδίων» εἶναι μιὰ θεωρία ποὺ εὐνοεῖ τοὺς σαμποτέρ ;

10.—Πρέπει νὰ ἀπορρίψουμε καὶ νὰ πετάξουμε καὶ τὴν τέταρτη σάπια θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὸ κίνημα Σταχάνωφ θὰ γίνει τὸ βασικὸ μέσο τοῦ ξεκαθαρίσματος τοῦ σαμποτάζ.

Αὐτὴ ἡ θεωρία ἐφευρέθηκε ἀπὸ τοὺς σαμποτὲρ γιὰ νὰ μπορέσουν, μὲ τὶς φλυαρίες πάνω στοὺς σταχανωφιστὲς καὶ τὸ κίνημα Σταχάνωφ, νὰ ἀποφύγουν τὰ κτυπήματα ποὺ στρέφονται ἐνάντιά τους.

Στὴν ἔκθεσή του, ὁ Μολότωφ ὑπογράμμισε μιὰ ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ γεγονότα ποὺ βεβαιώνουν, ὅτι οἱ τροτσκιστὲς καὶ μὴ τροτσκιστὲς σαμποτὲρ τοῦ λεκανοπεδίου τοῦ Κουζνέτσκ καὶ τοῦ Ντόνετς, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν συντρόφων μας ποὺ ἔχουν προσβληθεῖ ἀπὸ πολιτικὴ ἀμέλεια, τραβοῦσαν συστηματικὰ ἀπὸ τὴ μύτη τοὺς σταχανωφιστές, τοὺς παρεμβάλανε ἐμπόδια, δημιούργησαν τεχνικὰ ἐμπόδια στὶς ἐπιτυχίες τῆς δουλειᾶς τους, καί, τελικά, κατόρθωσαν νὰ καταστρέψουν τὴν ὀργάνωση τῆς δουλειᾶς τους. Τί μποροῦν νὰ κάνουν οἱ σταχανωφιστὲς μοναχοί τους, ὅταν, μέσ' στὸ λεκανοπέδιο τοῦ Ντόνετς, π. χ., τὸ σαμποτὰζ στὴ διεύθυνση τῶν μεγάλων ἐργασιῶν γίνηκε αἰτία ἑνὸς ρήγματος ἀνάμεσα στὶς προπαρασκευαστικὲς ἐργασίες τῆς ἐξόρυξης τοῦ ἄνθρακα, οἱ ὁποῖες καθυστέρησαν τὸ ρυθμὸ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἐργασιῶν ; Δὲν εἶναι φανερὸ πῶς αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ σταχανωφιστικὸ κίνημα ἔχει ἀνάγκη, ἀπὸ μιὰ πραγματικὴ δική μας συνδρομή, ἐνάντια σ' ὅλες τὶς ἐπινοήσεις τῶν σαμποτέρ, γιὰ νὰ βοηθήσουμε καὶ στὴν πρόοδο τῶν πραγμάτων καὶ γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐπιτελέσει τὸ σταχανωφιστικὸ κίνημα τὴ μεγάλη του ἀποστολή ; Δὲν εἶναι φανερὸ πὼς ὁ ἀγώνας ἐνάντια στὸ σαμποτάζ, ὁ ἀγώνας γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα τοῦ σαμποτάζ, ὁ ἀγώνας γιὰ τὸ δαμασμό του, εἶναι ὁ ἀπαραίτητος ὅρος γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἀποχτήσει ὅλη τὴν ἐλευθερία τῶν κινήσεών του τὸ σταχανωφιστικὸ κίνημα ;

Νομίζω πὼς αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶναι ἐπίσης ξεκάθαρο καὶ γι' αὐτὸ παραλείπω συμπληρωματικὲς ἐπεξηγήσεις.

11.—Πρέπει ν' ἀπορρίψουμε καὶ νὰ πετάξουμε μακρυά μας καὶ τὴν πέμπτη σάπια θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία οἱ τροτσκιστὲς σαμποτὲρ δὲν ἔχουν ἐφεδρεῖες, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποίαν ἐξαντλήσανε τὰ τελευταῖα στελέχη τους.

Αὐτὸ εἶναι σφάλμα. Μόνο ἁπλοϊκοὶ ἄνθρωποι μποροῦσαν νὰ ἐφεύρουν αὐτὴ τὴ θεωρία. Οἱ τροτσκιστὲς σαμποτὲρ ἔχουν ἐφεδρεῖες. Οἱ ἐφεδρεῖες τους ἀποτελοῦνται, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, ἀπὸ τὰ ὑπολείμματα τῶν ἐκμεταλλευτικῶν τάξεων ποὺ βρίσκονται στὴν Ε. Σ. Σ. Δ. Οἱ ἐφεδρεῖες τους ἀποτελοῦνται ἀπὸ μιὰ ὁλόκληρη σειρὰ ὁμάδες καὶ ὀργανάσεις, ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴν Ε. Σ. Σ. Δ. καὶ ποὺ ἔχουν ἐχθρικὲς διαθέσεις ἀπέναντι στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση.

Ἂς πάρουμε, π. χ., τὴν IV ἀντεπαναστατικὴ τροτσκιστικὴ Διεθνῆ, ποὺ ἀποτελεῖται, κατὰ τὰ δυὸ τρίτα, ἀπὸ κατασκόπους καὶ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ IV Διεθνὴς μιὰ ἐφεδρεία ; Δὲν εἶναι φανερὸ πὼς αὐτὴ ἡ Διεθνὴς τῶν κατασκόπων θὰ συγκροτήσει στελέχη γιὰ τὴν κατασκοπευτικὴ καὶ σαμποταριστικὴ δράση τῶν τροτσκιστῶν ;

Ἡ, ἀκόμα, ἂς πάρουμε, π. χ., τὴν ὁμάδα τοῦ ἀπατεώνα Σέφρλο, στὴ Νορβηγία, ὁ ὁποῖος πρόσφερε καταφύγιο στὸν ἀρχικατάσκοπο Τρότσκυ καὶ τὸν βοήθησε νὰ βλάψει τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση. Ἡ ὁμάδα αὐτὴ δὲν εἶναι μιὰ ἐφεδρεία ; Ποιὸς μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ, πὼς δὲν θὰ ἐξακολουθήσει αὐτὴ ἡ ἀντεπαναστατικὴ ὁμάδα, ὅπως καὶ στὸ παρελθόν, νὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς τροτσκιστὲς κατασκόπους καὶ σαμποτέρ ; Ἡ, ἀκόμα, ἂς πάρουμε, π. χ., μιὰ ἄλλη ὁμάδα, τὴν ὁμάδα ἑνὸς ἀπατεώνα τῆς ἴδιας ποιότητας μὲ τὸν Σέφρλο, τὴν ὁμάδα Σουβάριν, στὴ Γαλλία. Στὴν περίπτωση αὐτή, δὲν ἔχουμε μιὰ ἐφεδρεία ; Μπορεῖ νὰ ἀρνηθεῖ κανεὶς πὼς αὐτὴ ἡ ὁμάδα τῶν ἀπατεώνων δὲν θὰ βοηθήσει τοὺς τροτσκιστὲς στὴν κατασκοπευτικὴ καὶ σαμποταριστική τους δράση ἐνάντια στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση ;

Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι τῆς Γερμανίας, ὅλοι αὐτοὶ οἱ Ροὺθ Φίσερ, αὐτοὶ οἱ Μάσλωφ, αὐτοὶ οἱ Οὐρμπάν, ποὺ πουλήθηκαν,

ψυχὴ καὶ σῶμα, στοὺς φασίστες, δὲν εἶναι μιὰ ἐφεδρεία γιὰ τὴν τροτσκιστικὴ κατασκοπευτικὴ καὶ σαμποταριστικὴ δράση;

Ἢ, ἀκόμα, π. χ., ἡ περίφημη ὀρδὴ τῶν πολὺ γνωστῶν συγγραφέων τῆς Ἀμερικῆς, ποὖχει ἐπὶ κεφαλῆς της τὴ διάσημη ἀπατεώνισα Ἤστμαν, ὅλοι αὐτοὶ οἱ λησταὶ τῆς πέννας, ποὺ δὲν ζοῦν παρὰ συκοφαντῶντας τὴν ἐργατικὴ τάξη τῆς Ε. Σ. Σ. Δ., δὲν ἀποτελοῦν μιὰ ἐφεδρεία γιὰ τὸν τροτσκισμό;

Ναί, πρέπει νὰ πετάξουμε μακρυά μας τὴ σάπια θεωρία, ποὺ ἰσχυρίζεται πὼς οἱ τροτσκιστὲς ἀρχίσανε νὰ ἐξαντλοῦνε τὰ τελευταῖα στελέχη τους.

12.—Τέλος, πρέπει ν' ἀπορρίψουμε καὶ νὰ πετάξουμε ἄλλη μιὰ ἀκόμα σάπια θεωρία: τὴ θεωρία ποὺ ἰσχυρίζεται ὅτι ἐμεῖς, οἱ μπολσεβῖκοι, εἴμαστε πολυάριθμοι καὶ οἱ σαμποτὲρ εἶναι λιγοστοί· ὅτι ἐμεῖς, οἱ μπολσεβῖκοι, ὑποστηριζόμαστε ἀπὸ δεκάδες ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, ἐνῶ οἱ τροτσκιστὲς σαμποτὲρ δὲν ὑποστηρίζονται παρὰ ἀπὸ μονάδες ἢ δεκάδες μονάχα ἀνθρώπους· ὅτι ἐμεῖς, οἱ μπολσεβῖκοι, θὰ μπορούσαμε, μιὰ χαρά, νὰ μὴ δίνουμε προσοχὴ σὲ μιὰ ἄθλια χοῦφτα σαμποτέρ.

Αὐτὸ εἶναι σφάλμα, σύντροφοι. Αὐτὴ ἡ θεωρία πονᾶ κάτι περισσότερο ἀπὸ παραδοξη, ἐφευρέθηκε γιὰ νὰ παρηγορήσει ἐκείνους ἀπὸ τοὺς διευθύντες συντρόφους μας, ποὺ ἡ ἀνικανότητά τους νὰ χτυπήσουν τὸ σαμποτάζ, τοὺς ἔκανε νὰ ἀποτύχουν στὴ δουλειά τους, ἐφευρέθηκε γιὰ νὰ τοὺς ἀποναρκώσει τὴν ἐπαγρύπνησή τους καὶ νὰ τοὺς ἀφήσει νὰ κοιμοῦνται ἥσυχοι.

Τὸ ὅτι οἱ τροτσκιστὲς σαμποτὲρ ὑποστηρίζονται ἀπὸ μονάδες, ἐνῶ οἱ μπολσεβῖκοι ὑποστηρίζονται ἀπὸ δεκάδες ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, αὐτὸ εἶναι ἀκριβέστατο. Ἀπ' αὐτὸ ὅμως, καθόλου δὲν προκύπτει πὼς οἱ σαμποτὲρ δὲν μποροῦν νὰ προξενήσουν τὴ σοβαρότερη ζημιὰ στὴ δουλειά μας. Γιὰ νὰ κάνουμε κακὸ καὶ γιὰ νὰ βλάψουμε δὲν χρειάζεται μεγάλος ἀριθμὸς ἀνθρώπων. Γιὰ νὰ κατασκευάσουμε τὸ ***Ντνιεπροστρόϊ***, χρειάστηκαν δεκάδες χιλιάδες ἐργάτες. Ἐνῶ γιὰ νὰ τὸ ἀνατινάξουμε, θὰ χρειαζόντουσαν ἴσως μερικὲς δεκάδες ἄνθρωποι, ὄχι περισσότεροι. Γιὰ νὰ κερδίσουμε μιὰ μάχη στὸν πόλεμο μποροῦ νἂν' ἀναγκαῖα πολλὰ σώματα τοῦ Κόκκινου στρατοῦ. Ἐνῶ γιὰ νὰ παρεμποδίσουμε αὐτὴ τὴ νίκη, στὸ μέτωπο, ἀρκοῦν μερικοὶ κατάσκοποι στὴν ἀνωτάτη διοίκηση τῆς στρατιᾶς καὶ

μάλιστα στὴν ἀνωτάτη διοίκηση τῆς μεραρχίας, οἱ ὁποῖοι μποροῦν νὰ κλέψουν τὸ σχέδιο τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ νὰ τὸ ἀνακοινώσουν στὸν ἐχθρό. Γιὰ νὰ κατασκευάσουμε μιὰ μεγάλη σιδηροδρομικὴ γέφυρα, χρειάζονται χιλιάδες ἄνθρωποι. Ἀλλὰ γιὰ νὰ τὴν ἀνατινάξουμε, μερικοὶ μονάχα ἄνθρωποι εἶν' ἀρκετοί. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ἀναφέρει δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες ἀπ' αὐτὰ τὰ παραδείγματα.

Κατὰ συνέπεια, δὲν θἄπρεπε νὰ παρηγορίται κανεὶς μὲ τὴν ἰδέα πὼς ἐμεῖς εἴμαστε πολυάριθμοι, ἐνῶ αὐτοί, οἱ τροτσκιστὲς σαμποτέρ, εἶναι πολὺ λίγοι.

Πρέπει νὰ βγάλουμε ἀπὸ τὸ μυαλό μας τὴν ἰδέα πὼς δὲν ὑπάρχουν καθόλου σαμποτὲρ μέσ' στὶς γραμμές μας.

Ἔτσι ἀκριβῶς μπαίνει τὸ ζήτημα τοῦ ξεκαθαρίσματος τῶν σφαλμάτων τῆς δουλειᾶς μας, σφαλμάτων ποὖναι κοινὰ σ' ὅλες τὶς ὀργανώσεις μας τόσο τὶς οἰκονομικὲς καὶ τὶς Κρατικές, ὅσο καὶ τὶς διοικητικὲς καὶ τοῦ Κόμματος.

Αὐτὰ εἶναι τὰ μέτρα ποὺ πρέπει νὰ λάβουμε γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουμε τὰ σφάλματά μας.

Εἰδικώτερα, ἀναφορικὰ μὲ τὶς ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος καὶ τὰ σφάλματα τῆς δουλειᾶς τους, διατυπώθηκαν, μὲ τρόπο ἀρκετὰ λεπτομερειακό, τὰ μέτρα ποὺ πρέπει νὰ παρθοῦν γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα αὐτῶν τῶν σφαλμάτων, μέσα στὸ σχέδιο ἀπόφασης ποὺ τέθηκε ὑπ' ὄψη σας. Γι' αὐτό, νομίζω πὼς δὲν εἶν' ἀναγκαῖο νὰ ἐπιμείνω, ἐδῶ, σ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ τοῦ ζητήματος.

Ἁπλῶς θὰ ἤθελα νὰ πῶ μερικὲς λέξεις γιὰ τὴν πολιτικὴ προπαρασκευὴ καὶ τελειοποίηση τῶν στελεχῶν μας τοῦ Κόμματος.

Νομίζω, πὼς ἂν μπορούσαμε, πὼς ἂν κατορθώναμε νὰ προπαρασκευάσουμε ἰδεολογικὰ καὶ νὰ καταρτίσουμε πολιτικὰ τὰ στελέχη μας τοῦ Κόμματος, ἀπὸ κάτω ἕως ἀπάνω, σὲ τρόπο ὥστε νὰ μποροῦν νὰ προσανατολίζονται εὔκολα στὴν ἐσωτερικὴ καὶ διεθνῆ κατάσταση, ἂν κατορθώναμε νὰ δημιουργήσουμε λενινιστές, μαρξιστὲς ὡριμους ἀπὸ κάθε ἄποψη, ἱκανοὺς νὰ λύνουν χωρὶς βαρειὰ λάθη τὰ προβλήματα τῆς διεύθυνσης τῆς χώρας, θὰ πραγματοποιούσαμε τὰ ἐννιὰ δέκατα ὅλων τῶν καθηκόντων μας.

Πῶς παρουσιάζονται τὰ πράγματα γιὰ τὰ διευθύνοντα στελέχη τοῦ Κόμματός μας;

Τὸ Κόμμα μας περιλαμβάνει, ἂν ρίξουμε μιὰ **ματιὰ στὰ στρώματα** τῶν διευθυνόντων στελεχῶν του, **3-4.000 περίπου ἀνώτερους** διευθύνοντες. Θὰ μποροῦσα νὰ πῶ, πὼς **αὐτοὶ ἀποτελοῦν** τὴν ἀνώτατη ἀρχὴ τοῦ Κόμματός μας.

Ἔρχονται ὕστερα 30-40.000 μέσοι διευθύνοντες. **Αὐτοὶ εἶναι** τὰ στελέχη-ἀξιωματικοὶ τοῦ Κόμματος.

Ὕστερα ἔρχεται μιὰ πραγματικὴ στρατιωτικὴ **δύναμη** τοῦ Κόμματος, κατώτερου βαθμοῦ, ποὺ ἀποτελεῖται **ἀπὸ 100-150.000** ἀνθρώπους. Αὐτοὶ εἶναι, γιὰ νὰ μιλήσουμ' ἔτσι, **τὰ στελέχη**-ὑπαξιωματικοὶ τοῦ Κόμματος.

Τὸ καθῆκον μας συνίσταται στὸ νὰ **ἀνυψώσουμε τὸ ἰδεολογικὸ** ἐπίπεδο καὶ τὴν πολιτικὴ προπαρασκευὴ **αὐτῶν τῶν καθοδηγητικῶν** στελεχῶν, νὰ μπάσουμε ἀνάμεσα σ' **αὐτὰ τὰ στελέχη** τὶς καινούργιες δυνάμεις ποὺ περιμένουν τὴν **προαγωγή τους** καὶ νὰ πλατύνουμε ἔτσι τὴ στρατιὰ τῶν **διευθυντικῶν στελεχῶν.**

Τί χρειάζεται γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ;

Πρῶτ'- ἀπ' ὅλα, χρειάζεται νὰ καλέσουμε **τοὺς διευθύνοντες** τοῦ Κόμματός μας, ἀπὸ τοὺς γραμματεῖς πυρήνων ὡς τοὺς γραμματεῖς ὀργανώσεων τῆς χώρας καὶ τῆς **Δημοκρατίας**, νὰ βροῦν, μέσα σὲ μιὰ ὡρισμένη προθεσμία, δυὸ **ἀνθρώπους, δυὸ** μαχητὲς τοῦ Κόμματος, ἱκανοὺς νὰ τοὺς **ἀναπληρώνουν.** Μπορεῖ νὰ πεῖ κανείς : ἀλλὰ ποῦ νὰ βροῦμε δυὸ ἀναπληρωτὲς γιὰ τὸν καθένα μας, δὲν ἔχουμε τέτοιους ἀνθρώπους, **δὲν ἔχουμε** μαχητὲς κατάλληλους γιὰ μιὰ τέτοια δουλειά. Αὐτὸ εἶναι **λάθος.** Ἔχουμε δεκάδες χιλιάδες ἀνθρώπους ἱκανούς, **ἀνθρώπους** μὲ ταλέντο. Χρειάζεται μόνο νὰ τοὺς ἀνακαλύψουμε καὶ νὰ τοὺς προβιβάσουμε στὸν κατάλληλο καιρό, σὲ τρόπο ὥστε νὰ μὴν ἀποσυνθέτονται φυτοζώντας στὴν παληά τους **θέση.** Ψάξτε καὶ θὰ βρεῖτε.

Κατόπιν, γιὰ τὴ διαπαιδαγώγηση τοῦ Κόμματος καὶ τὴν τελειοποίηση τῶν γραμματέων τῶν πυρήνων, πρέπει νὰ δημιουργήσουμε, σὲ κάθε τοπικὸ κέντρο, ***μαθήματα τοῦ Κόμματος,*** ποὺ θὰ περιλαμβάνουν τέσσερις μῆνες σπουδῶν. Πρέπει νὰ στείλουμε σ' αὐτὰ τὰ μαθήματα τοὺς γραμματεῖς **ὅλων τῶν** ὀργανώσεων βάσης τοῦ Κόμματος (πυρήνων), **καὶ κατόπιν,** ὅταν θἄχουν τελειώσει αὐτὰ τὰ μαθήματα καὶ οἱ **γραμματεῖς θἄχουν** ἐπιστρέψει στὴ θέση τους, θὰ στείλουμε τοὺς **ἀναπληρωτὲς των** καὶ τὰ ἱκανώτερα μέλη τῶν ὀργανώσεων βάσης τοῦ Κόμματος.

Κατόπιν, γιὰ τὴν πολιτικὴ τελειοποίηση τῶν πρώτων γραμματέων τῶν ἀχτιδικῶν ὀργανώσεων πρέπει νὰ δημιουργήσουμε στὴν Ε.Σ.Σ.Δ., στὰ δέκα βασικὰ κέντρα, ***λενινιστικὰ μαθήματα,*** ποὺ θὰ κρατοῦν ὀχτὼ μῆνες. Σ' αὐτὰ τὰ μαθήματα, πρέπει νὰ στείλουμε τοὺς πρώτους γραμματεῖς τῶν ἀχτιδικῶν καὶ περιφερειακῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, καὶ κατόπιν, ὅταν θὰ ἔχουν τελειώσει αὐτὰ τὰ μαθήματα οἱ γραμματεῖς καὶ θἄχουν ἐπιστρέψει στὴ θέση τους, θὰ στείλουμε τοὺς ἀναπληρωτές των καὶ τὰ ἱκανώτερα μέλη τῶν ἀχτιδικῶν καὶ περιφερειακῶν ὀργανώσεων.

Κατόπιν, γιὰ τὴν ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ τελειοποίηση τῶν γραμματέων τῶν ὀργανώσεων πόλης, πρέπει νὰ δημιουργήσουμε, στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ε.Σ.Σ.Δ., ***μαθήματα ἱστορίας καὶ πολιτικῆς τοῦ Κόμματος***, τὰ ὁποῖα θὰ περιλαμβάνουν ἕξι μῆνες σπουδῶν. Σ' αὐτὰ τὰ μαθήματα πρέπει νὰ στείλουμε τοὺς πρώτους ἢ τοὺς δεύτερους γραμματεῖς τῶν ὀργανώσεων πόλης, καὶ κατόπιν, ὅταν θἄχουν τελειώσει αὐτὰ τὰ μαθήματα οἱ γραμματεῖς καὶ θἄχουν ἐπιστρέψει στὴ θέση τους, θὰ στείλουμε τὰ ἱκανώτερα μέλη τῶν ὀργανώσεων πόλης.

Τέλος, πρέπει νὰ κάνουμε, στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ε.Σ.Σ.Δ., ***μιὰ σειρὰ διαλέξεις ποὺ θὰ διαρκέσουν ἕξι μῆνες, γιὰ τὰ ζητήματα τῆς ἐσωτερικῆς καὶ διεθνοῦς πολιτικῆς.*** Θὰ στείλουμε σ' αὐτὲς τοὺς πρώτους γραμματεῖς τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων καὶ τοὺς γραμματεῖς τῶν κεντρικῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐθνικῶν κομμουνιστικῶν Κομμάτων. Αὐτοὶ οἱ σύντροφοι θὰ πρέπει νὰ προσφέρουν ὄχι μιά, ἀλλὰ πολλὲς ὁμάδες, ἱκανὲς γιὰ νὰ ἀναπληρώσουν τοὺς διευθύνοντες τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματός μας. Τὸ πρᾶγμα αὐτὸ πρέπει τὸ δίχως ἄλλο νὰ γίνει.

Τελειώνω.

Ἐκθέσαμε λοιπὸν τὰ βασικὰ σφάλματα τῆς δουλειᾶς μας, σφάλματα τὰ ὁποῖα εἶναι κοινὰ σ' ὅλες τὶς οἰκονομικές, διοικητικὲς καὶ κομματικὲς ὀργανώσεις μας, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι σφάλματα ἀποκλειστικὰ τῶν ὀργανώσεων τοῦ Κόμματος, σφάλματα τὰ ὁποῖα ἐκμεταλλεύονται οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐργατικῆς τάξης

γιὰ νὰ κάνουν σαμποτάζ, ἀντιπερισπασμό, κατασκοπεία καὶ τρομοκρατικὲς πράξεις.

Καθορίσαμε ὕστερα τὰ βασικὰ μέτρα ποὺ εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα αὐτῶν τῶν σφαλμάτων καὶ τὴν ἐκμηδένιση τῶν μηχανορραφιῶν ἀντιπερισπασμοῦ καὶ σαμποτάζ, κατασκοπείας καὶ τρομοκρατίας τῶν φασιστῶν-τροτσκιστῶν πρακτόρων τῶν ξένων ὑπηρεσιῶν κατασκοπείας.

Ἕνα ζήτημα μπαίνει: μποροῦμε νὰ πραγματοποιήσουμε ὅλ' αὐτὰ τὰ μέτρα, διαθέτουμε γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτὴ ὅλες τὶς ἀναγκαῖες δυνατότητες;

Ἀναμφισβήτητα, μποροῦμε. Μποροῦμε, γιατὶ διαθέτουμε ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα γιὰ νὰ πραγματοποιήσουμε αὐτὰ τὰ μέτρα.

Τί μᾶς λείπει, λοιπόν;

Δὲν μᾶς λείπει παρὰ ἕνα μονάχα πρᾶγμα: νάμαστε ἕτοιμοι νὰ ξεκαθαρίσουμε τὴ δική μας ἀμέλεια, τὴ δική μας ἀναθοτητα, τὴ δική μας πολιτικὴ μυωπία.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο βρίσκεται ἡ δυσκολία.

Ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς, ἀλήθεια, νὰ πιστέψει, πὼς δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπ' αὐτὴ τὴ γελοία καὶ ἀνόητη ἀρρώστεια, ἐμεῖς, ποὺ γκρεμίσαμε τὸν καπιταλισμό, ποὺ οὐσιαστικὰ οἰκοδομήσαμε τὸ σοσιαλισμό, καὶ κρατήσαμε ψηλὰ τὴ σημαία τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ;

Δὲν ἔχουμε λόγους νὰ ἀμφιβάλουμε, πὼς θὰ ἀπαλλαγοῦμε, ἀσφαλῶς, ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια, ἐὰν, ἐννοεῖται, θὰ ἔχουμε τὴ θέληση.

Καὶ ὄχι μόνο ἁπλῶς θὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια αὐτήν, ἀλλά, σὰν μπολσεβίκοι, θὰ καταβάλουμε κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦμε, πραγματικά, ὁλότελα ἀπ' αὐτήν.

Καί, ὅταν θὰ ἔχουμε ἀπαλλαγεῖ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἠλίθια ἀρρώστεια θὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε, μὲ ὅλη τὴ βεβαιότητα, ὅτι, δὲν ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε κανέναν ἐχθρό, οὔτε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἐσωτερικοῦ, οὔτε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅτι οἱ μηχανορραφίες τους δὲν μᾶς προκαλοῦν φόβο, γιατὶ θὰ τοὺς συντρίψουμε στὸ μέλλον, ὅπως τοὺς συντρίβουμε σήμερα. ὅπως τοὺς εἴχαμε συντρίψει καὶ στὸ παρελθόν.

ΤΕΛΕΙΩΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

(5 Μαρτίου 1937)

Στὴν ἔκθεσή μου ἀνέφερα τὰ κύρια σημεῖα τοῦ προβλήματος ποὺ ἐξετάσαμε. Οἱ συζητήσεις ἔδειξαν ὅτι, τώρα, τὸ ζήτημα εἶναι ὁλότελα καθαρό, ὅτι κατανοήσαμε τὰ καθήκοντα ποὺ πρέπει νὰ ἐπιτελέσουμε, ἔδειξαν ἀκόμα τὴ θέλησή μας γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα τῶν λαθῶν τῆς δουλειᾶς μας. Ἀλλὰ οἱ συζητήσεις ἔδειξαν ἐπίσης, ὅτι ὑπάρχουν ὡρισμένα συγκεκριμένα ζητήματα τῆς πραχτικῆς μας δουλειᾶς, τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ὀργανωτικῆς, τὰ ὁποῖα δὲν τὰ κατανοήσαμε ἀκόμα ἐντελῶς. Αὐτὰ τὰ ζητήματα εἶναι ἑφτὰ τὸν ἀριθμό.

Ἐπιτρέψτε μουνὰ πῶ μερικὲς λέξεις πάνω στὰ ζητήματα αὐτά.

1.—Πρέπει νὰ πιστέψουμε, πὼς τώρα, ὅλοι καταλάβανε, ὅτι ὁ ὑπερβολικὸς ἐνθουσιασμὸς γιὰ τὶς οἰκονομικὲς καμπάνιες καὶ τὶς οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες, ὅταν τὰ πολιτικὰ ζητήματα τοῦ Κόμματος ὑποτιμῶνται καὶ ξεχνιῶνται, καταλήγει σὲ ἀδιέξοδο. Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖο νὰ ἐπιστήσουμε τὴν προσοχὴ τῶν μαχητῶν μας πρὸς τὰ ζητήματα τοῦ Κόμματος, σὲ τρόπο ὥστε οἱ οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες νὰ συγχονευθοῦν καὶ νὰ βαδίσουν παράπλευρα μὲ τὶς ἐπιτυχίες τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος.

Πῶς θὰ πραγματοποιήσουμε πραχτικὰ τὸ καθῆκον ποὺ συνίσταται στὴν ἐνίσχυση τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος, τὸ καθῆκον ποὺ συνίσταται στὴν ἀπελευθέρωση τῶν ὀργανώσεων τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὶς οἰκονομικὲς μικροδουλειές; Οἱ συζητήσεις ἔδειξαν, ὅτι ὡρισμένοι σύντροφοι φτάνουν στὸ σημεῖο νὰ βγάλουν ἀπ' αὐτὲς ἕνα λαθεμένο συμπέρασμα, ὅτι δηλαδὴ ἰσχυρισθήκαμε πώς, τώρα, θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουμε ὁλότελα τὴν οἰκονομικὴ δουλειά. Πραγματικὰ ἀκούστηκαν τέτοιες φωνές: **δόξα σοι ὁ Θεός**, τέλος πάντων, θὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, θὰ μπορέσουμε τώρα νὰ καταπιαστοῦμε μὲ τὴν πολιτικὴ δουλειὰ τοῦ Κόμματος. Εἶναι σωστὸ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα; Ὄχι, εἶναι λαθεμένο. Ὅταν οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος, κυριευμένοι ἀπὸ τὶς οἰκονομικὲς ἐπιτυχίες, ἐγκαταλείπανε τὴν πολιτική, αὐτὸ ἀποτελοῦσε μιὰ ἀκρότητα ποὺ μᾶς ἐστοίχισε μεγάλες θυσίες. Ἐάν, τώρα, ὡρισ-

μένοι ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας, ἀφοσιωμένοι μὲ τὴν ἐνίσχυση τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος, σκέφτονται νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν οἰκονομικὴ δουλειά, αὐτὸ θὰ ἀποτελέσει μιὰν ἄλλη ἀκρότητα ποὺ δὲν θὰ μᾶς στοιχίσει λιγότερες θυσίες. Δὲν μποροῦμε νὰ πέφτουμε ἀπὸ τὴ μιὰ ἀκρότητα στὴν ἄλλη. Δὲν μποροῦμε νὰ ξεχωρίζουμε τὴν πολιτικὴ ἀπ' τὴν οἰκονομία. Δὲν μποροῦμε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν οἰκονομία, ὅπως δὲν μποροῦμε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν πολιτική. Γιὰ τὴν εὐκολία τῶν σπουδῶν, οἱ ἄνθρωποι χωρίζουν συνήθως, μεθοδολογικά, τὰ προβλήματα τῆς οἰκονομίας καὶ τὰ προβλήματα τῆς πολιτικῆς. Αὐτὸ ὅμως δὲν γίνεται παρὰ μόνο μεθοδολογικά, τεχνικά, μόνο γιὰ τὴν εὐκολία τῶν σπουδῶν. Στὴ ζωή, ἀντίθετα, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ οἰκονομία εἶναι πρακτικὰ ἀδιαχώριστες. Ὑπάρχουν καὶ οἱ δυὸ μαζὺ καὶ δροῦν καὶ οἱ δυὸ πάλι μαζύ. Καὶ αὐτὸς ποὺ, στὴν πολιτική μας δουλειά, σκέφτεται νὰ χωρίσει τὴν οἰκονομία καὶ τὴν πολιτική, νὰ ἐνισχύσει τὴν οἰκονομικὴ δουλειὰ ἐλαττώνοντας τὴ σημασία τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς, ἢ, ἀντίθετα, νὰ ἐνισχύσει τὴν πολιτικὴ δουλειὰ ἐλαττώνοντας τὴ σημασία τῆς οἰκονομικῆς δουλειᾶς, αὐτὸς ἀκριβῶς ἀναγκαστικὰ θὰ καταλήξει σὲ ἀδιέξοδο.

Ἡ ἔννοια τῆς παραγράφου τοῦ σχεδίου ἀπόφασης, ποὺ διαβάσατε, πάνω στὴν ἀπελευθέρωση τῶν ὀργανώσεων τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὶς οἰκονομικὲς μικροδουλειὲς καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος, δὲν συνίσταται στὴν ἐγκατάλειψη τῆς οἰκονομικῆς δουλειᾶς καὶ τῆς διεύθυνσης τῆς οἰκονομίας, ἀλλ' ἁπλῶς στὴν μὴ ἀνοχή, στὴν πρακτική, τῆς ἀντικατάστασης καὶ τῆς οὐδετεροποίησης τῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν, στοὺς ὁποίους περιλαμβάνονται, πρὸ πάντων, καὶ οἱ γεωργικοὶ ὀργανισμοί, ἀπὸ τὶς ὀργανώσεις μας τοῦ Κόμματος. Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖο νὰ ἀφομοιώσουμε τὴ μέθοδο τῆς μπολσεβίκικης διεύθυνσης τῶν ὀργανισμῶν τῆς οἰκονομίας, μέθοδο ἡ ὁποία συνίσταται στὴ συστηματικὴ βοήθεια αὐτῶν τῶν ὀργανισμῶν, στὴ συστηματικὴ ἐνίσχυσή τους καὶ στὴ διεύθυνση τῆς οἰκονομίας, ὄχι ἔξω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμούς, ἀλλὰ μέσα ἀπ' αὐτούς. Πρέπει νὰ δώσουμε στοὺς οἰκονομικοὺς ὀργανισμοὺς καί, πρὸ πάντων, στοὺς γεωργικοὺς ὀργανισμούς, τοὺς καλλίτερους ἀνθρώπους· πρέπει νὰ τελειοποιήσουμε αὐτοὺς τοὺς

ὀργανισμούς, δίνοντάς τους νέους καὶ ἐκλεκτοὺς ἀγωνιστές, ἱκανοὺς νὰ ἐκπληρώσουν τὰ καθήκοντα μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐπιφορτισμένοι. Μόνο ὕστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ θὰ μπορέσουμε νὰ θεωρήσουμε πὼς ἀπελευθερωθήκανε ὁλοκληρωτικὰ οἱ ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὰ μικροζητήματα τῆς οἰκονομίας. Καταλαβαίνετε ὅτι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι μιὰ ὑπόθεση σοβαρή, ὑπόθεση ποὺ ἀπαιτεῖ καιρό. Ἀλλὰ ὅσο δὲν θὰ γίνεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, οἱ ὀργανώσεις τοῦ Κόμματος θὰ εἶναι ὑποχρεωμένες νὰ συνεχίζουν, γιὰ ἕναν ὡρισμένο χρόνο μικρῆς διάρκειας, νὰ ἀσχολοῦνται ἀπὸ κοντὰ μὲ τὴ γεωργία, σ' ὅλες της τὶς λεπτομέρειες: ὄργωμα, σπορά, θερισμὸ κ.λ.π.

2.—Δυὸ λέξεις γιὰ τοὺς σαμποτέρ, τοὺς πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, τοὺς κατασκόπους κ.λ.π. Τώρα, εἶναι φανερὸ γιὰ ὅλους, νομίζω, πὼς οἱ σύγχρονοι σαμποτὲρ καὶ οἱ πράκτορες ἀντιπερισπασμοῦ, κάτω ἀπ' ὁποιαδήποτε σημαία κι' ἂν κρύβουνται, τροτσκιστικὴ ἢ μπουχαρινική, ἔπαψαν, ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤδη, νὰ εἶναι ἕνα πολιτικὸ ρεῦμα μέσ' στὴν ἐργατικὴ τάξη· ὅτι ἔχουν μεταμορφωθεῖ σὲ μιὰ συμμορία, χωρὶς ἀρχὲς καὶ χωρὶς ἰδέες, σαμποτέρ, πρακτόρων ἀντιπερισπασμοῦ, κατασκόπων, ἐπαγγελματιῶν δολοφόνων. Καταλαβαίνετε πὼς αὐτοὺς τοὺς κυρίους θὰ πρέπει νὰ τοὺς συντρίψουμε καὶ νὰ τοὺς ἐξολοθρέψουμε ἄσπλαχνα, σὰν ἐχθροὺς τῆς ἐργατικῆς τάξης, σὰν προδότες τῆς πατρίδας μας. Αὐτὸ εἶναι καθαρὸ καὶ γι' αὐτὸ παραλείπω συμπληρωματικὲς ἐπεξηγήσεις.

Ἀλλὰ νά, ποιό εἶναι τὸ ζήτημα: πῶς θὰ ἐκπληρώσουμε πρακτικὰ τὸ καθῆκον ποὺ συνίσταται στὴ συντριβὴ καὶ τὴν ἐξολόθρευση τῶν ἰαπωνο-γερμανῶν πρακτόρων τοῦ τροτσκισμοῦ; Εἶπα πὼς πρέπει νὰ χτυπήσουμε καὶ νὰ ἐξολοθρεύσουμε, ὄχι μόνο τοὺς ἀληθινοὺς τροτσκιστές, ἀλλὰ κι' αὐτοὺς πού, ἄλλοτε, ταλαντεύονταν πρὸς τὸν τροτσκισμὸ καὶ οἱ ὁποῖοι, κατόπιν, ἐδῶ καὶ πολὺν καιρὸ ἤδη, ἐγκαταλείψανε τὸν τροτσκισμό· ὄχι μόνο αὐτοὺς ποὺ πραγματικὰ εἶναι τροτσκιστὲς πράκτορες σαμποτάζ, ἀλλὰ κι' αὐτοὺς ποὺ συνέπεσε νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ δρόμο ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγο πέρασε ὁ ἄλφα ἢ ὁ βήτα τροτσκιστής; Ὡστόσο, ἀκούστηκαν κουβέντες, πούχαν αὐτὴ τὴν ἔννοια, ἐδῶ, σ' αὐτὴ τὴν ὁλομέλεια. Μποροῦμε νὰ θεωρήσουμε σωστὴ μιὰ τέτοια ἐξήγηση τῆς ἀπόφασης; Ὄχι, δὲν μποροῦμε

νὰ τὴν θεωρήσουμε σωστή. Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὅπως καὶ σ' ὅλα τ' ἄλλα, γιὰ νὰ κρίνουμε ἕναν ἄνθρωπο, πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψη μας τὴν ἀτομική του γνώμη. Δὲν μποροῦμε νὰ βάλουμε ὅλον τὸν κόσμο στὸ ἴδιο σακκί. Αὐτὸς ὁ ἁπλοϊκὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον κρίνει κανεὶς τοὺς ἀνθρώπους δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐμποδίσει τὸν ἀγώνα ἐνάντια στοὺς ἀληθινοὺς τροτσκιστὲς σαμποτὲρ καὶ κατασκόπους.

Ἀνάμεσα στοὺς ὑπεύθυνους συντρόφους μας, ὑπάρχει ἕνας ὡρισμένος ἀριθμὸς παληῶν τροτσκιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν, ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤδη, ἐγκαταλείψει τὸν τροτσκισμὸ καὶ ἀγωνίζονται ἐνάντιά του ὄχι πιὸ ἄσκημα, ἀλλ' ἀντίθετα, πολὺ καλλίτερα, ἀπὸ ὡρισμένους ἀξιοσέβαστους συντρόφους μας, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχαν παρουσιάσει ταλαντεύσεις πρὸς τὸν τροτσκισμό. Θὰταν παράλογο τώρα νὰ θεωρήσουμε αὐτοὺς τοὺς συντρόφους ἀνθρώπους διεφθαρμένους.

Ἀνάμεσα στοὺς συντρόφους μας, ὑπάρχουν ἐπίσης ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, ἰδεολογικά, ἦσαν πάντοτε ἐχθροὶ τοῦ τροτσκισμοῦ, ἀλλὰ διατηροῦσαν ὥστόσο προσωπικὲς σχέσεις μὲ ὡρισμένους τροτσκιστές, σχέσεις ποὺ δὲν ἄργησαν νὰ τὶς διακόψουν, ὅταν κατάλαβαν τί ἦταν στὴν πράξη ἡ φυσιογνωμία τοῦ τροτσκισμοῦ. Γιὰ ἐκείνους ποὺ δὲν διακόψανε μὲ τὸ πρῶτο, ἀλλὰ καθυστερημένα, τὶς προσωπικές τους σχέσεις φιλίας, μὲ ὡρισμένους τροτσκιστές, αὐτὸ εἶναι, βέβαια, λυπηρό. Θὰταν παράλογο ὅμως, νὰ ρίξουμε αὐτοὺς τοὺς συντρόφους στὸν ἴδιο σωρὸ μαζὺ μὲ τοὺς τροτσκιστές.

3.—Τί σημαίνει: νὰ διαλέγουμε μὲ φρόνηση τοὺς μαχητές μας καὶ νὰ τοὺς μοιράζουμε μὲ φρόνηση τὴ δουλειά;

Αὐτὸ σημαίνει: νὰ διαλέγουμε τοὺς μαχητές, πρῶτα-πρῶτα, σύμφωνα μὲ τὴν πολιτική τους ἔνδειξη, δηλαδὴ νὰ βλέπουμε ἂν ἀξίζουν τὴν πολιτικὴ μας ἐμπιστοσύνη, καί, δεύτερο, σύμφωνα μὲ τὴν πραχτική τους ἔνδειξη, δηλαδὴ νὰ βλέπουμε ἂν κάνουν γι' αὐτὴ ἢ γιὰ κείνη τὴ συγκεκριμένη δουλειά.

Αὐτὸ σημαίνει: νὰ μὴ μεταβάλουμε τὸ μέσο αὐτὸ ποὺ μᾶς χρησιμεύει γιὰ μιὰ σοβαρὴ κρίση σ' ἕναν στενὸ πρακτικισμό, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει ὅταν ἀσχολεῖται κανεὶς μὲ τὶς ἱκανότητες τῶν μαχητῶν, δὲν συμβαίνει ὅμως ὅταν ἀσχολεῖται μὲ τὴν πολιτική τους φυσιογνωμία.

Αὐτὸ σημαίνει: νὰ μὴ μεταβάλουμε τὸν τρόπο τῆς πολιτικῆς κρίσης σὲ μοναδικὸ καὶ ἀποκλειστικὸ τρόπο κρίσης, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει ὅταν ἀσχολούμαστε μὲ τὴν πολιτικὴ φυσιογνωμία τῶν μαχητῶν, δὲν συμβαίνει ὅμως ὅταν ἀσχολούμαστε μὲ τὶς ἱκανότητές τους.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε, πὼς αὐτὸς ὁ κανόνας ἐφαρμόστηκε ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος; Δυστυχῶς, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ ποῦμε ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἰπώθηκε ἐδῶ, στὴν ὁλομέλεια. Λὲν τονίσθηκε ὅμως ὅσο ἔπρεπε νὰ τονισθεῖ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς αὐτὸς ὁ δοκιμασμένος κανόνας ἀθετήθηκε σταθερὰ στὴν πραχτική μας καὶ μάλιστα κατὰ τὸν πιὸ χονδροειδῆ τρόπο. Τὸν περισσότερο καιρό, οἱ μαχητές μας διαλέγονται, ὄχι σύμφωνα μὲ ἀντικειμενικὰ κριτήρια, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τυχαῖα κριτήρια, σύμφωνα μὲ κριτήρια ὑποκειμενικά, στενὰ καὶ φτωχά. Διαλέγουμε, κατὰ κανόνα, τοὺς γνωστούς, τοὺς φίλους, τοὺς συμπατριῶτες, τοὺς προσωπικὰ σὲ μᾶς ἀφοσιωμένους ἀνθρώπους, τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ποὺνται δάσκαλοι στὴν τέχνη νὰ ἐξυψώνουν τοὺς ἀρχηγούς των, χωρὶς νὰ προσέχουμε τὶς πολιτικὲς καὶ πραχτικὲς ἱκανότητές τους.

Καταλαβαίνετε, πὼς ἀντὶ νὰ δημιουργοῦμε μιὰ διευθύνουσα ὁμάδα ἀπὸ ἀξιοσέβαστους μαχητές, κατορθώνουμε νὰ φτιάχνουμε μιὰ μικρὴ οἰκογένεια ἀνθρώπων ποὺ σχετίζονται ἀναμεταξύ τους, ἕναν συνεταιρισμό, ποὺ τὰ μέλη του ἐνδιαφέρονται νὰ ζοῦν «ἐν εἰρήνῃ», νὰ μὴν ἀδικοῦνται ἀναμεταξύ τους, νὰ πλένουν τὰ βρώμικα ροῦχα τους μέσα στὸ οἰκογενειακό τους περιβάλλον, νὰ κάνουν τσιριμόνιες ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, καὶ νὰ στέλνουν ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρό, στὸ κέντρο, ἐκθέσεις ἀηδιάστικες καὶ ἀδιανὲς ἀπὸ περιεχόμενο γιὰ τὶς πραγματοποιηθεῖσες ἐπιτυχίες.

Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβει κανείς, πὼς μέσα σ' αὐτὸ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον, δὲν ὑπάρχει θέση οὔτε γιὰ κριτικὴ τῶν σφαλμάτων τῆς δουλειᾶς, οὔτε γιὰ αὐτοκριτικὴ αὐτῶν ποὺ διευθύνουν τὴ δουλειά.

Καταλαβαίνει κανείς, ὅτι μιὰ τέτοια οἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα δημιουργεῖ ἕνα περιβάλλον εὐνοϊκὸ γιὰ τὴ διαμόρφωση κολάκων, ἀνθρώπων χωρὶς ἀξιοπρέπεια, ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ λόγου, δὲν ἔχουνε τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὸν

μπολσεβικισμό.

"Ας πάρουμε, π. χ., τὸν Μιρτζογιὰν καὶ τὸν Βάϊνωφ. Ὁ πρῶτος εἶναι γραμματέας τῆς περιφερειακῆς ὀργάνωσης τοῦ Κόμματος στὸ Καζακστάν· ὁ δεύτερος, γραμματέας τῆς τοπικῆς ὀργάνωσης τοῦ Γιαροσλάβ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ πρῶτοι τυχόντες στὸ περιβάλλον μας. Ὡραῖα! Πῶς διαλέξανε τοὺς συνεργάτες των; Ὁ πρῶτος πῆρε μαζύ του στὸ Καζακστάν, ἀπ' τὸ Ἀζερμπαϊτζὰν καὶ ἀπ' τὸν Οὐράλη, ὅπου ἐργαζότανε πρωτύτερα, τριάντα ἢ σαράντα ἀπὸ τοὺς «ἐμπίστους» ἀνθρώπους του καὶ τοὺς ἐμπιστεύθηκε ὑπεύθυνες θέσεις στὸ Καζακστάν. Ὁ δεύτερος, ἐπίσης, ἐπῆρε μαζύ του στὸ Γιαροσλάβ, ἀπὸ τὸ λεκανοπέδιο τοῦ Ντόνετς, ὅπου δούλευε προηγουμένως, περισσότερους ἀπὸ δέκα «ἐμπίστους» ἀνθρώπους του καὶ τοὺς ἐμπιστεύθηκε ἐπίσης θέσεις σημαντικές. Ἔτσι, λοιπόν, ὁ Μιρτζογιὰν εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς ἑνὸς «συνεταιρισμοῦ». Ὁ Βάϊνωφ, κι' αὐτὸς ἐπίσης, βρίσκεται ἐπὶ κεφαλῆς ἑνὸς ἄλλου «συνεταιρισμοῦ». Δὲν ἦταν ἀλήθεια δυνατὸ νὰ διαλέξουν συνεργάτες, ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς ντόπιους, συμμορφωνόμενοι μὲ τὸν γνωστὸ μπολσεβίκικο κανόνα τῆς ἐπιλογῆς καὶ τοποθέτησης τῶν ἀνθρώπων; Εἶναι φανερὸ πὼς τὸ πρᾶγμα ἦτανε δυνατό. Γιατὶ λοιπὸν δὲν ἔγινε; Γιατὶ ὁ μπολσεβίκικος κανόνας τῆς ἐπιλογῆς τῶν μαχητῶν ἀποκλείει τὴ δυνατότητα τῆς τοποθέτησης τοῦ ζητήματος σὲ μιὰ στενὴ καὶ μίζερη ἄποψη, ἀποκλείει τὴ δυνατότητα τῆς ἐπιλογῆς τῶν μαχητῶν ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον, ἀπ' τὸ περιβάλλον τοῦ «συνεταιρισμοῦ». Ἐπὶ πλέον, ἐκλέγοντας γιὰ συνεργάτες ἀνθρώπους ποὺ τοὺς εἶναι προσωπικὰ ἀφοσιωμένοι, αὐτοὶ οἱ σύντροφοι, ἤθελαν, ὅπως εἶναι φανερό, νὰ δημιουργήσουν μιὰν ἀτμόσφαιρα ἀνεξαρτησίας, τόσο ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων, ὅσο καὶ ἀπέναντι τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος. Ἂς παραδεχτοῦμε ὅτι ὁ Μιρτζογιὰν καὶ ὁ Βάϊνωφ, ἐξ αἰτίας τούτων ἢ ἐκείνων τῶν περιστατικῶν, μεταθέτονται ἀπὸ τὴ θέση ποὺ κατέχουν σὲ μιὰν ἄλλη. Τί πρέπει νὰ κάνουν, σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, μ' αὐτοὺς «ποὺ τραβοῦν μαζύ τους»; Θὰ τοὺς πάρουν μαζὺ καὶ στὴν καινούργια θέση ποὺ τοποθετήθηκαν;

Νά, σὲ ποιὸν παραλογισμὸ ὁδηγεῖ ἡ παράβαση τοῦ μπολσεβίκικου κανόνα γιὰ τὴν ἐπιλογὴ καὶ τὴ συνετὴ τοποθέτηση τῶν μαχητῶν μας.

Τί σημαίνει: νὰ ἐλέγχουμε τοὺς μαχητές μας, νὰ ἐλέγχουμε τὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών τους;

Νὰ ἐλέγχουμε τοὺς μαχητές μας, δὲν θὰ πεῖ νὰ τοὺς ἐλέγχουμε σύμφωνα μὲ τὶς ὑποσχέσεις τους καὶ τὶς διακηρύξεις τους, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τ' ἀποτελέσματα τῆς δουλειᾶς τους.

Νὰ ἐλέγχουμε τὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών τους δὲν σημαίνει πὼς πρέπει νὰ κάνουμε τὸν ἔλεγχο μονάχα μέσ' στὰ γραφεῖα, σύμφωνα μονάχα μὲ τοὺς ὑπηρεσιακοὺς ἀπολογισμούς, ἀλλά, πρὸ παντός, σημαίνει, πὼς πρέπει νὰ κάνουμε τὸν ἔλεγχο στοὺς τόπους τῆς δουλειᾶς, σύμφωνα μὲ τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα ποὺ παρουσιάζει ἡ ἐκτέλεση τῶν ὑποχρώσεών τους.

Ἕνας τέτοιος ἔλεγχος εἶναι γενικὰ ἀναγκαῖος; Ἀναμφισβήτητα. Εἶν' ἀναγκαῖος, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, γιατὶ μονάχα ἕνας τέτοιος ἔλεγχος ἐπιτρέπει νὰ γνωρίσουμε καλλίτερα τὸ μαχητή μας, νὰ ἀντιληφθοῦμε τὰ πραγματικά του προσόντα. Εἶν' ἀναγκαῖος, ὕστερα, γιατὶ ἕνας τέτοιος μονάχα ἔλεγχος ἐπιτρέπει ν' ἀντιληφθοῦμε τὰ προσόντα καὶ τὰ σφάλματα τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἐκτέλεσης. Εἶν' ἀναγκαῖος, τέλος, γιατὶ ἕνας τέτοιος ἔλεγχος μονάχα ἐπιτρέπει νὰ ἀντιληφθοῦμε τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ σφάλματα τῶν ἴδιων τῶν καθηκόντων ποὺ θέτουμε.

Ὡρισμένοι σύντροφοι νομίζουν, πὼς δὲν μπορεῖ κανείς νὰ ἐλέγξει τοὺς ἀνθρώπους παρὰ ἀπὸ τὰ πάνω, πρᾶγμα ποὺ συμβαίνει ὅταν οἱ διευθύνοντες ἐλέγχουν τοὺς διευθυνόμενους σύμφωνα μὲ τ' ἀποτελέσματα τῆς δουλειᾶς τους. Αὐτὸ εἶναι σφάλμα. Ὁ ἔλεγχος ἀπὸ τὰ πάνω, εἶναι φανερό, πὼς εἶν' ἀναγκαῖος, σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ πραγματικὰ μέτρα ποὺ ἐπιτρέπουν νὰ ἐλέγχουμε τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ἐξακριβώνουμε τὴν ἐκτέλεση τῶν ὑποχρεώσεών τους. Ὁ ἔλεγχος ὅμως ἀπὸ τὰ πάνω βρίσκεται μακρυὰ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξαντλεῖ ὅλο τὸ ἔργο τῆς ἐξακρίβωσης. Ὑπάρχει ἄλλος ἕνας τρόπος ἐλέγχου, ὁ ἔλεγχος ἀπὸ τὰ κάτω, ὅταν οἱ μᾶζες, ὅταν οἱ διευθυνόμενοι, ἐλέγχουν τοὺς διευθύνοντες, ὑπογραμμίζουν τὰ σφάλματά τους καὶ ὑποδείχνουν τὸν τρόπο τῆς διόρθωσής τους. Αὐτὸς ὁ τρόπος ἐξακρίβωσης εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀποτελεσματικὰ μέσα γιὰ νὰ ἐλέγχουμε τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ μάζα τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος ἐλέγχει τοὺς διευθύνον-

Ο "από τα κάτω" έλεγχος

τές της στὶς συνελεύσεις τοῦ ἀκτίφ, στὶς συνδιασκέψεις, στὰ συνέδρια, ὅπου ἀκούει τοὺς ἀπολογισμοὺς τῆς δράσης τους, κριτικάροντας τὰ σφάλματά τους, τέλος, ἐκλέγοντας ἢ μὴ ἐκλέγοντας, στοὺς ὀργανισμοὺς τῆς διεύθυνσης, τούτους ἢ ἐκείνους τοὺς διευθύνοντες συντρόφους. Αὐστηρὴ ἐφαρμογὴ τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ μέσα στὸ Κόμμα, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ τὸ καταστατικὸ τοῦ Κόμματός μας· συγκρότηση τῶν ὀργανισμῶν τοῦ Κόμματος μὲ τὴν ἀπόλυτη ἐφαρμογὴ τοῦ μέσου τῆς ἐκλογῆς· δικαίωμα ὑποβολῆς καὶ ἀποδοκιμασίας τῶν ὑποψηφιοτήτων· μυστικὴ ψηφοφορία, ἐλευθερία κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς, ὅλ' αὐτὰ τὰ μέτρα καὶ ἄλλα ἀνάλογα, εἶν' ἀνάγκη νὰ τὰ βάλουμε στὴν πράξη γιὰ νὰ μπορέσουμε, μαζὶ μ' ἄλλα, νὰ διευκολύνουμε τὸν ἔλεγχο τῶν διευθυνόντων τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὴ μάζα τῶν μελῶν του.

Οἱ ἐξωκομματικὲς μᾶζες ἐλέγχουν τοὺς οἰκονομικούς, συνδικαλιστικοὺς κλπ. διευθύνοντές τους, στὶς συνελεύσεις τοῦ ἐξωκομματικοῦ ἀκτίφ, στὶς συνδιασκέψεις τῆς μάζας, ὅπου ἀκοῦν τοὺς ἀπολογισμοὺς δράσης τῶν διευθυνόντων τους, κριτικάρουν τὰ σφάλματά τους καὶ ὑποδείχνουν τὰ μέσα γιὰ τὴ διόρθωσή τους.

Τέλος, ὁ λαὸς ἐλέγχει τοὺς διευθύνοντες τῆς χώρας στὶς ἐκλογὲς τῶν ὀργανισμῶν τῆς ἐξουσίας τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, μὲ τὴν καθολικὴ ψηφοφορία, ἡ ὁποία διέπεται ἀπὸ τοὺς κανόνες τῆς ἰσότητας, τῆς ἀμεσότητας καὶ τῆς μυστικότητας.

Τὸ καθῆκον μας συνίσταται στὸ συνδυασμὸ τοῦ ἐλέγχου ἀπ' τὰ πάνω μὲ τὸν ἔλεγχο ἀπ' τὰ κάτω.

5.—Τί σημαίνει: νὰ διδάσκουμε τὰ στελέχη μὲ τὴν πεῖρα τῶν ἴδιων τους τῶν σφαλμάτων;

Ὁ Λένιν μᾶς ἔμαθε, ὅτι τὸ νὰ ἀποκαλύπτουμε συνειδητὰ τὰ σφάλματα τοῦ Κόμματός, τὸ νὰ μελετοῦμε τὶς αἰτίες οἱ ὁποῖες γεννήσανε αὐτὰ τὰ σφάλματα καὶ τὸ νὰ ἐξετάζουμε προσεχτικὰ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ τὴ διόρθωση αὐτῶν τῶν σφαλμάτων, αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀσφαλῆ μέσα γιὰ μιὰ ἀληθινὰ σωστὴ διδασκαλία καὶ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν τοῦ Κόμματος· γιὰ μιὰ ἀληθινὰ σωστὴ διδασκαλία καὶ διαπαιδαγώγηση τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν.

Ὁ Λένιν εἶπε:

Ἡ στάση ἑνὸς πολιτικοῦ κόμματος ἀπέναντι αὐτῶν τῶν σφαλμάτων, εἶν' ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα καὶ ἀσφαλέστερα κριτήρια γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ποῦμε ἂν αὐτὸ τὸ κόμμα εἶναι σοβαρὸ καὶ ἐκπληρώνει πραγματικὰ τὰ καθήκοντά του ἀπέναντι τῆς τάξης του καὶ ἀπέναντι στὶς ἐργαζόμενες μᾶζες. Ἡ εἰλικρινὴς ἀναγνώριση τοῦ σφάλματός του, ἡ ἀνακάλυψη τῶν αἰτίων, ἡ ἀνάλυση τῶν περιστάσεων οἱ ὁποῖες ὑπῆρξαν ἀφορμὴ τῆς γέννησής του, ἡ προσεχτικὴ ἐξέταση τῶν μέσων γιὰ τὴ διόρθωση αὐτοῦ τοῦ σφάλματος, νά, ποιὸ εἶναι τὸ σημάδι ἑνὸς σοβαροῦ κόμματος, νὰ τί σημαίνει, γι' αὐτὸ τὸ κόμμα ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων του, διαπαιδαγώγηση καὶ διδασκαλία τῆς τάξης του καί, κατόπιν, τῶν μαζῶν (*).

Αὐτὸ σημαίνει, πὼς τὸ καθῆκον τῶν μπολσεβίκων δὲν εἶναι νὰ σκεπάζουν τὰ σφάλματά τους, νὰ ἀποφεύγουν τὴ συζήτηση πάνω σ' αὐτά, ὅπως συχνὰ συμβαίνει σὲ μᾶς, ἀλλὰ νὰ ἀναγνωρίζουν τίμια καὶ ἀνοιχτὰ τὰ σφάλματά τους, νὰ ἐξετάζουν τίμια καὶ ἀνοιχτὰ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα γιὰ τὴ διόρθωση αὐτῶν τῶν σφαλμάτων, γιὰ τὴν τίμια καὶ ἀνοιχτὴ διόρθωση τῶν σφαλμάτων τους.

Δὲν μπορῶ νὰ πῶ, πὼς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας βοηθοῦν πρόθυμα σ' αὐτὴ τὴ δουλειά. Οἱ μπολσεβῖκοι ὅμως, ἂν θέλουν νάναι πραγματικὰ μπολσεβῖκοι, πρέπει νὰ βροῦν στὸν ἑαυτό τους τὸ θάρρος νὰ ἀναγνωρίσουν ἀνοιχτὰ τὰ σφάλματά τους, νὰ ἀνακαλύψουν τὶς αἰτίες τους, νὰ ὑποδείξουν τὸν τρόπο τῆς διόρθωσής τους καὶ νὰ βοηθήσουν ἔτσι τὸ Κόμμα νὰ δώσει στὰ στελέχη μιὰ ἀληθινὴ πολιτικὴ διδασκαλία καὶ μιὰ ἀληθινὴ πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση. Γιατί, μόνο ἀκολουθώντας αὐτὸ τὸν δρόμο, μόνο μὲ μιὰ εἰλικρινῆ καὶ τίμια αὐτοκριτική, θὰ μπορέσουμε νὰ συγκροτήσουμε στελέχη ἀληθινὰ μπολσεβίκικα, θὰ μπορέσουμε νὰ συγκροτήσουμε ἀληθινοὺς μπολσεβίκους ἡγέτες.

Ἀναφέρω δυὸ παραδείγματα, ποὺ δείχνουν τὴν ὀρθότητα τῆς θέσης τοῦ Λένιν.

Ἂς πάρουμε, π. χ. τὰ σφάλματά μας στὴν ἀνοικοδόμηση τῶν κολχόζ. Θυμόσαστε τὸ δίχως ἄλλο τὸ ἔτος 1930, ὅταν οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος πιστεύανε πὼς θὰ λύσουν, μέσα σὲ τρεῖς ἢ τέσσερις μῆνες, αὐτὸ τὸ κατ' ἐξοχὴν πολύπλοκο πρό-

(*) Βλπ. ΛΕΝΙΝ: Ἡ παιδικὴ ἀρρωστεια τοῦ κομμουνισμοῦ.

βλημα—νὰ κάνουν νὰ περάσει δηλαδὴ ἡ ἀγροτιὰ στὸ δρόμο τῆς ἀνοικοδόμησης τῶν κολχὸζ—καὶ ὅταν ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος ὑποχρεώθηκε νὰ συγκρατήσει λιγάκι τοὺς πάρα πολὺ ὁρμητικοὺς συντρόφους. Ἡ περίοδος αὐτὴ ὑπῆρξε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ἐπικίνδυνες τῆς ζωῆς τοῦ Κόμματός μας. Τὸ σφάλμα βρισκότανε στὸ ὅτι οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος εἴχανε ξεχάσει τὴν ἀρχὴ τῆς ἐλεύθερης συγκατάθεσης, στὴν ἀνοικοδόμηση τῶν κολχόζ· εἴχανε ξεχάσει πὼς δὲν μπορούσαμε νὰ ὑποχρεώσουμε τοὺς χωρικοὺς νὰ περάσουν στὸ δρόμο τῶν κολχόζ, ἀσκώντας ἀπάνω τους μιὰ διοικητικὴ πίεση· εἴχανε ξεχάσει πὼς ἡ ἀνοικοδόμηση τῶν κολχὸζ ἀπαιτοῦσε ὄχι μερικοὺς μῆνες, ἀλλὰ μιὰ λεπτολόγο καὶ συνετὴ ἐργασία πολλῶν χρόνων. Τάχανε ξεχάσει ὅλ' αὐτὰ καὶ δὲν ἤθελαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὰ σφάλματά τους. Θυμόσαστε τὸ δίχως ἄλλο πὼς ἡ ὑπόδειξη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ σχετικὴ μὲ τὴ μέθη τῆς ἐπιτυχίας, ποὺ ἔλεγε πὼς οἱ σύντροφοί μας τῆς βάσης δὲν ἔπρεπε νὰ βιάζονται πάρα πολὺ καὶ νὰ παραγνωρίζουν τὴν πραγματικὴ κατάσταση, προκάλεσε ἐπανάσταση. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμπόδισε τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ βαδίσει ἐνάντια στὸ ρεῦμα καὶ νὰ προσανατολίσει τοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος στὸ σωστὸ τὸ δρόμο. Λοιπόν; Τώρα, εἶναι φανερὸ σὲ ὅλους πὼς τὸ Κόμμα πέτυχε αὐτὸ ποὺ ἤθελε, προσανατολίζοντας τοὺς συντρόφους μας τοῦ Κόμματος στὸ σωστὸ δρόμο. Σήμερα, ἔχουμε στὴ διάθεσή μας θαυμάσια στελέχη, ποὺ ὑπολογίζονται σὲ δεκάδες χιλιάδες χωρικούς, γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση καὶ τὴ διεύθυνση τῶν κολχόζ. Τὰ στελέχη αὐτὰ προοδεύσανε καὶ συγκροτηθήκανε μὲ τὴ βοήθεια τῆς πείρας τῶν σφαλμάτων τοῦ 1930. Δὲν θὰ εἴχαμε ὅμως αὐτὰ τὰ στελέχη τώρα, ἐάν, τότε, τὸ Κόμμα δὲν εἶχε καταλάβει τὰ σφάλματά του καὶ δὲν τὰ εἶχε διορθώσει στὸν κατάλληλο καιρό.

Ἕνα ἄλλο παράδειγμα ποὺ τὸ δανειζόμαστε, αὐτὴ τὴ φορά, ἀπὸ τὸν τομέα τῆς βιομηχανικῆς ἀνοικοδόμησης. Θὰ μιλήσω γιὰ τὰ σφάλματά μας τῆς περιόδου τοῦ σαμποτὰζ τοῦ Τσάκχτι. Τὸ σφάλμα μας ἦτανε, ὅτι δὲν ὑπολογίσαμε καθόλου τὸν κίνδυνο ποὺ παρουσίαζε ἡ τεχνικὴ καθυστέρηση τῶν βιομηχανικῶν στελεχῶν μας· εὐχαριστιόμαστε μ' αὐτὴ τὴν καθυστέρηση καὶ σκεφτόμαστε ὅτι θὰ μπορούσαμε νὰ ἀναπτύξουμε μιὰ πλατειὰ σοσιαλιστικὴ βιομηχανικὴ ἀνοικοδομητικὴ δουλειά, μὲ τὴ βοήθεια τῶν εἰδικῶν, ποὺ εἶχαν ἐχθρικὲς διαθέσεις ἀπέναντί μας, καταδικάζοντες τὰ οἰκονομικά μας στελέχη στὸ ρόλο ἀθλίων ἐπιτρόπων, ἐμπιστευμένων κοντὰ σὲ εἰδικοὺς μπουρζουάδες. Θυμόσαστε τὸ δίχως ἄλλο τὴν ἀπροθυμία μὲ τὴν ὁποία τὰ οἰκονομικά μας στελέχη ἀναγνωρίζανε τὰ σφάλματά τους, τὴν ἀπροθυμία μὲ τὴν ὁποία ἀναγνωρίζανε τὴν τεχνική τους καθυστέρηση καὶ μὲ πόση δυσκολία ἀφομοίωναν τὸ σύνθημα: «νὰ γίνουμε κύριοι τῆς τεχνικῆς». Λοιπόν; Τὰ γεγονότα δείχνουν ὅτι τὸ σύνθημα «νὰ γίνουμε κύριοι τῆς τεχνικῆς» εἶχε τὴν ἐπίδρασή του καὶ ἀπέδωσε καλὰ ἀποτελέσματα. Κατέχουμε σήμερα θαυμάσια στελέχη ποὺ ὑπολογίζονται σὲ δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες χιλιάδες μπολσεβίκων διευθυνόντων τῆς βιομηχανίας, οἱ ὁποῖοι, τώρα, ἔχουν γίνει κύριοι τῆς τεχνικῆς καὶ συμβάλλουν στὴν πρόοδο τῆς βιομηχανίας μας. Ἀλλὰ δὲν θὰ εἴχαμε αὐτὰ τὰ στελέχη τώρα, ἐὰν τὸ Κόμμα εἶχε σταματήσει μπροστὰ στὸ πεῖσμα τῶν διευθυνόντων τῆς βιομηχανίας, οἱ ὁποῖοι ἀρνιόντουσαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν τεχνική τους καθυστέρηση, ἐάν, τότε, τὸ Κόμμα δὲν εἶχε συνειδητοποιήσει τὰ σφάλματά του καὶ δὲν τὰ εἶχε διορθώσει ἔγκαιρα.

Ὡρισμένοι σύντροφοι ὑποστηρίζουν πὼς δὲν θάτανε σωστὸ νὰ μιλᾶμε ἀνοιχτὰ γιὰ τὰ σφάλματά μας, γιατὶ ἡ ἀνοιχτὴ ἀναγνώριση τῶν σφαλμάτων μας θὰ μποροῦσε νὰ ἐξηγηθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μας σὰν σημάδι τῆς ἀδυναμίας μας καὶ νὰ ἐκμεταλλευθεῖ ἀπ' αὐτούς. Αὐτά, σύντροφοι, εἶναι κουταμάρες, κουταμάρες καὶ τίποτα περισσότερο. Ἀντίθετα, ἡ ἀνοιχτὴ ἀναγνώριση τῶν σφαλμάτων μας καὶ ἡ τίμια διόρθωσή τους, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐνισχύσει τὸ Κόμμα μας, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀνεβάσει τὸ κῦρος τοῦ Κόμματός μας στὰ μάτια τῶν ἐργατῶν, τῶν χωρικῶν, τῶν ἐργαζόμενων διανοουμένων, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ αὐξήσει τὴν ἰσχύ, τὴ δύναμη τοῦ Κράτους μας. Κι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ βασικό. Ἀρκεῖ οἱ ἐργάτες, οἱ χωρικοί, οἱ ἐργαζόμενοι διανοούμενοι νἄναι μαζύ μας κι' ὅλα τ' ἄλλα θἄρθοῦνε ὕστερα ἀπ' αὐτό.

Ἄλλοι σύντροφοι ὑποστηρίζουν πὼς ἡ ἀνοιχτὴ ἀναγνώριση τῶν σφαλμάτων μας μπορεῖ νὰ ὁδηγήσει, ὄχι στὴ συγκρότηση καὶ τὴν ἐνίσχυση τῶν στελεχῶν μας, ἀλλὰ στὴν ἐξασθένισή

τους καὶ τὴν ἀποσύνθεσή τους· ὅτι πρέπει νὰ προφυλάξουμε καὶ νὰ διασώσουμε τὰ στελέχη μας, ὅτι πρέπει νὰ διαφυλάξουμε τὴν ἀφοσίωσή τους καὶ τὴν ἡσυχία τους. Γι' αὐτό, προτείνουν νὰ καλύπτουμε τὰ σφάλματα τῶν συντρόφων μας, νὰ ἐλαττώσουμε τὴν κριτικὴ καί, ἀκόμα καλλίτερα, νὰ περάσουμε πάνω ἀπὸ αὐτὰ τὰ σφάλματα. Μιὰ τέτοια ἄποψη δὲν εἶναι μονάχα λαθεμένη στὴ ρίζα της, ἀλλὰ καὶ πάρα πολὺ ἐπικίνδυνη, ἐπικίνδυνη, πρὸ πάντων, γιὰ τὰ στελέχη ποὺ θέλουμε «νὰ προφυλαξουμε» καὶ «νὰ διασώσουμε». Τὸ νὰ προφυλάξουμε καὶ νὰ διατηρήσουμε τὰ στελέχη καλύπτοντας τὰ σφάλματά τους, σημαίνει νὰ καταστρέψουμε στὰ σίγουρα αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ στελέχη. Θὰ εἴχαμε ἀσφαλῶς καταστρέψει τὰ μπολσεβίκικα στελέχη τῶν κολχόζ μας, ἐὰν δὲν εἴχαμε καταγγείλει δημόσια τὰ σφάλματα τοῦ 1930 καὶ δὲν εἴχαμε δημιουργήσει τὰ στελέχη μας μὲ τὴ βοήθεια τῆς πείρας αὐτῶν τῶν σφαλμάτων. Θὰ εἴχαμε ἀσφαλῶς καταστρέψει τὰ μπολσεβίκικα στελέχη τῆς βιομηχανίας μας, ἂν δὲν εἴχαμε καταγγείλει δημόσια τὰ σφάλματα τῶν συντρόφων μας στὴν περίοδο τοῦ σαμποτὰζ τοῦ Τσάκτι καὶ ἂν δὲν εἴχαμε δημιουργήσει τὰ βιομηχανικά μας στελέχη μὲ τὴ βοήθεια τῆς πείρας αὐτῶν τῶν σφαλμάτων. Αὐτὸς ποὺ πιστεύει ὅτι διαφυλάσσει τὴν ἀφοσίωση τῶν στελεχῶν μας, καλύπτοντας τὰ σφάλματά τους, αὐτὸς καταστρέφει καὶ τὰ στελέχη καὶ τὴν ἀφοσίωση αὐτῶν τῶν στελεχῶν· γιατὶ καλύπτοντας τὰ σφάλματά τους, διευκολύνει τὴν ἐπανάληψη καινούργιων σφαλμάτων, βαρύτερων ἴσως, τὰ ὁποῖα, ὑπάρχει λόγος νὰ πιστεύω, πῶς θὰ ὁδηγήσουν σὲ μιὰ τελειωτικὴ καταστροφὴ τῶν στελεχῶν πρὸς βλάβην τῆς «ἀφοσίωσής» τους καὶ τῆς «ἡσυχίας» τους.

6.—Ὁ Λένιν μᾶς ἔμαθε, ὄχι μόνο νὰ διδάσκουμε τὶς μᾶζες, ἀλλὰ καὶ νὰ διδασκόμαστε κοντὰ σ' αὐτές.

Αὐτὸ σημαίνει, ποῶτ' ἀπ' ὅλα ὅτι ἐμεῖς οἱ διευθύνοντες, δὲν πρέπει νὰ παίρνουμε ψηλὰ τὸν ἀμανέ, πρέπει νὰ καταλάβουμε ὅτι ἂν εἴμαστε μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ἐπίτροποι τοῦ λαοῦ, αὐτὸ δὲν πάει νὰ πεῖ ὅτι κατέχουμε ὅλες τὶς ἀπαραίτητες γνώσεις γιὰ νὰ διευθύνουμε μὲ σωστὸ τρόπο. Τὸ ἄξίωμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δὲν δίνει τὶς γνώσεις καὶ τὴν πεῖρα. Καί, κατὰ περισσότερο λόγο, τὶς γνώσεις καὶ τὴν πεῖρα δὲν τὰ δίνει ὁ τίτλος.

Τί θὰ πεῖ αὐτό;

Αὐτὸ σημαίνει, δεύτερο, ὅτι ἡ πεῖρα μας, μοναχὴ της, ἡ πεῖρα τῶν διευθυνόντων, δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ διευθύνουμε μὲ σωστὸ τρόπο· ὅτι εἶναι ἀναγκαῖο, συνεπῶς, νὰ συμπληρώσουμε τὴν πεῖρα μας, τὴν πεῖρα τῶν διευθυνόντων, μὲ τὴν πεῖρα τῶν μαζῶν, μὲ τὴν πεῖρα τῆς μάζας τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος· μὲ τὴν πεῖρα τῆς ἐργατικῆς τάξης, μὲ τὴν πεῖρα τοῦ λαοῦ.

Αὐτὸ σημαίνει, τρίτο: νὰ μὴ χαλαρώνουμε οὔτε μιὰ στιγμὴ καί, κατὰ περισσότερο λόγο, νὰ μὴ διακόπτουμε τοὺς δεσμούς μας μὲ τὶς μᾶζες.

Αὐτὸ σημαίνει, τέταρτο: νὰ ἀκοῦμε προσεχτικὰ τὴ φωνὴ τῶν μαζῶν, τὴ φωνὴ τῶν ἁπλῶν μελῶν τοῦ Κόμματος, τὴ φωνὴ αὐτῶν ποὺ ὀνομάζουν «μικροὺς ἀνθρώπους», τὴ φωνὴ τοῦ λαοῦ.

Τί σημαίνει νὰ διευθύνουμε μὲ σωστὸ τρόπο;

Αὐτὸ δὲν σημαίνει καθόλου: νὰ μένουμε σ' ἕνα γραφεῖο καὶ νὰ δίνουμε ἐντολές.

Νὰ διευθύνουμε μὲ σωστὸ τρόπο, θὰ πεῖ:

Πρῶτο, νὰ βρίσκουμε τὴ σωστὴ λύση τοῦ προβλήματος. Λοιπόν, εἶναι ἀδύνατο νὰ βροῦμε τὴ σωστὴ λύση, χωρὶς νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψη μας τὴν πεῖρα τῶν μαζῶν ποὺ δοκιμάζουν, στοὺς ὤμους των, τὰ ἀποτελέσματα τῆς διεύθυνσής μας.

Δεύτερο, νὰ ὀργανώνουμε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς σωστῆς λύσης· λοιπόν, αὐτὸ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ κάνουμε, χωρὶς ἄμεση βοήθεια τῶν μαζῶν.

Τρίτο, νὰ ὀργανώνουμε τὸν ἔλεγχο τῆς ἐκτέλεσης αὐτῆς τῆς λύσης, πρᾶγμα ἐξ ἴσου ἀδύνατο, χωρὶς τὴν ἄμεση βοήθεια τῶν μαζῶν.

Ἐμεῖς, οἱ διευθύνοντες, δὲν βλέπουμε τὰ πράγατα, τὰ γεγονότα, τοὺς ἀνθρώπους, παρὰ ἀπὸ μιὰ πλευρά, σὰν νὰ λέμε ἀπὸ τὰ πάνω· τὸ ὀπτικό μας πεδίο εἶναι, συνεπῶς, περισσότερο ἢ λιγότερο περιωρισμένο. Οἱ μᾶζες, ἀντίθετα, βλέπουν τὰ πράγματα, τὰ γεγονότα, τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ μιὰν ἄλλη πλευρά, ἀπὸ τὰ κάτω ὅπως θὰ λέγαμε. Συνεπῶς, τὸ ὀπτικό τους πεδίο εἶναι, κι' αὐτουνῶν ἐπίσης, κατὰ ἕνα ὡρισμένο μέτρο, περιωρισμένο. Γιὰ νἄχουμε σωστὴ λύση τοῦ προβλήματος, πρέπει νὰ συνδυάσουμε αὐτὲς τὶς δυὸ πεῖρες. Σ' αὐτὴ μόνο τὴν περίπτωση ἡ διεύθυνση θἄναι σωστή.

Νά, γιατὶ ὄχι μόνο πρέπει νὰ διδάσκουμε τὶς μᾶζες, ἀλλὰ καὶ νὰ διδασκόμαστε κοντὰ σ' αὐτές.

Θὰ ἀναφέρω δυὸ παραδείγματα ποὺ δείχνουν τὴν ὀρθότητα αὐτῆς τῆς θέσης τοῦ Λένιν :

Ἦταν ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια. Ἐμεῖς, τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, συζητούσαμε τὸ πρόβλημα τῆς βελτίωσης τῆς κατάστασης στὸ λεκανοπέδιο τοῦ Ντόνετς. Τὸ σχέδιο μέτρων ποὺ παρουσιάστηκε ἀπὸ τὸ λαϊκὸ ἐπιτροπᾶτο τῆς βαρειᾶς βιομηχανίας ἦταν ὁλαφάνερα ἀνεπαρκές. Τὸ σχέδιο στάλθηκε τρεῖς φορὲς πίσω στὸ ἐπιτροπᾶτο τῆς βαρειᾶς βιομηχανίας. Τρεῖς φορὲς μᾶς ἔστειλε αὐτὸ τὸ τελευταῖο διαφορετικὰ σχέδια. Καὶ ἐν τούτοις ἦταν ἀδύνατο νὰ τὰ θεωρήσουμε, ὡς ἱκανοποιητικά. Ἀποφασίσαμε νὰ καλέσουμε ἀπὸ τὸ λεκανοπέδιο τοῦ Ντόνετς μερικοὺς ἐργάτες καὶ μερικοὺς κατώτερους διευθύνοντες τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν συνδικάτων. Τρεῖς ὁλόκληρες μέρες συζητήσαμε μ' αὐτοὺς τοὺς συντρόφους. Καὶ ὅλοι ἐμεῖς, τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναγκαστήκαμε νὰ ἀναγνωρίσουμε, ὅτι μονάχα αὐτοί, οἱ μαχητὲς τῆς γραμμῆς, αὐτοὶ οἱ «μικροὶ ἄνθρωποι», μποροῦσαν νὰ μᾶς ὑποδείξουν τὴ σωστὴ λύση. Θυμόσαστε τὸ δίχως ἄλλο τὴν ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ γιὰ τὰ μέτρα ποὺ πρεπε νὰ ληφθοῦν γιὰ νὰ ἐντατικοποιήσουμε τὴν ἐξαγωγὴ γαιάνθράκων στὸ λεκανοπέδιο τοῦ Ντόνετς. Ἔ, λοιπόν! αὐτὴ ἡ ἀπόφαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐπιτρόπων τοῦ λαοῦ, ποὺ ὅλοι οἱ σύντροφοί μας παραδέχτηκαν πὼς ἦταν μιὰ ἀπόφαση σωστὴ καὶ μάλιστα ἐξαιρετική, μᾶς ὑποδείχθηκε ἀπὸ ἁπλοὺς ἀνθρώπους τῆς βάσης.

Ἕνα ἄλλο παράδειγμα. Θὰ μιλήσω γιὰ τὸ παράδειγμα τῆς συντρόφισσας Νικολαένκο. Ποιὰ εἶναι ἡ Νικολαένκο ; Ἡ Νικολαένκο εἶναι ἕνα ἁπλὸ μέλος τοῦ Κόμματος. Ἀνήκει στοὺς συνειδισμένους «μικροὺς ἀνθρώπους». Ἕναν ὁλόκληρο χρόνο ὑπογράμμιζε τὴν ἄθλια κατάσταση τῆς Κομματικῆς ὀργάνωσης τοῦ Κιέβου· κατάγγειλε δημόσια τὸ οἰκογενειακὸ πνεῦμα, τὸν στενὸ καὶ ἀγενὴ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονταν τοὺς μαχητές, τὸ πνίξιμο τῆς αὐτοκριτικῆς, τὸ κῦρος ποὺ εἶχαν οἱ τροτσκιστὲς σαμποτέρ. Ζήτησαν νὰ ξεφορτωθοῦν τὴ Νικολαένκο, λὲς κ' ἦτανε καμμιὰ ἐνοχλητικὴ μῦγα. Τέλος, γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπ' αὐτήν, ἁπλούστατα, τὴν ἀποκλείσανε ἀπὸ τὸ Κόμμα. Οὔτε ἡ ὀργάνωση τοῦ Κιέβου, οὔτε ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Οὐκρανικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος δὲν τὴν βοήθησαν νὰ βρεῖ τὸ δίκηο της. Μονάχα, ἡ ἐπέμβαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος ἐπέτρεψε νὰ διευκρινισθεῖ αὐτὴ ἡ μπερδεψοδουλειά. Καὶ τί ἀποτέλεσμα βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐξέταση αὐτῆς τῆς ὑπόθεσης ; Προέκυψε ὅτι ἡ Νικολαένκο εἶχε δίκηο, ἐνῶ ἡ ὀργάνωση τοῦ Κιέβου εἶχε ἄδικο. Οὔτε περισσότερο οὔτε λιγότερο. Ὡστόσο, ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ Νικολαένκο ; Προφανῶς δὲν εἶναι οὔτε μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, οὔτε ἐπίτροπος τοῦ λαοῦ· δὲν εἶναι γραμματέας τῆς τοπικῆς ὀργάνωσης τοῦ Κιέβου, δὲν εἶναι οὔτε κἂν γραμματέας κανενός, ὁποιουδήποτε, πυρῆνα· δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ἁπλὸ μέλος τοῦ Κόμματος.

Ὅπως βλέπετε, οἱ ἁπλοὶ ἄνθρωποι βρίσκονται καμμιὰ φορὰ πολὺ πιὸ κοντὰ στὴν ἀλήθεια παρὰ μερικὰ ἀνώτερα ἱδρύματά μας.

Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ἀναφέρει δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες ἀπὸ αὐτὰ τὰ παραδείγματα.

Τὸ συμπέρασμα λοιπὸν εἶναι, ὅτι γιὰ νὰ διευθύνουμε τὴ δουλειά μας, ἡ πεῖρα μας, μοναχή της, ἡ πεῖρα τῶν διευθυνόντων, βρίσκεται πολὺ μακρυὰ ἀπὸ τοῦ νὰ μᾶς εἶναι ἀρκετή. Γιὰ νὰ διευθύνουμε μὲ σωστὸ τρόπο, εἶναι ἀναγκαῖο νὰ συμπληρώσουμε τὴν πεῖρα τῶν διευθυνόντων μὲ τὴν πεῖρα τῆς μάζας τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος, μὲ τὴν πεῖρα τῶν μαζῶν, μὲ τὴν πεῖρα τῶν ἐργαζομένων, μὲ τὴν πεῖρα αὐτῶν ποὺ ὀνομάζουμε «μικροὺς ἀνθρώπους».

Πότε ὅμως εἶναι αὐτὸ δυνατόν ;

Αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν, παρὰ ὅταν οἱ διευθύνοντες εἶναι στενότατα συνδεμένοι μὲ τὶς μᾶζες· ὅταν εἶναι συνδεμένοι μὲ τὶς μᾶζες τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος, μὲ τὴν ἐργατικὴ τάξη, τὴν ἀγροτιά, τοὺς ἐργαζόμενους διανοουμένους.

Ὁ δεσμὸς μὲ τὶς μᾶζες, ἡ ἐνίσχυση αὐτοῦ τοῦ δεσμοῦ, ἡ προθυμία ν' ἀκοῦμε τὴ φωνὴ τῶν μαζῶν; νά, τὶ εἶν' ἐκεῖνο ποὺ δημιουργεῖ τὴ δύναμη, τὸ ἀκαταμάχητο τῆς μπολσεβίκικης διεύθυνσης.

Μποροῦμε νὰ καθορίσομμε σὰν γενικὸ κανόνα, ὅτι ἐνόσω οἱ μπολσεβίκοι θὰ διατηροῦν τὸ δεσμό τους μὲ τὶς μεγάλες μᾶ-

ζες τοῦ λαοῦ, θὰ εἶναι ἀκαταμάχητοι. Καί, ἀντίθετα, ἀρκεῖ οἱ μπολσεβῖκοι ν' ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὶς μᾶζες καὶ νὰ διανύψουν τὸ δεσμό τους ἀπ' αὐτές, ἀρκεῖ νὰ καλιεργηθοῦν ἀπ' τὴ γραφειοκρατικὴ σκουριά, γιὰ νὰ χάσουν ὅλη τους τὴ δύναμη καὶ νὰ μεταμορφωθοῦν σὲ μηδενικά.

Ἡ μυθολογία τῶν Ἑλλήνων τῆς ἀρχαιότητας ἀναφέρει ἕναν περίφημο ἥρωα, τὸν Ἀνταῖο, ὁ ὁποῖος ἦταν, κατὰ τὴ μυθολογία, γιὸς τοῦ Ποσειδῶνα, θεοῦ τῆς θάλασσας καὶ τῆς Γῆς θεᾶς τῆς ξηρᾶς. Ἦταν ἰδιαίτερα συνδεμένος μὲ τὴ μητέρα του, ποὺ τοῦχε δώσει τὴ ζωή, τὸν εἶχε ἀναθρέψει καὶ τὸν εἶχε μεγαλώσει. Δὲν ὑπῆρχε κανένας ἥρωας ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ νικήσει τὸν Ἀνταῖο. Περνοῦσε γιὰ ἕνας ἥρωας ἀκατανίκητος. Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ τοῦδινε τὴ δύναμή του: Τὸ ὅτι κάθε φορὰ ποὺ πολεμοῦσε μ' ἕναν ἀντίπαλό του, γιὰ νὰ αἰσθανθεῖ τὸν ἑαυτό του δυνατό, ἄγγιζε τὴ γῆ, τὴ μάννα του, ποὺ τοῦχε δώσει τὴ ζωὴ καὶ τὸν εἶχε ἀναθρέψει, κι' ἔπαιρνε δυνάμεις. Ὡστόσο, εἶχε ἕνα ἀδύνατο σημεῖο: ὁ κίνδυνος βρισκότανε στὸ ν' ἀποσπασθεῖ, μ' ἕναν ὁποιοδήποτε τρόπο, ἀπὸ τὴ γῆ. Οἱ ἐχθροί του ξαίρανε αὐτὴ τὴν ἀδυναμία καὶ παραφυλάγανε τὸν Ἀνταῖο. Καὶ βρέθηκε ἕνας ἐχθρός, ὁ ὁποῖος, ἐκμεταλλευόμενος αὐτὴ τὴν ἀδυναμία, νίκησε τὸν Ἀνταῖο. Ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς ἦταν ὁ Ἡρακλῆς. Ἀλλὰ πῶς κατόρθωσε νὰ τὸν νικήσει; Τὸν ἀπόσπασε ἀπὸ τὴ γῆ, τὸν σήκωσε στὸν ἀέρα καὶ, ἐμποδίζοντάς τον νἄρθεῖ σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ ἔδαφος, τὸν ἔπνιξε.

Οἱ μπολσεβῖκοι μᾶς θυμίζουν, κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸν ἥρωα τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας, τὸν Ἀνταῖο. Ὅπως κι' ὁ Ἀνταῖος, εἶναι κι' αὐτοὶ δυνατοὶ γιατὶ ἔχουν δεσμοὺς μὲ τὴ μάννα τους, μὲ τὶς μᾶζες ποὺ τοὺς γέννησαν, τοὺς ἀνάθρεψαν καὶ τοὺς διαμορφώσαν. Καὶ ὅσο μένουν συνδεμένοι μὲ τὴ μάννα τους, τὸ λαό, ἔχουν ὅλες τὶς πιθανότητες νὰ μένουν ἀκαταγίκητοι.

Αὐτοῦ βρίσκεται τὸ μυστικὸ τοῦ ἀκαταμάχητου τῆς μπολσεβικικης διεύθυνσης.

7—Τέλος, ἀκόμα ἄλλο ἕνα ζήτημα. Θὰ μιλήσω γιὰ τὴ φορμαλιστικὴ καὶ ψυχρὰ γραφειοκρατικὴ στάση ὡρισμένων ἀπὸ τοὺς κομμουνιστές μας, ποὺ ἀφορᾶ τὴν τύχη τούτων ἢ ἐκείνων τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος, τοὺς ἀποκλεισμοὺς ἀπὸ τὸ Κόμμα ἢ τὴν ἀποκατάσταση τῶν ἀποκλεισμένων στὰ δικαιώμα-

τα τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὼς ὡρισμένοι ἀπὸ τοὺς διευθύνοντες τοῦ Κόμματός μας σφάλλουν, ἐξ αἰτίας μιᾶς ἔλλειψης προσοχῆς ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων, ἀπέναντι τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος, ἀπέναντι τῶν μαχητῶν μας. Κάτι περισσότερο, δὲν καταβάλλουν καμμιὰ προσπάθεια γιὰ νὰ γνωρίσουν τὰ μέλη τοῦ Κόμματος, δὲν ξαίρουν τί κάνουν στὴ ζωή τους, δὲν ξαίρουν ἀκόμα οὔτε ὅτι προοδεύουν γενικά, δὲν γνωρίζουν τοὺς μαχητές μας. Γι' αὐτὸ συμβαίνει, ὥστε, πλησιάζοντας τὰ μέλη τοῦ Κόμματος, τοὺς μαχητὲς τοῦ Κόμματος, νὰ μὴ λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τους τὸν προσωπικὸ παράγοντα. Καί, ἀκριβῶς, ἐπειδὴ δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τους τὸν προσωπικὸ παράγοντα, κρίνοντας τὰ μέλη τοῦ Κόμματος καὶ τοὺς μαχητὲς τοῦ Κόμματος, ἐνεργοῦν συνήθως στὴν τύχη ἢ μᾶλλον ὑπερεπαινοῦν τὰ μέλη τοῦ Κόμματος, ὅλα μαζὺ καὶ χωρὶς κανένα μέτρο, τὰ ἀπόκλείουν ἀπὸ τὸ Κόμμα κατὰ χιλιάδες καὶ κατὰ δεκάδες χιλιάδες. Γενικά, αὐτοὶ οἱ διευθύνοντες θέλουν νἄχουν νὰ κάνουν μὲ μεγάλους ἀριθμούς, δεκάδες χιλιάδες, χωρὶς νὰ φροντίζουν γιὰ τὶς «μονάδες», γιὰ τὰ ἀπομονωμένα μέλη τοῦ Κόμματος, χωρὶς νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν τύχη τους. Τὸ νὰ ἀποκλείουμε ἀπὸ τὸ Κόμμα χιλιάδες καὶ δεκάδες χιλιάδες μέλη, εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη τους, ἀσήμαντο πρᾶγμα, καὶ παρηγοριοῦνται μὲ τὴν ἰδέα πὼς τὸ Κόμμα μας εἶναι δυνατό, μιὰ κι' ἔχει δυὸ ἑκατομμύρια μέλη, καὶ μὲ τὸ ὅτι οἱ δεκάδες χιλιάδες ἀποκλεισμένοι δὲν μποροῦν σὲ τίποτα ν' ἀλλάξουν τὴ θέση τοῦ Κόμματος. Ἀλλά, μόνο, ἄνθρωποι, κατὰ βάθος ἐχθρικοὶ πρὸς τὸ Κόμμα, μποροῦν νὰ μεταχειρίζονται μὲ τέτοιον τρόπο τὰ μέλη τοῦ Κόμματος.

Αὐτὴ ἡ στάση τῆς ψυχρῆς ἀδιαφορίας ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων, ἀπέναντι στὰ μέλη καὶ τοὺς μαχητὲς τοῦ Κόμματος, γεννᾶ τεχνητὰ τὴ δυσαρέσκεια καὶ τὸν ἐξερεθισμὸ ὡρισμένων ἀπ' αὐτούς· καὶ οἱ προδότες τροτσκιστὲς ἁρπάζονται μὲ ἐπιδεξιότητα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δυσαρεστημένους συντρόφους καὶ τοὺς σέρνουν προσεχτικὰ στὸ βούρβορο τοῦ τροτσκιστικοῦ σαμποτάζ.

Οἱ τροτσκιστὲς ἀπὸ ἑαυτοῦ τους ποτὲ δὲν παρουσιάσανε μεγάλη δύναμη μέσ' στὸ Κόμμα μας. Θυμηθῆτε τὴν τελευταία συζήτηση ποὺ γίνηκε μέσα στὸ Κόμμα μας τὸ 1927. Αὐτὴ ἡ συζήτηση ὑπῆρξε ἕνα ἀληθινὸ δημοψήφισμα τοῦ Κόμματος.

Σὲ 854.000 μέλη τοῦ Κόμματος, ψηφίσανε τότε 730.000 μέλη, ἀπ' τὰ ὁποῖα 724.000 ὑπὲρ τοῦ Κόμματος, ὑπὲρ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐναντία τοὺς τροτσκιστές. Ὑπὲρ τῶν τροτσκιστῶν ψηφίσανε 4.000 μέλη τοῦ Κόμματος, 1]2 ο)ο περίπου καὶ 2.600 ἀπόσχανε. 123.000 μέλη τοῦ Κόμματος δὲν λάβανε μέρος στὴν ψηφοφορία, εἴτε γιατὶ λείπανε σὲ ταξεῖδι, εἴτε γιατὶ βρίσκονταν σὲ ὑπηρεσία, Ἂν στοὺς 4.000 ποὺ ψήφισαν ὑπὲρ τῶν τροτσκιστῶν προσθέσουμε ὅλους αὐτοὺς ποὺ ἀπόσχανε, ὑποθέτοντας πὼς συμπαθοῦσαν τοὺς τροτσκιστές, καὶ ἂν προσθέσουμε σ' αὐτὸ τὸ ἄθροισμα, ὄχι 1]2 ο)ο αὐτῶν ποὺ δὲν ἔλαβαν μέρος στὴν ψηφοφορία, ὅπως θἄπρεπε νὰ κάνουμε κανονικά, ἀλλὰ 5 ο)ο, δηλαδὴ περίπου 6.000 μέλη τοῦ Κόμματος, θὰ βγάζαμε σὰν τελικὸ ἄθροισμα 12.000 μέλη, τὰ ὁποῖα συμπαθοῦσαν, μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο, τὸν τροτσκισμό. Νά, ποιὰ εἶναι ὅλη ἡ δύναμη τῶν κυρίων τροτσκιστῶν. Προσθέστε ἀκόμα, ὅτι πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέλη, ποὺ διαψεύστηκαν στὶς ἐλπίδες τους ἀπὸ τὸν τροτσκισμό, τὸν ἐγκαταλείψανε, καὶ θἄχετε μιὰ ἰδέα τῆς ἀσημαντότητας τῶν τροτσκιστικῶν δυνάμεων. Καὶ ἐάν, ὡστόσο, παρ' ὅλ' αὐτά, οἱ τροτσκιστὲς σαμποτὲρ κατέχουν μερικὲς ἐφεδρεῖες μέσα στὸ Κόμμα, αὐτὸ συμβαίνει γιατὶ ἡ ἐσφαλμένη πολιτικὴ ὡρισμένων ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς ἀποκλεισμοὺς τοῦ Κόμματος καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν ἀποκλεισμένων, ἡ ψυχρὴ ἀδιαφορία ὡρισμένων ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας γιὰ τὴν τύχη τούτων ἢ ἐκείνων τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος καὶ τούτων ἢ ἐκείνων τῶν μαχητῶν μας, πολλαπλασιάζει τεχνητὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν δυσαρεστημένων καὶ τῶν ἐξερεθισμένων, καὶ δημιουργεῖ μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ἐφεδρεῖες γιὰ τοὺς τροτσκιστές.

Σχεδὸν πάντα, διώχνουν ἀπὸ τὸ Κόμμα γι' αὐτὸ ποὺ ὀνομάζουν παθητικότητα. Τί εἶναι ἡ παθητικότητα; Θεωροῦν, φαίνεται, πὼς ἐὰν ἕνα μέλος τοῦ Κόμματος, δὲν ἔχει *ἀφομοιώσει* τὸ πρόγραμμα τοῦ Κόμματος, τὸ μέλος αὐτὸ εἶναι παθητικὸ καὶ πρέπει νὰ ἀποκλεισθεῖ ἀπὸ τὸ Κόμμα. Αὐτὸ ὅμως εἶναι σφάλμα σύντροφοι. Δὲν μποροῦμε νὰ ἐξηγήσουμε μὲ τρόπο τόσο σχολαστικὸ τὸ καταστατικὸ τοῦ Κόμματός μας. Γιὰ νὰ ἀφομοιώσει κανεὶς τὸ πρόγραμμα τοῦ Κόμματος, πρέπει νὰ εἶναι ἀληθινὸς μαρξιστής, μαρξιστὴς δοκιμασμένος, μαρξιστὴς μὲ θεωρητικὴ συγκρότηση. Δὲν ξαίρω ἂν θὰ βρεθοῦνε πολλὰ μέλη μέσ' στὸ Κόμμα μας, ποὺ νἄχουν ἤδη ἀφομοιώσει τὸ πρόγραμμά μας, ποὺ νἄχουν γίνει ἀληθινοὶ μαρξιστές, δοκιμασμένοι, μαρξιστὲς μὲ θεωρητικὴ συγκρότηση. Ἂν συνεχίσουμε νὰ βαδίζουμε σ' αὐτὸν τὸν δρόμο, δὲν θὰ πρέπει νὰ μείνουν μέσα στὸ Κόμμα παρὰ οἱ διανοούμενοι, καί, γενικὰ οἱ ἐπιστήμονες. Ποιὸς ὅμως ἔχει ἀνάγκη ἀπ' ἕνα τέτοιο Κόμμα; Ἔχουμε, γιὰ τὴν ἔννοια τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος, μιὰ ἀληθινὴ λενινιστικὴ φόρμουλα, ἡ ὁποία κατόρθωσε νὰ νικήσει ὅλες τὶς δοκιμασίες.

Σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴ φόρμουλα, μέλος τοῦ Κόμματος θεωρεῖται ἐκεῖνος, ποὺ ἀναγνωρίζει τὸ πρόγραμμα τοῦ Κόμματος, πληρώνει τὶς συνδρομές του καὶ δουλεύει σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ὀργανώσεις του. Σημειῶστε καλά: ἡ λενινιστικὴ φόρμουλα δὲν μιλάει γιὰ *ἀφομοίωση* τοῦ προγράμματος, ἀλλὰ γιὰ *ἀναγνώριση* τοῦ προγράμματος. Αὐτὰ εἶναι δυὸ πράγματα ἐντελῶς διαφορετικά. Εἶναι ἀνώφελο νὰ δείξουμε πῶς, στὸ σημεῖο αὐτό, ὁ Λένιν εἶν' ἐκεῖνος ποὖχει δίκηο, κι' ὄχι οἱ σύντροφοί μας τοῦ Κόμματος, ποὺ φλυαροῦν ἀνώφελα γιὰ ἀφομοίωση τοῦ προγράμματος. Καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι κατανοητό. Ἐὰν τὸ Κόμμα ξεκινοῦσε ἀπὸ τὴν ἄποψη, πὼς, μονάχα, οἱ σύντροφοι ποὺ ἔχουν ἀφομοιώσει τὸ πρόγραμμα καὶ γίνηκαν μαρξιστὲς θεωρητικὰ συγκροτημένοι, μποροῦν νὰ εἶναι μέλη τοῦ Κόμματος, δὲν θὰ δημιουργοῦσε, μέσ' στοὺς κόλπους του, χιλιάδες κομμουνιστικοὺς κύκλους, ἑκατοντάδες σχολὲς τοῦ Κόμματος, στὶς ὁποῖες διδάσκεται ὁ μαρξισμὸς στὰ μέλη τοῦ Κόμματος καὶ στὶς ὁποῖες βοηθάει τὰ κομματικὰ μέλη ν' ἀφομοιώσουν τὸ πρόγραμμά μας. Εἶν' ὁλότελα φανερό, πὼς ἂν τὸ Κόμμα ὀργανώνει αὐτὲς τὶς σχολὲς καὶ αὐτοὺς τοὺς κύκλους γιὰ τὰ μέλη του, αὐτὸ γίνεται γιατὶ ξαίρει, ὅτι τὰ μέλη τοῦ Κόμματος δὲν βρῆκαν ἀκόμα τὸν καιρὸ νὰ ἀφομοιώσουν τὸ πρόγραμμα τοῦ Κόμματος, γιατὶ ξαίρει, πὼς δὲν βρῆκαν ἀκόμα τὸν καιρὸ νὰ γίνουν μαρξιστὲς μὲ θεωρητικὴ συγκρότηση.

Ἔτσι λοιπόν, γιὰ νὰ ἀνεβάσουμε τὴν πολιτική μας στὸ ζήτημα τοῦ μέλους τοῦ Κόμματος καὶ τῶν ἀποκλεισμῶν ἀπ' αὐτό, πρέπει νὰ τελειώνουμε μ' αὐτὸ τὸν ἠλίθιο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον ἑρμηνεύουμε τὸ ζήτημα τῆς παθητικότητας.

'Αλλὰ σφάλλουμε ἀκόμα καὶ σ' ἕνα ἄλλο σημεῖο, σ' αὐτὸν τὸν τομέα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς δὲν ἀναγνωρίζουμε τὸ μέσον ἀνάμεσα στὰ δυὸ ἄκρα. 'Αρκεῖ ἕνας ἐργατης, μέλος τοῦ Κόμματος, νὰ διαπράξει ἕνα ἐλαφρὸ λάθος, νὰ φτάσει καθυστερημένα μιὰ ἢ δυὸ φορὲς σὲ μιὰ συνεδρίαση τοῦ Κόμματος, νὰ μὴν πληρώσει, γιὰ τὸν ἕναν ἢ τὸν ἄλλο λόγο τὴ συνδρομή του, γιὰ νὰ τὸν διώξουμε ἀμέσως ἀπὸ τὸ Κόμμα. Δὲν ζητοῦμε νὰ καθορίσουμε τὸν βαθμὸ τῆς ἐνοχῆς του, τὴν αἰτία γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἦρθε στὴ συνεδρίαση, τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖον δὲν πλήρωσε τὴ συνδρομή του. Ὁ γραφειοκρατισμός, σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα, εἶναι πρωτοφανής. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβουμε, ὅτι, ἀκριβῶς, ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τῆς ψυχρῆς ἀδιαφορίας, ἀξιόλογοι ἐργάτες, παληὰ στελέχη, ἐξαιρετικοὶ σταχανοφιστές, ρίχτηκαν ἔξω ἀπὸ τὸ Κομμα. Δὲν θὰ μπορούσαμε, πρὶν τοὺς ἀποκλείσουμε ἀπὸ τὸ Κόμμα, νὰ τοὺς κάνουμε μιὰ προειδοποίηση ; 'Εὰν αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιὰ ἐπίδραση, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ τοὺς κάνουμε μιὰ ἐπίπληξη ἢ νὰ τοὺς ἐπιβάλουμε μιὰ μομφή, καὶ ἂν καὶ αὐτὸ δὲν φέρει κανένα ἀποτέλεσμα, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ καθορίσουμε μιὰ προθεσμία, σὲ τρόπο ὥστε νὰ μπορέσει ὁ ἔνοχος νὰ διορθωθεῖ, ἢ ἂν θέλουμε νὰ φανοῦμε αὐστηρότεροι, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ὑποβιβάσουμε τὸν ἔνοχο στὴν κατηγορία τῶν δόκιμων μελῶν, ὄχι ὅμως νὰ τὸν ἀποκλείσουμε, μὲ τὸ πρῶτο, ἀπὸ τὸ Κόμμα ; Εἶναι φανερό, πὼς θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ κάνουμε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. 'Αλλὰ γιὰ νὰ τὸ κάνουμε αὐτό, πρέπει νὰ δειχνόμαστε προσεχτικοὶ στοὺς ἀνθρώπους, στὰ μέλη τοῦ Κόμματος, στὴν τύχη τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ποὺ λείπει ἀπὸ ὡρισμένους συντρόφους μας.

Εἶναι καιρός, ναί, εἶναι καιρὸς νὰ τελειώνουμε μ' αὐτὴ τὴ σκανδαλώδη κατάσταση.

ΤΕΛΟΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Ι. Β. Στάλιν πραγματεύεται ἕνα σημαντικὸ θέμα τοῦ κινήματος, δηλαδὴ τὴ διαφορὰ τοῦ Μαρξισμοῦ - Λενινισμοῦ ἀπὸ τὸν Τροτσκισμό. Πραγματεύεται ἐπίσης τὸν σωστὸ τρόπο ἀνάδειξης καὶ προώθησης κομματικῶν στελεχῶν σύμφωνα μὲ τὸ ἀξίωμα «ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος στὴν κατάλληλη θέση» καθὼς καὶ τὴν ταχτικὴ τῶν τροτσκιστῶν στὰ πρῶτα χρόνια τῆς νεαρῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας. Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο βοήθημα γιὰ νὰ κατανοήσουμε τὴ ζωτικὴ αὐτὴ πλευρὰ τοῦ κινήματος καὶ γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουμε μιὰ καὶ καλὴ τὶς ἀπόψεις μας πάνω στὸ ρόλο τῶν Τροτσκιστῶν στὸ Κομμουνιστικὸ Κίνημα. Τέλος τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει καὶ μιὰ ξεχωριστὴ ἀξία γιατὶ βάζει τέλος στὸ μύθο «Στάλιν, ὁ αἱμοβόρος κόκκινος δολοφόνος δικτάτορας» καὶ δείχνει περίτρανα πὼς ὁ Στάλιν ἔδινε τὴ μεγαλύτερη σημασία μαζὶ μὲ τὴν ἐδραίωση τοῦ Σοσιαλισμοῦ στὸν παράγοντα ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

ΤΡΟΤΣΚΙΣΜΟΣ Ἢ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ;

Λόγος στήν Ὁλομέλεια
τῆς κομμουνιστικῆς φράξιας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου
τῶν Συνδικάτων τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης
19 τοῦ Νοέμβρη 1924

Σόντροφοι! Ὕστερα ἀπό τή διεξοδική εἰσήγηση τοῦ Κάμενεφ δέ μοῦ μένουν καί πολλά νά πῶ. Γι' αὐτό θά περιοριστῶ νά ἀνασκευάσω ὁρισμένους μύθους, πού διαδίδονται ἀπό τόν Τρότσκι καί τούς ὁμοϊδεάτες του γιά τήν Ὀχτωβριανή ἐξέγερση, γιά τό ρόλο τοῦ Τρότσκι στήν ἐξέγερση, γιά τό κόμμα καί τήν προετοιμασία τοῦ Ὀχτώβρη κλπ. Ἀκόμα θά μιλήσω ἐδῶ γιά τόν τροτσκισμό σάν ἰδιόμορφη ἰδεολογία, πού δέ συμβιβάζεται μέ τό λενινισμό καί γιά τά καθήκοντα τοῦ κόμματος σέ σχέση μέ τίς τελευταῖες συγγραφικές ἐξορμήσεις τοῦ Τρότσκι.

I

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ

Θά μιλήσω πρίν ἀπ' ὅλα γιά τήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη. Ἀνάμεσα στά μέλη τοῦ κόμματος διαδίδονται ἐπίμονα φῆμες ὅτι ἡ ΚΕ ἦταν τάχα στό σύνολό της ἀντίθετη μέ τήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη τοῦ 1917. Ὑπάρχει ἡ συνήθεια νά διηγοῦνται ὅτι στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη, ὅταν

ἡ ΚΕ πῆρε τήν ἀπόφαση γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐξέγερσης, στήν ἀρχή ἐκφράστηκε στήν πλειοψηφία της ἐνάντια στήν ἐξέγερση, ὅμως ἐκείνη τή στιγμή μπῆκε τάχα ὁρμητικά στήν αἴθουσα τῆς συνεδρίασης τῆς ΚΕ ἕνας ἐργάτης καί εἶπε: «Μέ τήν ἀπόφασή σας καταδικάζετε τήν ἐξέγερση, ἐγώ ὅμως σᾶς λέω ὅτι ἡ ἐξέγερση θά γίνει ὅ,τι καί νά συμβεῖ». Καί νά, ὕστερα ἀπ' αὐτές τίς ἀπειλές, ὅπως ἰσχυρίζονται πάντοτε, ἡ ΚΕ πού εἶχε δειλιάσει, ἔθεσε ξανά τό ζήτημα τῆς ἐξέγερσης καί πῆρε τήν ἀπόφαση γιά τήν ὀργάνωσή της.

Αὐτό δέν εἶναι μιά ἁπλή φήμη, σύντροφοι. Αὐτά ὅλα τά γράφει στό βιβλίο του «Δέκα μέρες» ὁ γνωστός Τζόν Ρίντ, πού βρισκόταν μακριά ἀπό τό κόμμα μας καί δέ μποροῦσε βέβαια νά ξέρει τήν ἱστορία τῆς παράνομης συνεδρίασής μας τῆς 10 τοῦ Ὀχτώβρη καί γι' αὐτό ἔπεσε θύμα τοῦ κουτσομπολιοῦ, πού ξεκινᾶ ἀπό τούς κυρίους Σουχάνοφ. Αὐτό τό παραμύθι μεταδίνεται καί ἐπαναλαβαίνεται ἔπειτα σέ μιά σειρά μπροσοῦρες, πού ἀνήκουν στήν πέννα τῶν τροτσκιστῶν, ἀνάμεσα στ' ἄλλα καί σέ μιά ἀπό τίς τελευταῖες μπροσοῦρες γιά τόν Ὀχτώβρη, πού γράφτηκε ἀπό τό Σύρκιν. Αὐτές οἱ φῆμες ὑποστηρίζονται ἐπίμονα στίς τελευταῖες συγγραφικές ἐξορμήσεις τοῦ Τρότσκι.

Εἶναι ζήτημα ἄν χρειάζεται νά ἀποδείξουμε ὅτι ὅλα αὐτά καί τά παρόμοιά τους παραμύθια τῆς χαλιμᾶς δέν ἀνταποκρίνονται στήν πραγματικότητα, ὅτι τίποτε τό παρόμοιο δέ συνέβηκε στήν πραγματικότητα στή συνεδρίαση τῆς ΚΕ, μά οὔτε καί μποροῦσε νά συμβεῖ. Θά μποροῦσαμε γι' αὐτό τό λόγο νά μή δώσουμε σημασία σ' αὐτές τίς ἀνήθικες φῆμες: μήπως εἶναι λίγες γενικά οἱ φῆμες, πού μαγειρεύονται στά γραφεῖα τῶν ἀντιπολιτευόμενων ἤ τῶν ἀνθρώπων πού βρίσκονται μακριά ἀπ' τό κόμμα; Αὐ-

τό ἀκριβῶς καί κάναμε μέχρι σήμερα, δέ δόσαμε λχ. προσοχή στά λάθη τοῦ Τζόν Ρίντ καί δέ φροντίσαμε νά διορθώσουμε αὐτά τά λάθη. Ὕστερα ὅμως ἀπό τά τελευταῖα δημοσιεύματα τοῦ Τρότσκι δέ μποροῦμε πιά νά ἀφήσουμε ἀπαρατήρητους αὐτούς τούς μύθους, γιατί μ' αὐτούς τούς μύθους προσπαθοῦν τώρα νά διαπαιδαγωγήσουν τή νεολαία καί, δυστυχῶς, πέτυχαν κιόλας ὁρισμένα ἀποτελέσματα ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη. Καί γι' αὐτό εἶμαι ὑποχρεωμένος νά ἀντιπαραθέσω σ' αὐτές τίς ἀνόητες φῆμες τά πραγματικά γεγονότα.

Ἂς πάρουμε τά πραχτικά τῆς συνεδρίασης τῆς ΚΕ τοῦ κόμματός μας στίς 10 (23) τοῦ Ὀχτώβρη 1917. Παρόντες εἶναι: Λένιν, Ζηνόβιεφ, Κάμενεφ, Στάλιν, Τρότσκι, Σβερντλόφ, Οὐρίτσκι, Ντζερζίνσκι, Κολλοντάϊ, Μπουμπνόφ, Σοκόλνικοφ, Λόμοφ. Συζητιέται τό ζήτημα τῆς τρέχουσας στιγμῆς καί τῆς ἐξέγερσης. Ὕστερα ἀπό τή συζήτηση μπαίνει σέ ψηφοφορία τό σχέδιο ἀπόφασης τοῦ συντρόφου Λένιν γιά τήν ἐξέγερση. Τό σχέδιο ἀπόφασης ἐγκρίνεται μέ πλειοψηφία 10 μέ 2 κατά. Μοῦ φαίνεται, ὅτι εἶναι ξεκάθαρο: ἡ ΚΕ μέ πλειοψηφία 10 ἐνάντια σέ 2 ἀποφάσισε νά περάσει στήν ἄμεση πραχτική δουλιά γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐξέγερσης. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἐκλέγει στήν ἴδια συνεδρίαση ἕνα πολιτικό κέντρο γιά τήν καθοδήγηση τῆς ἐξέγερσης, πού ὀνομάζεται Πολιτικό Γραφεῖο καί ἀποτελεῖται ἀπό τούς: Λένιν, Ζηνόβιεφ, Στάλιν, Κάμενεφ, Τρότσκι, Σοκόλνικοφ καί Μπουμπνόφ.

Αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Τά πραχτικά αὐτά διαλύουν διαμιᾶς ἀρκετούς μύθους. Διαλύουν τό μύθο ὅτι ἡ ΚΕ στήν πλειοψηφία της ἦταν τάχα ἐνάντια στήν ἐξέγερση. Διαλύουν ἐπίσης τό μύθο ὅτι ἡ ΚΕ στό ζήτημα τῆς ἐξέγερσης βρισκόταν τάχα μπροστά στόν κίνδυνο διάσπασης. Ἀπό τά πραχτικά

φαίνεται καθαρά ὅτι οἱ ἀντίπαλοι τῆς ἄμεσης ἐξέγερσης—ὁ Κάμενεφ καί ὁ Ζηνόβιεφ—μπῆκαν στό ὄργανο τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης τῆς ἐξέγερσης στήν ἴδια μοῖρα μέ τούς ὀπαδούς τῆς ἐξέγερσης. Γιά κανενός εἴδους διάσπαση δέ γινόταν καί δέ μποροῦσε νά γίνει λόγος.

Ὁ Τρότσκι ὑποστηρίζει ὅτι τόν Ὀχτώβρη εἴχαμε νά κάνουμε, ὅσον ἀφορᾶ τόν Κάμενεφ καί τό Ζηνόβιεφ, μέ δεξιά πτέρυγα μέσα στό κόμμα, σχεδόν μέ σοσιαλδημοκράτες. Ἕνα πράγμα δέ μπορεῖ νά καταλάβει κανείς: πῶς ἔγινε καί τό κόμμα σέ μιά τέτια περίπτωση ἀπόφυγε τή διάσπαση; Πῶς ἔγιγε καί οἱ διαφωνίες μέ τόν Κάμενεφ καί τό Ζηνόβιεφ κράτησαν μόνο λίγες μέρες; Πῶς ἔγινε καί οἱ σύντροφοι αὐτοί, παρά τίς διαφωνίες, τοποθετήθηκαν ἀπό τό κόμμα σέ σοβαρότατα πόστα, ἐκλέχτηκαν στό πολιτικό κέντρο τῆς ἐξέγερσης κλπ.; Στό κόμμα εἶναι ἀρκετά γνωστή ἡ ἀμείλιχτη στάση τοῦ Λένιν ἀπέναντι στούς σοσιαλδημοκράτες· τό κόμμα ξέρει ὅτι ὁ Λένιν δέ θά συμφωνοῦσε οὔτε γιά ἕνα λεπτό νά ὑπάρχουν στό κόμμα, καί μάλιστα σέ σοβαρότατα πόστα, σύντροφοι μέ σοσιαλδημοκρατικές ἀντιλήψεις. Πῶς ἐξηγεῖται ὅτι τό κόμμα ἀπόφυγε τή διάσπαση; Ἐξηγεῖται μέ τό γεγονός, ὅτι παρά τίς διαφωνίες εἴχαμε νά κάνουμε μέ παλιούς μπολσεβίκους, πού στέκονταν πάνω στήν κοινή βάση τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Ποῦ βρισκόταν αὐτή ἡ κοινή βάση; Βρισκόταν στήν ἑνότητα ἀντιλήψεων πάνω στά βασικά ζητήματα: χαρακτήρας τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, κινητήριες δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης, ρόλος τῆς ἀγροτιᾶς, βάσεις τῆς κομματικῆς καθοδήγησης κλπ. Χωρίς αὐτή τήν κοινή βάση ἡ διάσπαση θά ἦταν ἀναπόφευχτη. Διάσπαση δέν ἔγινε καί οἱ διαφωνίες κράτησαν μόνο λίγες μέρες, μόνο καί μόνο γιατί στό πρόσωπο

τοῦ Κάμενεφ καί τοῦ Ζηνόβιεφ εἴχαμε νά κάνουμε μέ λενινιστές, μέ μπολσεβίκους.

Ἄς περάσουμε τώρα στό μύθο γιά τόν ξεχωριστό ρόλο τοῦ Τρότσκι στήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη. Οἱ τροτσκιστές διαϊδιοῦν ἐπίμονα τή φήμη ὅτι ἐμπνευστής καί μοναδικός καθοδηγητής τῆς ἐξέγερσης τοῦ Ὀχτώβρη ἦταν ὁ Τρότσκι. Αὐτή ἡ φήμη διαδίδεται μέ ἰδιαίτερη ἐπιμονή ἀπό τό λεγόμενο ἐπιμελητή τῶν ἔργων τοῦ Τρότσκι, τό Λέντσνερ. Ὁ ἴδιος ὁ Τρότσκι, παραλείποντας συστηματικά ν' ἀναφέρει τό κόμμα, τήν ΚΕ τοῦ κόμματος καί τήν κομματική ἐπιτροπή τῆς Πετρούπολης, ἀποσιωπώντας τόν καθοδηγητικό ρόλο αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων στήν ἐξέγερση καί προβάλλοντας ἔντονα τόν ἑαυτό του σάν κεντρική φυσιογνωμία τῆς ἐξέγερσης τοῦ Ὀχτώβρη, θεληματικά εἴτε ἄθελά του, ὑποβοηθᾶ τή διάδοση τῆς φήμης γιά τόν ξεχωριστό ρόλο τοῦ Τρότσκι στήν ἐξέγερση. Κάθε ἄλλο παρά σκοπεύω νά ἀρνηθῶ τόν ἀναμφισβήτητα σοβαρό ρόλο τοῦ Τρότσκι στήν ἐξέγερση. Ὅμως πρέπει νά πῶ ὅτι στήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη ὁ Τρότσκι δέν ἔπαιξε καί οὔτε μποροῦσε νά παίξει κανένα ξεχωριστό ρόλο, ὅτι σάν πρόεδρος τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης ἐκτελοῦσε μόνο τή θέληση τῶν ἀντίστοιχων κομματικῶν ὀργάνων, πού καθοδηγοῦσαν κάθε βῆμα τοῦ Τρότσκι. Ὅλα αὐτά μποροῦν νά φαίνονται παράξενα γιά μικροαστούς σάν τό Σουχάνοφ, ὅμως τά γεγονότα, τά πραγματικά γεγονότα, ἐπιβεβαιώνουν πέρα γιά πέρα αὐτή τή διαβεβαίωσή μου.

Ἄς πάρουμε τά πρακτικά τῆς ἐπόμενης συνεδρίασης τῆς ΚΕ στίς 16 (29) τοῦ Ὀχτώβρη 1917. Παρόντα εἶναι τά μέλη τῆς ΚΕ καί ἀκόμα ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης καί ἀντιπρόσωποι τῆς στρατιωτικῆς ὀργάνωσης, τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν, τῶν συνδικάτων καί τῶν σιδηροδρομικῶν μέσα στούς παρόντες

ἐκτός ἀπό τά μέλη τῆς ΚΕ εἶναι οἱ: Κριλένκο, Σότμαν, Καλίνιν, Βολοντάρσκι, Σλιάπνικοφ, Λάτσις κ. ἀ. Συνολικά 25 ἄτομα. Συζητιέται τό ζήτημα τῆς ἐξέγερσης ἀπό καθαρά πρακτική-ὀργανωτική πλευρά. Ψηφίζεται τό σχέδιο ἀποφάσης τοῦ Λένιν γιά τήν ἐξέγερση μέ πλειοψηφία 20,2 κατά καί 3 ἀποχές. Ἐκλέγεται πρακτικό κέντρο γιά τήν ὀργανωτική καθοδήγηση τῆς ἐξέγερσης. Ποιοί ἐκλέγονται λοιπόν σ' αὐτό τό κέντρο; Στό κέντρο αὐτό ἐκλέγονται πέντε: Σβερντλόφ, Στάλιν, Ντζερζίνσκι, Μπρυμπνόφ καί Οὐρίτσκι. Τά καθήκοντα τοῦ πρακτικοῦ κέντρου εἶναι: νά καθοδηγεῖ ὅλα τά πρακτικά ὄργανα τῆς ἐξέγερσης σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἔτσι στή συνεδρίαση αὐτή τῆς ΚΕ ἔγινε, ὅπως βλέπετε, κάτι τό «φοβερό», δηλαδή στό πρακτικό κέντρο, πού εἶχε ἀποστολή νά καθοδηγήσει τήν ἐξέγερση, δέν ἐκλέγεται, κατά «τρόπο παράξενο», ὁ «ἐμπνευστής», ἡ «κύρια φυσιογνωμία», ὁ «μοναδικός καθοδηγητής» τῆς ἐξέγερσης, ὁ Τρότσκι. Πῶς συμβιβάζεται αὐτό μέ τή γνώμη πού κυκλοφορεῖ γιά τόν ξεχωριστό ρόλο τοῦ Τρότσκι; Ὅλα αὐτά εἶναι κάπως «παράξενα», ὅπως θάλεγε ὁ Σουχάνοφ ἤ ὅπως θάλεγαν οἱ τροτσκιστές, δέν εἶναι ἀλήθεια; Κι ὅμως ἐδῶ δέν ὑπάρχει στήν οὐσία τίποτε τό παράξενο, γιατί ὁ Τρότσκι, ἕνας ἄνθρωπος σχετικά νέος γιά τό κόμμα μας στήν περίοδο τοῦ Ὀχτώβρη, δέν ἔπαιξε καί οὔτε μποροῦσε νά παίξει κανένα ξεχωριστό ρόλο οὔτε στό κόμμα μας οὔτε στήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη. Αὐτός, ὅπως καί ὅλα τά ὑπεύθυνα στελέχη, ἦταν ἁπλῶς ἐκτελεστής τῆς θέλησης τῆς ΚΕ καί τῶν ὀργάνων της. Ὁποιος εἶναι γνώστης τῆς λειτουργίας τῆς κομματικῆς καθοδήγησης τῶν μπολσεβίκων, θά καταλάβει χωρίς μεγάλο κόπο ὅτι δέ μποροῦσε νά γίνει καί ἀλλιώτικα: ἔφτανε νά παραβιάσει ὁ Τρότσκι τή θέληση τῆς ΚΕ, γιά νά χάσει

κάθε ἐπιροή στήν πορεία τῶν γεγονότων. Τά λεγόμενα γιά τόν ξεχωριστό ρόλο τοῦ Τρότσκι εἶναι μύθος, πού διαδίδεται ἀπό τίς πρόθυμες «κομματικές» κυράτσες.

Αὐτό δέ σημαίνει, βέβαια, ὅτι ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση δέν εἶχε τόν ἐμπνευστή της. Ναί, εἶχε τόν ἐμπνευστή της καί τόν καθοδηγητή της. Αὐτός ὅμως ἦταν ὁ Λένιν καί μόνο ὁ Λένιν, πού τά δικά του σχέδια ἀποφάσεων ψήφιζε ἡ ΚΕ ὅταν ἔλυνε τό ζήτημα τῆς ἐξέγερσης, ὁ Λένιν, πού ἡ παρανομία δέν τόν ἐμπόδισε νά εἶναι ὁ πραγματικός ἐμπνευστής τῆς ἐξέγερσης, παρά τούς ἰσχυρισμούς τοῦ Τρότσκι. Εἶναι ἀνόητο καί γελοῖο νά προσπαθεῖ κανείς τώρα μέ τίς φλυαρίες γιά παρανομία νά συγκαλύψει τό ἀναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι ἐμπνευστής τῆς ἐξέγερσης ἦταν ὁ ἀρχηγός τοῦ κόμματός μας Β. Ι. Λένιν.

Αὐτά εἶναι τά γεγονότα.

Ἂς ὑποθέσουμε ὅτι εἶναι ἔτσι, μᾶς λένε, ὅμως δέ μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ κανείς ὅτι ὁ Τρότσκι πάλαιψε καλά στήν περίοδο τοῦ Ὀχτώβρη. Ναί, αὐτό εἶναι σωστό, ὁ Τρότσκι πραγματικά πάλαιψε καλά τόν Ὀχτώβρη. Ὅμως στήν περίοδο τοῦ Ὀχτώβρη δέν ἦταν μόνο ὁ Τρότσκι πού πάλαιψε καλά, πάλαιψαν ὄχι ἄσχημα ἀκόμα καί ἄνθρωποι σάν τούς ἀριστερούς σοσιαλεπαναστάτες πού ἦταν τότε στό πλευρό τῶν μπολσεβίκων. Γενικά πρέπει νά πῶ ὅτι στήν περίοδο τῆς νικηφόρας ἐξέγερσης, τότε πού ὁ ἐχθρός εἶναι ἀπομονωμένος καί ἡ ἐξέγερση ἀνεβαίνει, δέν εἶναι δύσκολο νά παλαίβει κανείς καλά. Σέ τέτιες στιγμές ἀκόμα καί καθυστερημένοι ἄνθρωποι γίνονται ἥρωες.

Ὅμως ἡ πάλη τοῦ προλεταριάτου δέν εἶναι μιά συνεχής ἐπίθεση, μιά συνεχής ἁλυσίδα ἀπό ἐπιτυχίες. Ἡ πάλη τοῦ προλεταριάτου ἔχει καί τίς δοκιμασίες της, τίς ἥττες της. Ἀληθινός ἐπαναστάτης δέν εἶναι κεῖνος πού δείχνει παλικαριά στήν περίοδο τῆς νικηφόρας ἐξέγερσης,

ἀλλά κεῖνος, πού ξέροντας νά παλαίβει καλά στή νικηφόρα ἐπίθεση τῆς ἐπανάστασης, ξέρει συνάμα νά δείχνει παλικαριά καί στήν περίοδο τῆς ὑποχώρησης τῆς ἐπανάστασης, στήν περίοδο τῆς ἥττας τοῦ προλεταριάτου, κεῖνος πού δέν τά χάνει καί δέν ἄγεται καί φέρεται ὅταν ἡ ἐπανάσταση ἔχει ἀποτυχίες καί ὁ ἐχθρός ἐπιτυχίες, κεῖνος πού δέν πανικοβάλλεται καί δέν πέφτει σέ ἀπόγνωση στήν περίοδο τῆς ὑποχώρησης τῆς ἐπανάστασης. Οἱ ἀριστεροί σοσιαλεπαναστάτες δέν πάλαιψαν ἄσχημα στήν περίοδο τοῦ Ὀχτώβρη, ὑποστηρίζοντας τούς μπολσεβίκους Ὅμως ποιός δέν ξέρει ὅτι αὐτοί οἱ «γενναῖοι» μαχητές πανικοβλήθηκαν στήν περίοδο τοῦ Μπρέστ-Λιτόφσκ, τότε πού ἡ ἐπίθεση τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ τούς ἔριξε σέ ἀπόγνωση καί σέ ὑστερία; Εἶναι πολύ θλιβερό, ὅμως εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ Τρότσκι, πού πάλαιψε καλά στήν περίοδο τοῦ Ὀχτώβρη, δέ βρῆκε τήν ἀπαιτούμενη παλικαριά στήν περίοδο τοῦ Μπρέστ-Λιτόφσκ, στήν περίοδο τῶν προσωρινῶν ἀποτυχιῶν τῆς ἐπανάστασης, γιά νά δείξει ἀρκετή σταθερότητα σ' αὐτή τή δύσκολη στιγμή καί νά μήν ἀκολουθήσει τ' ἀχνάρια τῶν ἀριστερῶν σοσιαλεπαναστατῶν. Εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ στιγμή ἦταν δύσκολη, ὅτι χρειαζόταν μεγάλη παλικαριά καί σιδερένια ἠρεμία γιά νά μήν τά χάσει κανείς, νά ὑποχωρήσει ἔγκαιρα, νά κάνει ἔγκαιρα δεχτή τήν εἰρήνη, νά ἀποσύρει τήν προλεταριακή στρατιά ὥστε ν' ἀποφύγει τό χτύπημα τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, νά διατηρήσει τίς ἀγροτικές ἐφεδρεῖες, καί κερδίζοντας ἔτσι μιά ἀνάπαυλα νά χτυπήσει ἔπειτα τόν ἐχθρό μέ νέες δυνάμεις. Δυστυχῶς ὅμως ὁ Τρότσκι δέ βρῆκε αὐτή τήν παλικαριά κι αὐτή τήν ἐπαναστατική σταθερότητα, στή δύσκολη αὐτή στιγμή.

Σύμφωνα μέ τή γνώμη τοῦ Τρότσκι, τό βασικό δίδαγμα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης εἶναι «νά μή ἄγε-

ται καί φέρεται κανείς» σέ περίοδες σάν τοῦ Ὀχτώβρη. Αὐτό δέν εἶναι σωστό, γιατί ὁ ἰσχυρισμός αὐτός τοῦ Τρότσκι περιέχει μόνο ἕνα μικρό μέρος ἀπό τήν ἀλήθεια γιά τά διδάγματα τῆς ἐπανάστασης. Ἡ ὅλη ἀλήθεια γιά τά διδάγματα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης βρίσκεται στό «νά μή ἄγεται καί φέρεται κανείς» ὄχι μόνο τίς μέρες τῆς ἐπίθεσης τῆς ἐπανάστασης, ἀλλά καί τίς μέρες τῆς ὑποχώρησής της, ὅταν ὁ ἐχθρός ἔχει ὑπεροχή καί ἡ ἐπανάσταση σημειώνει ἀποτυχίες. Ἡ ἐπανάσταση δέν ἐξαντλεῖται μέ τόν Ὀχτώβρη. Ὁ Ὀχτώβρης εἶναι μόνο ἡ ἀρχή τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Εἶναι κακό νά ἄγεται καί νά φέρεται κανείς ὅταν ἡ ἐξέγερση ἀνεβαίνει. Ὅμως εἶναι ἀκόμα χειρότερο νά ἄγεται καί φέρεται κανείς στίς σκληρές δοκιμασίες τῆς ἐπανάστασης, ὕστερα ἀπό τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας. Τό κράτημα τῆς ἐξουσίας τήν ἐπόμενη τῆς ἐπανάστασης δέν ἔχει μικρότερη σημασία ἀπό τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας. Ἂν ὁ Τρότσκι ἄγονταν καί φέρονταν στήν περίοδο τοῦ Μπρέστ-Λιτόφσκ, στήν περίοδο τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν τῆς ἐπανάστασής μας, τότε πού τά πράγματα λίγο ἔλειψε νά φτάσουν στήν «παράδοση» τῆς ἐξουσίας, πρέπει νά καταλάβει ὅτι τά λάθη τοῦ Κάμενεφ καί τοῦ Ζηνόβιεφ τόν Ὀχτώβρη δέν ἔχουν ἐδῶ καμιά ἀπόλυτα θέση.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τούς μύθους γιά τήν ἐξέγερση τοῦ Ὀχτώβρη.

II

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΧΤΩΒΡΗ

Ἂς περάσουμε τώρα στό ζήτημα τῆς προετοιμασίας τοῦ Ὀχτώβρη.

Ἀκούγοντας κανείς τόν Τρότσκι, θά μποροῦσε νά νομίσει ὅτι τό κόμμα τῶν Μπολσεβίκων σ' ὅλη τήν προπαρασκευαστική περίοδο ἀπό τό Μάρτη ὣς τόν Ὀχτώβρη δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπό βῆμα σημειωτόν, δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά σπαράζεται ἀπό ἐσωτερικές ἀντιφάσεις καί νά δημιουργεῖ κάθε λογῆς ἐμπόδια στό Λένιν, καί ὅτι ἂν δέν ἦταν ὁ Τρότσκι, εἶναι ἄγνωστο ποῦ θά κατάληγε ἡ ὑπόθεση τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης. Εἶναι κάπως γελοῖο ν' ἀκοῦμε αὐτούς τούς παράξενους λόγους γιά τό κόμμα ἀπό τόν Τρότσκι, πού στόν ἴδιο «Πρόλογο» τοῦ 3ου τόμου ἔχει διακηρύξει ὅτι «βασικό ὄργανο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης εἶναι τό κόμμα», ὅτι «ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση δέ μπορεῖ νά νικήσει χωρίς τό κόμμα, ἔξω ἀπ' τό κόμμα, παρακάμπτοντας τό κόμμα, μέ τή χρησιμοποίηση ἑνός ὑποκατάστατου τοῦ κόμματος». Ὁ ἴδιος ὁ ἀλλάχ δέ θά ἦταν σέ θέση νά καταλάβει πῶς μπόρεσε νά νικήσει ἡ ἐπανάστασή μας, ὅταν τό «βασικό της ὄργανο» ἀποδείχτηκε ἀκατάλληλο καί ὅταν, «παρακάμπτοντας τό κόμμα», δέν ὑπάρχει ὅπως εἶναι φανερό καμιά δυνατότητα νά νικήσει ἡ ἐπανάσταση. Ὅμως δέν εἶνε ἡ πρώτη φορά πού ὁ Τρότσκι μᾶς σερβίρει τέτιες παραξενιές. Πρέπει νά παραδεχτοῦμε ὅτι οἱ κωμικοί αὐτοί λόγοι γιά τό κόμμα μας ἀνήκουν στίς συνηθισμένες παραξενιές τοῦ Τρότσκι.

Ἂς ἐξετάσουμε σύντομα τήν ἱστορία τῆς προετοιμασίας τοῦ Ὀχτώβρη κατά περίοδες.

1) Ἡ περίοδος τοῦ νέου προσανατολισμοῦ τοῦ κόμματος (Μάρτης-Ἀπρίλης). Τά βασικά γεγονότα αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι:

α) ἀνατροπή τοῦ τσαρισμοῦ·

β) σχηματισμός τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης (δικτατορία τῆς ἀστικῆς τάξης)·

γ) ἐμφάνιση τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιω-

τῶν βουλευτῶν (δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς)·

δ) δυαδική ἐξουσία·

ε) διαδήλωση τοῦ 'Απρίλη·

στ) πρώτη κρίση τῆς ἐξουσίας.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι τό γεγονός ὅτι ὑπάρχουν πλάι-πλάι, μαζί, ταυτόχρονα καί ἡ δικτατορία τῆς ἀστικῆς τάξης καί ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς, μέ τήν προσθήκη ὅτι ἡ τελευταία δικτατορία φέρνεται μέ ἐμπιστοσύνη ἀπέναντι στήν πρώτη, πιστεύει στίς εἰρηνικές της διαθέσεις, παραδίνει θελληματικά τήν ἐξουσία στήν ἀστική τάξη καί μετατρέπεται ἔτσι σέ ἐξάρτημά της. Δέν ἔχουμε ἀκόμα νά σημειώσουμε σοβαρές συγκρούσεις ἀνάμεσα στίς δυό δικτατορίες. 'Αντίθετα ἔχουμε «ἐπιτροπή ἐπαφῆς»[70].

Ἡ περίοδος αὐτή ἦταν μιά πολύ μεγάλη καμπή στήν ἱστορία τῆς Ρωσίας καί μιά πρωτόφαντη στροφή στήν ἱστορία τοῦ κόμματός μας. Ἡ παλιά προεπαναστατική πλατφόρμα τῆς ἄμεσης ἀνατροπῆς τῆς κυβέρνησης ἦταν σαφής καί ἀκριβής, ὅμως δέν ἀνταποκρινόταν πιά στίς νέες συνθῆκες πάλης. Τώρα δέ μπορούσαμε πιά νά βαδίσουμε γιά ἄμεση ἀνατροπή τῆς κυβέρνησης, ἐπειδή ἡ κυβέρνηση συνδεόταν μέ τά Σοβιέτ, πού βρίσκονταν κάτω ἀπ' τήν ἐπιροή τῶν ἀμυνιτῶν καί τό κόμμα θά ἦταν ὑποχρεωμένο νά κάνει ἕνα ἀνώτερο ἀπό τίς δυνάμεις του ἀγώνα καί ἐνάντια στήν κυβέρνηση καί ἐνάντια στά Σοβιέτ. Δέ μπορούσαμε ὅμως ἐπίσης νά ἀκολουθήσουμε πολιτική ὑποστήριξης τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, γιατί ἦταν κυβέρνηση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Χρειαζόταν ἕνας νέος προσανατολισμός τοῦ κόμματος μέσα στίς νέες συνθῆκες πάλης. Τό κόμμα (ἡ πλειοψηφία του) προσπαθοῦσε ψηλαφώντας νά φτάσει στό νέο αὐτόν προσανατολισμό. Γιοθέ-

τησε μιά πολιτική πίεσης τῶν Σοβιέτ πάνω στήν Προσωρινή κυβέρνηση στό ζήτημα τῆς εἰρήνης, δέν ἀποφάσιζε ὅμως ἀμέσως νά κάνει ἕνα βῆμα πρός τά μπρός ἀπό τό παλιό σύνθημα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς στό νέο σύνθημα τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιέτ. Αὐτή ἡ μεσοβέζικη πολιτική ἀπέβλεπε στό νά δόσει στά Σοβιέτ τή δυνατότητα νά δοῦν, μέ βάση τά συγκεκριμένα ζητήματα τῆς εἰρήνης, τόν ἀληθινό ἰμπεριαλιστικό χαρακτήρα τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί νά τά ἀποσπάσει ἔτσι ἀπ' αὐτήν. Ὅμως αὐτή ἦταν μιά βαθιά λαθεμένη θέση, γιατί γεννοῦσε πασιφιστικές αὐταπάτες, ἔχυνε νερό στό μύλο τῶν ἀμυνιτῶν καί δυσκόλευε τήν ἐπαναστατική διαπαιδαγώγηση τῶν μαζῶν. Αὐτή τή λαθεμένη θέση τή συμμεριζόμουν τότε κι ἐγώ μαζί μέ ἄλλους συντρόφους τοῦ κόμματος καί τήν ἐγκατάλειψα ὁλοκληρωτικά μόνο στά μέσα τοῦ 'Απρίλη, ὅταν τάχθηκα μέ τίς θέσεις τοῦ Λένιν. Χρειαζόταν ἕνας νέος προσανατολισμός. Τό νέο αὐτό προσανατολισμό τόν ἔδοσε στό κόμμα ὁ Λένιν στίς περίφημες θέσεις τοῦ 'Απρίλη[71]. Δέν πρόκειται νά ἐπεκταθῶ σ' αὐτές τίς θέσεις γιατί εἶναι γνωστές σ' ὅλους σας. Ὑπῆρχαν τότε διαφορές γνωμῶν ἀνάμεσα στό κόμμα καί τό Λένιν; Ναί, ὑπῆρχαν. Πόσο καιρό κράτησαν αὐτές οἱ διαφορές γνωμῶν; Ὄχι παραπάνω ἀπό δυό βδομάδες. Ἡ Συνδιάσκεψη πόλης τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης[72] (δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ 'Απρίλη), υἱοθέτησε τίς θέσεις τοῦ Λένιν καί ἀποτέλεσε σημεῖο στροφῆς στήν ἀνάπτυξη τοῦ κόμματός μας. Ἡ Πανρωσική Συνδιάσκεψη τοῦ 'Απρίλη[73] (τέλη 'Απρίλη) δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά ὁλοκληρώσει σέ πανρωσική κλίμακα τό ἔργο τῆς Συνδιάσκεψης τῆς Πετρούπολης, συσπειρώνοντας γύρω ἀπ' τήν ἐνιαία κομματική θέση τά ἐννιά δέκατα τοῦ κόμματος.

Τώρα, ὕστερα ἀπό ἑφτά χρόνια, ὁ Τρότσκι χαιρεκακεῖ ἀπ' ἀφορμή τίς παλιές διαφορές γνωμῶν ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους, παρουσιάζοντας αὐτές τίς διαφορές γνωμῶν, σχεδόν σάν πάλη δυό κομμάτων μέσα στό μπολσεβικισμό. Ὅμως, πρῶτο, ὁ Τρότσκι ὑπερβάλλει ἐδῶ ξεδιάντροπα καί παραφουσκώνει τό ζήτημα, γιατί τό κόμμα τῶν Μπολσεβίκων ξεπέρασε αὐτές τίς διαφορές γνωμῶν χωρίς τόν παραμικρό κλονισμό. Δεύτερο, τό κόμμα μας θά ἦταν κάστα καί ὄχι ἐπαναστατικό κόμμα, ἄν δέν ἐπέτρεπε μέσα στό περιβάλλον του ἀποχρώσεις σκέψης, καί εἶναι γνωστό ὅτι διαφωνίες εἴχαμε καί στό παρελθόν, λογουχάρη στήν περίοδο τῆς 3ης Δούμας, πράγμα ὅμως πού δέν ἐμπόδιζε τήν ἑνότητα τοῦ κόμματός μας. Τρίτο, δέ θά ἦταν περιττό νά ρωτήσουμε, ποιά ἦταν τότε ἡ θέση τοῦ ἴδιου τοῦ Τρότσκι, πού σήμερα χαιρεκακεῖ μέ ζῆλο ἀπ' ἀφορμή τίς παλιές διαφωνίες ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους; Ὁ λεγόμενος ἐπιμελητής τῶν ἔργων τοῦ Τρότσκι Λέντσνερ ἰσχυρίζεται ὅτι τά γράμματα ἀπό τήν Ἀμερική τοῦ Τρότσκι (Μάρτης) «πρόλαβαν ὁλοκληρωτικά» τά «Γράμματα ἀπό μακριά»[74] τοῦ Λένιν (Μάρτης), πού ἀποτέλεσαν τή βάση τῶν θέσεων τοῦ Ἀπρίλη τοῦ Λένιν. Ἔτσι ἀκριβῶς εἶναι γραμμένο: «πρόλαβαν ὁλοκληρωτικά». Ὁ Τρότσκι δέν ἔχει ἀντιρήσεις σέ μιά τέτια σύγκριση καί τή δέχεται, καθώς φαίνεται, μέ εὐγνωμοσύνη. Ὅμως, πρῶτο, τά γράμματα τοῦ Τρότσκι «δέ μοιάζουν καθόλου» μέ τά γράμματα τοῦ Λένιν οὔτε στό πνεῦμα τους, οὔτε στά συμπεράσματά τους, γιατί ἐκφράζουν πέρα γιά πέρα τό ἀντιμπολσεβίκικο σύνθημα τοῦ Τρότσκι: «Κάτω ὁ τσάρος, κυβέρνηση ἐργατική», σύνθημα, πού σημαίνει ἐπανάσταση χωρίς τήν ἀγροτιά. Φτάνει νά ἐξετάσει κανείς αὐτες τίς δυό σειρές γραμμάτων γιά νά πειστεῖ. Δεύτερο, πώς ἐξηγεῖται σ' αὐτή τήν περίπτωση τό γεγονός ὅτι ὁ

διαφορά των συμμαχία εργατων - αγροτων

Λένιν θεώρησε ἀναγκαῖο νά κάνει διαχωρισμό ἀνάμεσα στόν ἑαυτό του καί τόν Τρότσκι τήν ἄλλη μέρα ὕστερα ἀπό τόν ἐρχομό του ἀπό τό ἐξωτερικό; Ποιός δέν ξέρει τίς ἐπανειλημμένες δηλώσεις τοῦ Λένιν ὅτι τό σύνθημα τοῦ Τρότσκι «Κάτω ὁ τσάρος, κυβέρνηση ἐργατική», εἶναι μιά ἀπόπειρα «νά πηδήσει πάνω ἀπό τό ἀγροτικό κίνημα, πού δέν ἔχει φτάσει ἀκόμα στό τέλος του», ὅτι τό σύνθημα αὐτό σημαίνει «νά παίξεις μέ τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό μιά ἐργατική κυβέρνηση»*;

Τί τό κοινό μπορεῖ νά ὑπάρξει ἀνάμεσα στίς μπολσεβίκικες θέσεις τοῦ Λένιν καί τό ἀντιμπολσεβίκικο σχῆμα τοῦ Τρότσκι μέ τό «παιχνίδι κατάληψης τῆς ἐξουσίας»; Καί ἀπό ποῦ ἄραγε νά προέρχεται αὐτή ἡ μανία ὁρισμένων νά συγκρίνουν ἕνα ἄθλιο καλυβάκι μέ τό Λευκό Ὄρος; Γιατί χρειάστηκε στό Λέντσνερ νά ριψοκινδυνεύσει νά προσθέσει ἀκόμα ἕνα μύθο στό σωρό τῶν παλιῶν μύθων γιά τήν ἐπανάστασή μας, τό μύθο ὅτι τά γράμματα ἀπό τήν Ἀμερική τοῦ Τρότσκι «πρόλαβαν» τά γνωστά «Γράμματα ἀπό μακριά» τοῦ Λένιν**;

---

* Βλ. Λένιν, Ἅπαντα, τόμ. 20ός, σελ. 104. Βλ. ἐπίσης τίς ἀκθέσεις στή Συνδιάσκεψη τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης καί στήν Πανρωσική Συνδιάσκεψη τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ.) (μέσα καί τέλη τοῦ Ἀπρίλη 1917).

** Σ' αὐτούς τούς μύθους πρέπει νά καταταξουμε ἐπίσης καί τήν πολλή διαδομένη παραλλαγή ὅτι ὁ Τρότσκι εἶναι τάχα ὁ «μοναδικός» ἤ «ὁ κύριος ὀργανωτής» τῶν νικῶν στά μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας εἶμαι ὑποχρεωμένος, σύντροφοι, νά δηλώσω ὅτι ἡ παραλλαγή αὐτή δέν ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα. Δέ σκοπεύω καθόλου νά ἀρνηθῶ τό σοβαρό ρόλο πού ἔπαιξε ὁ Τρότσκι στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Εἶμαι ὅμως ὑποχρεωμένος νά δηλώσω μέ τόν πιό κατηγορηματικό τρόπο ὅτι ἡ ὑψηλή τιμή τοῦ ὀργανωτῆ τῶν νικῶν μας ἀνήκει ὄχι σέ ὁρισμένα πρόσωπα, ἀλλά στή μεγάλη κολλεχτίβα.

Δέν ἔχουν ἄδικο ὅταν λένε ὅτι ἕνας ἀνόητος πού θέλει νά σέ ὑπηρετήσει εἶναι πιό ἐπικίνδυνος ἀπό ἕνα ἐχθρό.

2) Ἡ περίοδος τῆς ἐπαναστατικῆς κινητοποίησης τῶν μαζῶν (Μάης-Αὔγουστος). Τά βασικά γεγονότα αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι:

α) ἡ διαδήλωση τοῦ Ἀπρίλη στήν Πετρούπολη καί ὁ σχηματισμός κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ συμμετοχή τῶν «σοσιαλιστῶν»·

β) οἱ διαδηλώσεις τῆς 1ης τοῦ Μάη στά βασικά κέντρα τῆς Ρωσίας μέ τό σύνθημα τῆς «ἐλεύθερης εἰρήνης»·

τῶν πρωτοπόρων ἐργατῶν τῆς χώρας μας, στό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ρωσίας. Δέ θά εἶναι ἴσως περιττό νά ἀναφέρω μερικά παραδείγματα. Ξέρετε ὅτι οἱ κύριοι ἐχθροί τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας ἦταν ὁ Κολτσάκ καί ὁ Ντενίκιν. Ξέρετε ὅτι ἡ χώρα μας ἀνάσανε λαύτερα μόνο ἀφοῦ νικήσαμε αὐτούς τούς ἐχθρούς. Καί ἡ ἱστορία μᾶς λέει ὅτι καί τούς δυό αὐτούς ἐχθρούς, δηλαδή καί τόν Κολτσάκ καί τό Ντενίκιν τούς σύντριψαν τά στρατεύματά μας παρά τά σχέδια τοῦ Τρότσκι.

Κρίνετε μόνοι σας.

1) Γιά τόν Κολτσάκ. Καλοκαίρι τοῦ 1919. Τά στρατεύματά μας ἐπιτίθενται ἐνάντια στόν Κολτσάκ καί βροῦν κοντά στήν Οὔφα. Συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Τρότσκι προτείνει νά σταματήσουμε τήν ἐπίθεση στή γραμμή τοῦ ποταμοῦ Μπέλαγια (κοντά στήν Οὔφα), νά ἀφήσουμε τά Οὐράλια στά χέρια τοῦ Κολτσάκ, νά ἀποσύρουμε ἕνα μέρος τῶν στρατευμάτων ἀπ' τό ἀνατολικό μέτωπο καί νά τό ρίξουμε στό Νότιο μέτωπο. Γίνεται θυελλώδικη συζήτηση. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή δέ συμφωνεῖ μέ τόν Τρότσκι γιατί ἔχει τή γνώμη ὅτι δέν πρέπει νά ἀφήσουμε στά χέρια τοῦ Κολτσάκ τά Οὐράλια μέ τά ἐργοστάσιά τους καί τό σιδηροδρομικό τους δίχτυ, ὅπου ὁ Κολτσάκ μπορεῖ εὔκολα νά ἀναλάβει, νά συγκεντρώσει τίς δυνάμεις του σέ μιά γροθιά καί νά ξαναβρεθεῖ στό Βόλγα,—ὅτι πρέπει νά διώξουμε πρῶτα τόν Κολτσάκ πέρα ἀπ' τήν ὀροσειρά τῶν Οὐραλίων, στίς στέπες τῆς Σιβηρίας καί μόνο ὕστερα ἀπ' αὐτό νά ἀσχοληθοῦμε μέ τή

γ) ἡ διαδήλωση τοῦ Ἰούνη στήν Πετρούπολη μέ βασικό σύνθημα «Κάτω οἱ καπιταλιστές ὑπουργοί!»·

δ) ἡ ἐπίθεση τοῦ Ἰούνη στό μέτωπο καί οἱ ἀποτυχίες τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ·

ε) ἡ ἔνοπλη διαδήλωση τοῦ Ἰούλη στήν Πετρούπολη καί ἡ ἀποχώρηση τῶν καντέτων ὑπουργῶν ἀπ' τήν κυβέρνηση·

στ) ἡ μεταφορά ἀντεπαναστατικῶν στρατευμάτων ἀπ' τό μέτωπο, τό σπάσιμο τῶν γραφείων τῆς σύνταξης τῆς «Πράβντα», ἡ πάλη τῆς ἀντεπανάστασης ἐνάντια στά Σοβιέτ καί ὁ σχηματισμός νέας κυβέρνησης συνασπισμοῦ μέ ἐπικεφαλῆς τόν Κερένσκι·

μεταφορά δυνάμεων στό Νότο. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἀπορίπτει τό σχέδιο Τρότσκι. Αὐτός ὑποβάλλει παραίτηση. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή δέ δέχεται τήν παραίτηση. Ὁ ἀνώτατος διοικητής Βατατζής, ὀπαδός τοῦ σχεδίου Τρότσκι, παραιτεῖται. Τή θέση του τήν παίρνει νέος ἀνώτατος διοικητής, ὁ Καμενεφ. Ἀπό τή στιγμή αὐτή ὁ Τρότσκι παύει νά παίρνει ἄμεσα μέρος στίς ὑποθέσεις τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου.

2) Γιά τό Ντενίκιν. Φθινόπωρο τοῦ 1919. Ἡ ἐπίθεση ἐνάντια στόν Ντενίκιν δέν πετυχαίνει. Ὁ κατσαλάνιος κλοιός» γύρω ἀπό τόν Μάμοντοφ (ἐπιδρομή τοῦ Μάμοντοφ) καταρέει κατά τρόπο ὁλοφάνερο. Ὁ Ντενίκιν παίρνει τό Κούρσκ. Ὁ Ντενίκιν πλησιάζει στό Ὀριόλ. Ὁ Τρότσκι καλεῖται ἀπό τό Νότιο μέτωπο σέ συνεδρίαση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ κατάσταση εἶναι ἀηδυχαστική καί ἀποφασίζει νά στείλει στό Νότιο μέτωπο νέα στρατιωτικά στελέχη καί νά ἀνακαλέσει τόν Τρότσκι. Τά νέα στρατιωτικά στελέχη ἀπαιτοῦν νά «μή ἐπεμβαίνει» ὁ Τρότσκι στίς ὑποθέσεις τοῦ Νότιου μετώπου. Ὁ Τρότσκι παύει νά παίρνει ἄμεσα μέρος στίς ὑποθέσεις τοῦ Νότιου μετώπου. Οἱ ἐπιχειρήσεις στό Νότιο μέτωπο, μέχρι καί τήν καταλήψη ἀπό μέρους μας τοῦ Ροστόφ στό Ντόν καί τῆς Ὀδησσοῦ, γίνονται χωρίς τόν Τρότσκι.

Ἂς δοκιμάσουν νά ἀναιρέσουν αὐτά τά γεγονότα.

ζ) τό 6ο Συνέδριο τοῦ κόμματός μας, πού ἔριξε τό σύνθημα τῆς προετοιμασίας τῆς ἔνοπλης ἐξέγερσης·

η) ἡ ἀντεπαναστατική Κρατική σύσκεψη καί ἡ γενική ἀπεργία στή Μόσχα·

θ) ἡ ἀποτυχημένη ἐπίθεση τοῦ Κορνίλοφ ἐνάντια στήν Πετρούπολη, τό ζωντάνεμα τῶν Σοβιέτ, ἡ παραίτηση τῶν καντέτων καί ὁ σχηματισμός «Διευθυντηρίου».

Χαρακτηριστικό γνώρισμα αὐτῆς τῆς περιόδου πρέπει νά θεωρεῖται ἡ ὄξυνση τῆς κρίσης καί ἡ ἀνατροπή, τῆς ἀσταθοῦς ἰσορροπίας ἀνάμεσα στά Σοβιέτ καί τήν Προσωρινή κυβέρνηση, ἰσορροπίας, πού—καλά-κακά—ὑπῆρχε στήν προηγούμενη περίοδο. Ἡ δυκδική ἐξουσία ἔγινε ἀφόρητη καί γιά τίς δυό πλευρές. Τό εὔθραυστο οἰκοδόμημα τῆς «ἐπιτροπῆς ἐπαφῆς» ζεῖ τίς τελευταῖες του μέρες. Ἡ «κρίση ἐξουσίας» καί ὁ «χορός τῶν ὑπουργικῶν μεταβολῶν» ἦταν τότε οἱ λέξεις οἱ περισσότερο τῆς μόδας. Ἡ κρίση στό μέτωπο καί τό ξεχαρβάλωμα στά μετόπισθεν κάνουν τή δουλιά τους, ἐνισχύουν τίς ἄκρες πτέρυγες καί συμπιέζουν καί ἀπό τίς δυό πλευρές τούς συμβιβαστές-ἀμυνίτες. Ἡ ἐπανάσταση ἐπιστρατεύει τίς δυνάμεις της καί προκαλεῖ μ' αὐτό τήν ἐπιστράτευση τῶν δυνάμεων τῆς ἀντεπανάστασης. Ἡ ἀντεπανάσταση μέ τή σειρά της κεντρίζει τήν ἐπανάσταση, προκαλώντας νέα κύματα ἐπαναστατικῆς πλημμυρίδας. Τό ζήτημα τοῦ περάσματος τῆς ἐξουσίας στή νέα τάξη γίνεται τό ἄμεσο ζήτημα τῆς ἡμέρας.

Ὑπῆρχαν ἄραγε τότε διαφορές γνωμῶν μέσα στό κόμμα μας; Ναί, ὑπῆρχαν. Ὅμως εἶχαν ἀποκλειστικά πραχτικό χαρακτήρα, παρά τούς ἰσχυρισμούς τοῦ Τρότσκι πού προσπαθεῖ νά ἀνακαλύψει «δεξιά» καί «ἀριστερή» πτέρυγα μέσα στό κόμμα. Δηλαδή ὑπῆρχαν τέτιες διαφορές γνωμῶν, πού χωρίς αὐτές δέν ὑπάρχει γενικά ζωντανή κομματική ζωή καί πραγματική κομματική δουλιά.

Δέν ἔχει δίκιο ὁ Τρότσκι, ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ διαδήλωση τοῦ Ἀπρίλη στήν Πετρούπολη προκάλεσε διαφωνίες μέσα στήν Κεντρική Ἐπιτροπή. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή ἦταν ἀπόλυτα ἑνιαία σ' αὐτό τό ζήτημα, καί καταδίκασε τήν ἀπόπειρα μιᾶς ὁμάδας συντρόφων νά συλλάβουν τήν Προσωρινή κυβέρνηση σέ μιά στιγμή πού στά Σοβιέτ καί στό στρατό οἱ μπολσεβίκοι ἀποτελοῦσαν τή μειοψηφία. Ἂν ὁ Τρότσκι ἔγραφε τήν «ἱστορία» τοῦ Ὀχτώβρη ὄχι σύμφωνα μέ τό Σουχάνοφ, ἀλλά σύμφωνα μέ τά πραγματικά ντοκουμέντα θά εἶχε πεισθεῖ χωρίς κόπο ὅτι ὁ ἰσχυρισμός του εἶναι λαθεμένος.

Ὁ Τρότσκι δέν ἔχει καθόλου δίκιο ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀπόπειρα πού ἔγινε «μέ πρωτοβουλία τοῦ Λένιν», νά ὀργανωθεῖ διαδήλωση στίς 10 τοῦ Ἰούνη, καταδικάστηκε ἀπό τά «δεξιά» μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς σάν «τυχοδιωχτισμός». Ἂν ὁ Τρότσκι δέν ἔγραφε τήν ἱστορία σύμφωνα μέ τό Σουχάνοφ, θά ἤξερε ἀσφαλῶς ὅτι ἡ διαδήλωση τῆς 10 τοῦ Ἰούνη ἀναβλήθηκε μέ πλήρη συγκατάθεση τοῦ Λένιν καί μάλιστα ὅτι ὁ Λένιν ὑποστήριξε τήν ἀνάγκη τῆς ἀναβολῆς στό μεγάλο λόγο του πού ἐκφώνησε στή γνωστή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πετρούπολης. (Βλ. τά πραχτικά τῆς Ἐπιτροπῆς Πετρούπολης[75]).

Δέν ἔχει καθόλου δίκιο ὁ Τρότσκι, ὅταν μιλᾶ γιά «τραγικές» διαφωνίες μέσα στήν ΚΕ σέ σχέση μέ τήν ἔνοπλη διαδήλωση τοῦ Ἰούλη. Ὁ Τρότσκι ἁπλούστατα φαντασιοκοπεῖ, ὅταν πιστεύει ὅτι ὁρισμένα μέλη τῆς καθοδηγητικῆς ὁμάδας τῆς ΚΕ «θά ἔπρεπε νά εἶχαν δεῖ στά γεγονότα τοῦ Ἰούλη ἕνα ἐπιζήμιο τυχοδιωχτισμό». Ὁ Τρότσκι, πού δέν ἀνῆκε ἀκόμα τότε στήν ΚΕ μας καί πού ἦταν μόνο κοινοβουλευτικός ἀντιπρόσωπός μας στά

Σοβιέτ, μποροῦσε βέβαια καί νά μή ξέρει ὅτι ἡ ΚΕ θεωροῦσε τή διαδήλωση τοῦ Ἰούλη μόνο σά μέσο γιά τή σφυγμομέτρηση τοῦ ἀντιπάλου, ὅτι ἡ ΚΕ (καί ὁ Λένιν) δέν ἤθελαν καί δέ σκέφτονταν νά μετατρέψουν τή διαδήλωση σέ ἐξέγερση σέ μιά στιγμή πού τά Σοβιέτ τῆς πρωτεύουσας ἦταν ἀκόμα μέ τό μέρος τῶν ἀμυνιτῶν. Εἶναι πολύ πιθανό νά βρέθηκε ἕνας ἤ ἄλλος μπολσεβίκος πού νά μιξόκλαιγε ὕστερα ἀπό τήν ἥττα τοῦ Ἰούλη. Ξέρω λχ. ὅτι κάποιοι ἀπ' τούς μπολσεβίκους πού εἶχαν συλληφθεῖ τότε ἦταν ἕτοιμοι ἀκόμα καί νά ἐγκαταλείψουν τίς γραμμές μας. Ὅμως τό νά βγάζει κανείς ἀπό δῶ ὁποιαδήποτε συμπεράσματα ἐνάντια σέ ὁρισμένα τάχα «δεξιά», τάχα μέλη τῆς ΚΕ, σημαίνει ὅτι διαστρεβλώνει ἀδιάντροπα τήν ἱστορία.

Δέν ἔχει δίκιο ὁ Τρότσκι, ὅταν δηλώνει ὅτι τίς μέρες τοῦ κινήματος τοῦ Κορνίλοφ ἐκδηλώθηκε σ' ἕνα μέρος τῶν κορυφῶν τοῦ κόμματος ἡ τάση γιά συνασπισμό μέ τούς ἀμυνίτες, γιά ὑποστήριξη τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης. Πρόκειται, ἐννοεῖται, γιά τούς ἴδιους πάλι τάχα «δεξιούς», πού δέν ἀφήνουν τόν Τρότσκι νά κοιμᾶται ἥσυχος. Ὁ Τρότσκι δέν ἔχει δίκιο, γιατί ὑπάρχουν στόν κόσμο ντοκουμέντα, ὅπως εἶναι τό τότε κεντρικό ὄργανο τοῦ κόμματος, πού ἀνατρέπει τίς δηλώσεις αὐτές τοῦ Τρότσκι. Ὁ Τρότσκι ἀναφέρεται στό γράμμα τοῦ Λένιν πρός τήν ΚΕ, ὅπου γίνεται προειδοποίηση ἐνάντια σέ τυχόν ὑποστήριξη τοῦ Κερένσκι. Ὁ Τρότσκι ὅμως δέν καταλαβαίνει τά γράμματα τοῦ Λένιν, τή σημασία τους, τήν ἀποστολή τους. Ὁ Λένιν στά γράμματά του κάποτε τρέχει ἐπίτηδες μπροστά, προβάλλει τά πιθανά λάθη, πού θά μποροῦσαν νά διαπραχθοῦν καί τά κριτικάρει προκαταβολικά γιά νά προειδοποιήσει τό κόμμα καί νά τό προφυλάξει ἀπό λάθη, εἴτε καμιά φορά μεγαλοποιεῖ ἕνα «μικροζήτημα» καί κάνει: «τό κυνούπι βέδι» γιά τόν ἴδιο διαπαιδαγωγητικό σκοπό. Ὁ ἀρχηγός τοῦ κόμματος, ἰδιαίτερα ὅταν βρίσκεται στήν παρανομία, δέ μπορεῖ νά κάνει καί ἀλλιώτικα, γιατί πρέπει νά βλέπει πιό μακριά ἀπό τούς συμπολεμιστές του καί εἶναι ὑποχρεωμένος νά καλεῖ σέ συναργερμό γιά κάθε πιθανό λάθος, ἀκόμα καί γιά «μικροζητήματα». Ὅμως, νά βγάζεις ἀπό τέτια γράμματα τοῦ Λένιν (καί τέτια γράμματα ὁ Λένιν ἔχει ὄχι λίγα) τό συμπέρασμα γιά «τραγικές» διαφωνίες καί αὐτό νά τό διασαλπίζεις, σημαίνει ὅτι δέν καταλαβαίνεις τά γράμματα τοῦ Λένιν, ὅτι δέν ξέρεις τό Λένιν. Ἔτσι ἀσφαλῶς ἐξηγεῖται καί τό γεγονός ὅτι ὁ Τρότσκι πέφτει πολλές φορές ἔξω. Μέ δυό λόγια: δέν ὑπῆρχαν κανενός εἴδους, μά κανενός εἴδους διαφωνίες στήν ΚΕ τίς μέρες τοῦ κινήματος τοῦ Κορνίλοφ.

Ὕστερα ἀπό τήν ἥττα τοῦ Ἰούλη παρουσιάστηκαν πραγματικά διαφορές γνωμῶν ἀνάμεσα στήν ΚΕ καί τό Λένιν σχετικά μέ τήν τύχη τῶν Σοβιέτ. Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ Λένιν, θέλοντας νά συγκεντρώσει τήν προσοχή τοῦ κόμματος στήν προετοιμασία τῆς ἐξέγερσης ἔξω ἀπό τά Σοβιέτ, προειδοποιοῦσε τό κόμμα ἀπό τυχόν ὑπερεκτίμηση τῶν Σοβιέτ, γιατί εἶχε τή γνώμη ὅτι τά Σοβιέτ, πού εἶχαν μολυνθεῖ ἀπό τούς ἀμυνίτες, εἶχαν χάσει πιά ὁλότελα τή σημασία τους. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή καί τό 6ο Συνέδριο τοῦ κόμματος ἀκολούθησαν πιό συνετή γραμμή, κατάλληξαν δηλαδή στήν ἀπόφαση ὅτι δέν ὑπάρχουν λόγοι νά ἀποκλεισθεῖ ἕνα ζωντάνεμα τῶν Σοβιέτ. Τό κίνημα τοῦ Κορνίλοφ ἔδειξε ὅτι ἡ ἀπόφαση αὐτή ἦταν σωστή. Ἄλλωστε ἡ διαφορά αὐτή γνωμῶν δέν εἶχε ἐπίκαιρη σημασία γιά τό κόμμα. Ἀργότερα ὁ Λένιν παραδέχτηκε ὅτι ἡ γραμμή τοῦ 6ου Συνεδρίου ἦταν σωστή. Εἶναι περίεργο πῶς ὁ Τρότσκι δέν πιάστηκε ἀπ' αὐτή τή διαφο-

ρά γνωμῶν καί δέν τή μεγαλοποίησε ὥστε νά πάρει «τεράστιες» διαστάσεις.

Ἕνιαιο καί συσπειρωμένο κόμμα, πού βρισκόταν στό κέντρο τῆς ἐπαναστατικῆς κινητοποίησης τῶν μαζῶν,— αὐτή ἦταν ἡ εἰκόνα τῆς κατάστασης τοῦ κόμματός μας σ' αὐτή τήν περίοδο.

3. Ἡ περίοδος τῆς ὀργάνωσης τῆς ἐφόδου (Σεπτέμβρης-Ὀχτώβρης). Τά βασικά γεγονότα αὐτῆς τῆς περιόδου εἶναι:

α) ἡ σύγκληση τῆς Δημοκρατικῆς σύσκεψης καί ἡ χρεωκοπία τῆς ἰδέας τοῦ συνασπισμοῦ μέ τούς καντέτους·

β) τό πέρασμα τῶν Σοβιέτ τῆς Μόσχας καί τῆς Πετρούπολης μέ τό μέρος τῶν μπολσεβίκων·

γ) τό συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Βόρειας περιοχῆς[76] καί ἡ ἀπόφαση τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης ἐνάντια στήν ἀπομάκρυνση τῶν στρατευμάτων·

δ) ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ τοῦ κόμματος γιά τήν ἐξέγερση καί ἡ δημιουργία τῆς Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης·

ε) ἡ ἀπόφαση τῆς φρουρᾶς τῆς Πετρούπολης γιά ἔνοπλη ὑποστήριξη τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης καί ἡ ὀργάνωση τοῦ συστήματος τῶν ἐπιτρόπων τῆς Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς·

στ) ἡ ἐξόρμηση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῶν μπολσεβίκων καί ἡ σύλληψη τῶν μελῶν τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης·

ζ) ἡ κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπό τήν Ἐπαναστατική Στρατιωτική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης καί ἡ δημιουργία τοῦ Συμβουλίου τῶν Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων στό 2ο Συνέδριο τῶν Σοβιέτ.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα αὐτῆς τῆς περιόδου πρέπει νά θεωρεῖται ἡ γρήγορη ὄξυνση τῆς κρίσης, ἡ πλήρης σύγχιση ἀνάμεσα στούς κυβερνητικούς κύκλους, ἡ ἀπομόνωση τῶν σοσιαλεπαναστατῶν καί τῶν μενσεβίκων καί τό μαζικό πέρασμα τῶν ταλαντευόμενων στοιχείων μέ τό μέρος τῶν μπολσεβίκων. Πρέπει νά τονιστεῖ μιά πρωτότυπη ἰδιομορφία τῆς ταχτικῆς τῆς ἐπανάστασης σ' αὐτή τήν περίοδο. Ἡ ἰδιομορφία αὐτή βρίσκεται στό γεγονός ὅτι ἡ ἐπικνάσταση προσπαθεῖ κάθε ἤ σχεδόν κάθε βῆμα τῆς ἐπίθεσής της νά τό κάνει μέ τή μορφή τῆς ἄμυνας. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ παρεμπόδιση τῆς μεταφορᾶς τῶν στρατευμάτων ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη ἦταν ἕνα σοβαρό ἐπιθετικό βῆμα τῆς ἐπανάστασης, κι ὡστόσο ἡ ἐπίθεση αὐτή ἔγινε μέ τέ σύνθημα τῆς ἄμυνας τῆς Πετρούπολης ἀπό ἐνδεχόμενη ἐπίθεση τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐχθροῦ. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἡ δημιουργία τῆς Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ἕνα ἀκόμα πιό σοβαρό βῆμα ἐπίθεσης ἐνάντια στήν Προσωρινή κυβέρνηση, κι ὡστόσο τό βῆμα αὐτό ἔγινε μέ τέ σύνθημα τῆς ὀργάνωσης τοῦ ἐλέγχου τῶν Σοβιέτ πάνω στίς ἐνέργειες τοῦ ἐπιτελείου τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας. Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τό ἀνοιχτό πέρασμα τῆς φρουρᾶς μέ τό μέρος τῆς Ἐπαναστατικῆς Στρατιωτικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἡ ὀργάνωση δικτύου σοβιετικῶν ἐπιτρόπων σημεῖωσαν τήν ἀρχή τῆς ἐξέγερσης κι ὡστόσο αὐτά τά βήματα ἔγιναν ἀπό τήν ἐπανάσταση μέ τό σύνθημα τῆς ὑπεράσπισης τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης ἀπό ἐνδεχόμενες ἐπιθετικές ἐνέργειες τῆς ἀντεπανάστασης. Ἡ ἐπανάσταση σά νά καμουφλάριζε τίς ἐπιθετικές της ἐνέργειες μέ τό μανδύα τῆς ἄμυνας γιά νά τραβήξει ὅσο τό δυνατό πιό εὔκολα στήν τροχιά της τά ἀναποφάσιστα, ταλαντευόμενα στοιχεῖα. Ἔτσι ἀσφαλῶς ἐξηγεῖται καί ὁ ἐξωτερικά ἀμυντικός χαρακτήρας τῶν λόγων, τῶν ἄρθρων καί τῶν συνθημάτων αὐτῆς τῆς περιόδου, πού τό περιεχόμενό τους εἶχε ὡστόσο βαθιά ἐπιθετικό χαρακτήρα.

Ὑπῆρχαν ἄραγε διαφορές γνωμῶν σ' αὐτή τήν περίοδο μέσα στήν Κεντρική Ἐπιτροπή; Ναί, ὑπῆρχαν κι ὄχι μικρῆς σημασίας. Γιά τίς διαφωνίες πάνω στό ζήτημα τῆς ἐξέγερσης μίλησα κιόλας. Οἱ διαφωνίες αὐτές βρῆκαν πέρα γιά πέρα τήν ἔκφρασή τους στά πρακτικά τῆς ΚΕ τῆς 10 καί 16 τοῦ Ὀχτώβρη. Γιά τό λόγο αὐτό δέν πρόκειται νά ἐπαναλάβω ὅσα λέχθηκαν προηγούμενα. Τώρα εἶναι ἀνάγκη νά σταθοῦμε σέ τρία ζητήματα: στό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς στό προκοινοβούλιο, στό ρόλο τῶν Σοβιέτ, στήν ἐξέγερση καί στήν ἡμερομηνία τῆς ἐξέγερσης. Αὐτό εἶναι ἀκόμα περισσότερο ἀναγκαῖο, ἐπειδή ὁ Τρότσκι, στό ζῆλο του νά προβάλει τόν ἑαυτό του σέ περίοπτη θέση, διαστρέβλωσε «ἀπό ἀπροσεξία» τή θέση τοῦ Λένιν πάνω στά δυό τελευταῖα ζητήματα.

Δέ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι οἱ διαφωνίες πάνω στό ζήτημα τοῦ προκοινοβουλίου εἶχαν σοβαρό χαρακτήρα. Ποιός ἦταν, σά νά λέμε, ὁ σκοπός τοῦ προκοινοβουλίου; Ἦταν νά βοηθήσει τήν ἀστική τάξη ν' ἀπωθήσει τά Σοβιέτ σέ δεύτερη μοῖρα καί νά βάλει τά θεμέλια τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἄλλο ζήτημα εἶναι ἄν μποροῦσε τό προκοινοβούλιο νά ἐκπληρώσει ἕνα τέτιο καθῆκον μέ τήν ἐπαναστατική κατάσταση πού εἶχε δημιουργηθεῖ. Τά γεγονότα ἔδειξαν ὅτι ὁ σκοπός αὐτός ἦταν ἀπραγματοποίητος καί ὅτι τό ἴδιο τό προκοινοβούλιο ἦταν ἕνα κορνιλοφικό ἔκτρωμα. Εἶναι ὅμως ἀναμφισβήτητο ὅτι ἕναν τέτιο ἀκριβῶς σκοπό ἐπιδίωκαν οἱ μενσεβίκοι καί οἱ σοσιαλεπαναστάτες, δημιουργώντας τό προκοινοβούλιο. Τί μποροῦσε νά σημαίνει σ' αὐτές τίς συνθῆκες ἡ συμμετοχή τῶν μπολσεβίκων στό προκοινοβούλιο; Τίποτε ἄλλο ἀπό τήν παραπλάνηση τῶν προλεταριακῶν μαζῶν σχετικά μέ τόν ἀληθινό χαρακτήρα τοῦ προκοινοβουλίου. Ἔτσι βασικά ἐξηγεῖται καί γιατί μέ τόσο πάθος μαστίγωνε ὁ Λένιν στά γράμματά του τούς ὀπαδούς τῆς συμμετοχῆς στό προκοινοβούλιο. Ἡ συμμετοχή στό προκοινοβούλιο ἦταν, ἀναμφισβήτητα, ἕνα σοβαρό λάθος.

Θά ἦταν ὅμως λάθος νά νομίσει κανείς, ὅπως κάνει τώρα ὁ Τρότσκι, ὅτι οἱ ὀπαδοί τῆς συμμετοχῆς πῆγαν στό προκοινοβούλιο γιά νά πάρουν ὀργανικό μέρος στή δουλιά του, γιά νά «μπάσουν τό ἐργατικό κίνημα» «στό κανάλι τῆς σοσιαλδημοκρατίας». Αὐτό δέν εἶναι καθόλου σωστό. Αὐτό δέν εἶναι ἀλήθεια. Ἄν αὐτό ἦταν σωστό, τό κόμμα δέ θά κατόρθωνε «ἄψε-σβῆσε» νά ἐξαλείψει αὐτό τό λάθος μέ τήν ἐπιδεικτική ἀποχώρησή του ἀπό τό προκοινοβούλιο. Ἡ ζωτικότητα καί ἡ ἐπαναστατική δύναμη τοῦ κόμματός μας ἐκφράστηκαν, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, καί στό γεγονός ὅτι διόρθωσε αὐτό τό λάθος ἀστραπιαῖα.

Καί τώρα, ἐπιτρέψτε μου νά διορθώσω μιά μικρή ἀνακρίβεια πού τρύπωσε στήν ἀνακοίνωση τοῦ «ἐπιμελητῆ» τῶν ἔργων τοῦ Τρότσκι Λέντσνερ, γιά τή συνεδρίαση τῆς μπολσεβίκικης φράξιας, πού πῆρε ἀπόφαση γιά τό ζήτημα τοῦ προκοινοβουλίου. Ὁ Λέντσνερ ἀναφέρει ὅτι στή συνεδρίαση αὐτή ἦταν δυό οἱ ὁμιλητές, ὁ Κάμενεφ καί ὁ Τρότσκι. Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Στήν πραγματικότητα ἦταν τέσσερις οἱ ὁμιλητές: δυό ὑπέρ τοῦ μποϋκοτάζ τοῦ προκοινοβουλίου (Τρότσκι καί Στάλιν) καί δυό ὑπέρ τῆς συμμετοχῆς (Κάμενεφ καί Νόγκιν).

Ἀκόμα χειρότερα εἶναι τά πράγματα ἀπό μέρους τοῦ Τρότσκι, ὅταν μιλάει γιά τή θέση τοῦ Λένιν σχετικά μέ τό ζήτημα τῆς μορφῆς τῆς ἐξέγερσης. Ἀπ' ὅσα λέει ὁ Τρότσκι βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι κατά τή γνώμη τοῦ Λένιν τό κόμμα ἔπρεπε νά πάρει τόν Ὀχτώβρη τήν ἐξουσία «ἀνεξάρτητα ἀπ' τό Σοβιέτ καί πίσω ἀπό τίς πλάτες του». Κριτικάροντας ἔπειτα αὐτή τήν ἀνοησία, πού τήν ἀποδίδει στό Λένιν, ὁ Τρότσκι βάζει ὅλη του τήν τέχνη γιά

νά καταλήξει μέ συγκαταβατικό τόνο στή φράση: «Αὐτό θά ἦταν λάθος». Ὁ Τρότσκι λέει ἐδῶ μιά ἀναλήθεια γιά τό Λένιν, διαστρεβλώνει τήν ἄποψη τοῦ Λένιν γιά τό ρόλο τῶν Σοβιέτ στήν ἐξέγερση. Θά μπορούσαμε νά παραθέσουμε ἐδῶ ἕνα σωρό ντοκουμέντα, πού δείχνουν ὅτι ὁ Λένιν πρότεινε νά καταληφθεῖ ἡ ἐξουσία μέσω τῶν Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης ἤ τῆς Μόσχας, καί ὄχι πίσω ἀπ' τίς πλάτες τῶν Σοβιέτ. Γιατί χρειάστηκε στόν Τρότσκι αὐτός ὁ κάτι παραπάνω ἀπό παράξενος μύθος γιά τό Λένιν;

Δέν εἶναι καλύτερα τά πράγματα ἀπό μέρους τοῦ Τρότσκι, ὅταν «ἀναλύει» τή θέση τῆς ΚΕ καί τοῦ Λένιν πάνω στό ζήτημα τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐξέγερσης. Ἀναφέροντας τήν περίφημη συνεδρίαση τῆς ΚΕ στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη, ὁ Τρότσκι ἰσχυρίζεται ὅτι στή συνεδρίαση αὐτή «πάρθηκε ἀπόφαση πού ἔλεγε ὅτι ἡ ἐξέγερση ἔπρεπε νά γίνει ὄχι ἀργότερα ἀπό τίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη». Ἀπ' αὐτά ὅλα βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι ἡ ΚΕ ὅρισε σάν ἡμερομηνία ἔναρξης τῆς ἐξέγερσης τίς 15 τοῦ Ὀχτώβρη καί κατόπι ἡ ἴδια παραβίασε αὐτή τήν ἀπόφαση, ἀναβάλλοντας τήν ἡμερομηνία ἔναρξης τῆς ἐξέγερσης γιά τίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη. Εἶναι σωστό αὐτό; Ὄχι, δέν εἶναι σωστό. Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή πῆρε σ' αὐτή τήν περίοδο συνολικά δυό ἀποφάσεις γιά τήν ἐξέγερση, τή μιά στίς 10 τοῦ Ὀχτώβρη καί τήν ἄλλη στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη. Ἂς διαβάσουμε αὐτές τίς ἀποφάσεις.

Ἡ ἀπόφαση τῆς ΚΕ τῆς 10 τοῦ Ὀχτώβρη λέει:

«Ἡ ΚΕ ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ διεθνής θέση τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης (ἐξέγερση τοῦ γερμανικοῦ στόλου, σάν ἀνώτατη ἐκδήλωση τῆς ἀνάπτυξης σ' ὅλη τήν Εὐρώπη τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, ἔπειτα ὁ κίνδυνος εἰρήνης* ἀνάμεσα στούς ἰμπεριαλιστές μέ σκοπό νά πνίξουν τήν ἐπανάσταση στή Ρωσία), ὅπως καί ἡ στρατιωτική κατάσταση (ἀναμφισβήτητη ἀπόφαση τῆς ρωσικῆς ἀστικῆς τάξης καί τῶν Κερένσκι καί Σία νά παραδόσουν τήν Πετρούπολη στούς γερμανούς), καθώς ἐπίσης καί ἡ κατάχτηση τῆς πλειοψηφίας στά Σοβιέτ ἀπό τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου —ὅλα αὐτά σέ σύνδεση μέ τήν ἐξέγερση τῶν ἀγροτῶν καί τή μεταστροφή τῆς λαϊκῆς ἐμπιστοσύνης ὑπέρ τοῦ κόμματός μας (ἐκλογές τῆς Μόσχας), τέλος ἡ ὁλοφάνερη προετοιμασία ἑνός δεύτερου πραξικοπήματος ἀλά Κορνίλοφ (ἀπομάκρυνση ἀπό τήν Πετρούπολη, μεταφορά κοζάκων στήν Πετρούπολη, κύκλωση τοῦ Μίνσκ ἀπό κοζάκους κλπ.)—ὅλα αὐτά βάζουν στήν ἡμερήσια διάταξη τήν ἔνοπλη ἐξέγερση.

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή, ἀναγνωρίζοντας ἔτσι ὅτι ἡ ἔνοπλη ἐξέγερση εἶναι ἀναπόφευχτη καί ὅτι ὡρίμασε πέρα γιά πέρα, καλεῖ ὅλες τίς ὀργανώσεις τοῦ κόμματος νά καθοδηγοῦνται ἀπ' αὐτή τή θέση καί νά συζητᾶν καί νά λύνουν ὅλα τά πραχτικά ζητήματα ξεκινώντας ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη, (συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῆς Βόρειας περιοχῆς, ἀπομάκρυνση τῶν στρατευμάτων ἀπό τήν Πετρούπολη, δράση τῶν κατοίκων τῆς Μόσχας καί τοῦ Μίνσκ κλπ.)»[77].

Ἡ ἀπόφαση τῆς σύσκεψης τῆς ΚΕ μέ τά ὑπεύθυνα στελέχη στίς 16 τοῦ Ὀχτώβρη λέει τά ἑξῆς:

«Ἡ συνέλευση χαιρετίζει ὁλόψυχα καί ὑποστηρίζει ὁλοκληρωτικά τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ, καλεῖ ὅλες τίς ὀργανώσεις καί ὅλους τούς ἐργάτες καί στρατιῶτες νά ἑτοιμάζονται ὁλόπλευρα καί ἐντατικά γιά τήν ἔνοπλη ἐξέγερση καί νά ὑποστηρίξουν τό Κέντρο, πού δημιουργήθηκε γιά τό σκοπό αὐτό ἀπό τήν Κεντρική Ἐπιτροπή, ἐκφράζει ἐπίσης τήν ἀπόλυτη πεποίθηση ὅτι ἡ ΚΕ καί τό Σοβιέτ θά ὁρίσουν ἔγκαιρα τήν εὐνοϊκή στιγμή καί τά κατάλληλα μέσα γιά τήν ἔναρξη τῆς ἐπίθεσης»[78].

Ὅπως βλέπετε, τόν Τρότσκι τόν πρόδοσε ἡ μνήμη του σχετικά μέ τήν ἡμερομηνία τῆς ἐξέγερσης καί τήν ἀπόφαση τῆς ΚΕ γιά τήν ἐξέγερση.

Δέν ἔχει καθόλου δίκιο ὁ Τρότσκι, ὅταν ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Λένιν ὑποτιμοῦσε τή σοβιετική νομιμότητα, ὅτι ὁ

* Εἶναι: φανερό ὅτι γίνεται λόγος γιά «χωριστή εἰρήνη», Ι. Στ.

Λένιν δέν καταλάβαινε τή σοβαρή σημασία τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας ἀπό τό Πανρωσικό συνέδριο τῶν Σοβιέτ στίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη καί ὅτι τάχα γι' αὐτό ἀκριβῶς ὁ Λένιν ἐπέμενε νά καταληφθεῖ ἡ ἐξουσία πρίν ἀπό τίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη. Αὐτό δέν εἶναι σωστό. Ὁ Λένιν πρότεινε νά καταληφθεῖ ἡ ἐξουσία πρίν ἀπό τίς 25 τοῦ Ὀχτώβρη γιά δυό λόγους. Πρῶτο, γιατί οἱ ἀντεπαναστάτες μποροῦσαν σέ ὁποιαδήποτε στιγμή νά παραδόσουν τήν Πετρούκολη, πράγμα πού θά μποροῦσε νά ἀποκεφαλίσει τήν ἐξέγερση πού ἀνέβαινε καί γι' αὐτό κάθε μέρα ἦταν πολύτιμη. Δεύτερο, γιατί τό λάθος τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης, πού ὅρισε ἀνοιχτά κι ἔδωσε σέ πλατιά ἐκμισιάτητα τήν ἡμέρα τῆς ἐξέγερσης (25 τοῦ Ὀχτώβρη), δέ μποροῦσε νά διορθωθεῖ ἀλλιώτικα παρά μέ τό νά γίνει ἡ ἐξέγερση στήν πράξη πρίν ἀπό τήν ἐπίσημη ἡμερομηνία ἔναρξης τῆς ἐξέγερσης. Δηλαδή ἐδῶ ὁ Λένιν ἔβλεπε τήν ἐξέγερση σάν τέχνη καί δέ μποροῦσε νά μήν ξέρει ὅτι ὁ ἐχθρός, ὄντας πληροφορημένος (ἐξαιτίας τῆς ἀπροσεξίας τοῦ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης) γιά τήν ἡμέρα τῆς ἐξέγερσης, θά προσπαθοῦσε ὁπωσδήποτε νά προετοιμαστεῖ γι' αὐτή τήν ἡμέρα καί γι' αὐτό ἦταν ἀπαραίτητο νά προληφθεῖ ὁ ἐχθρός, δηλαδή ν' ἀρχίσει ἡ ἐξέγερση ὁπωσδήποτε πρίν ἀπό τήν ἡμερομηνία πού ἀνακοινώθηκε ἐπίσημα. Ἔτσι κυρίως ἐξηγεῖται καί τό πάθος μέ τό ὁποῖο ὁ Λένιν μαστίγωσε στά γράμματά του τούς φετιχιστές τῆς ἡμερομηνίας τῆς 25 τοῦ Ὀχτώβρη. Τά γεγονότα ἔδειξαν ὅτι ὁ Λένιν εἶχε πέρα γιά πέρα δίκιο. Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ἐξέγερση ἄρχισε πρίν ἀπό τό Πανρωσικό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ. Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ἐξουσία καταλήφθηκε οὐσιαστικά πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί δέν καταλήφθηκε ἀπό τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ, ἀλλά ἀπό τό Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης, ἀπό τήν Ἐπαναστατική Στρατιωτική Ἐπιτροπή. Τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ παρέλαβε ἁπλῶς τήν ἐξουσία ἀπό τό Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης. Νά γιατί τά ἀτέλειωτα ἐπιχειρήματα τοῦ Τρότσκι γιά τή σημασία τῆς σοβιετικῆς νομιμότητας εἶναι ὁλότελα περιττά.

Ζωντανό καί ρωμαλέο κόμμα, ἐπικεφαλῆς τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν, πού βάδιζαν στήν ἔφοδο καί ἀνάτρεπαν τήν ἀστική τάξη, τέτιο ἦταν τό κόμμα μας σ' αὐτή τήν περίοδο.

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα μέ τούς μύθους γιά τήν προετοιμασία τοῦ Ὀχτώβρη.

ΙΙΙ

ΤΡΟΤΣΚΙΣΜΟΣ Ἢ ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ;

Μιλήσαμε παραπάνω γιά τούς μύθους πού διαδίδουν ὁ Τρότσκι καί οἱ ὁμοϊδεάτες του ἐνάντια στό κόμμα καί τό Λένιν, σέ σχέση μέ τόν Ὀχτώβρη καί τήν προετοιμασία του. Ξεσκεπάσαμε καί ἀναιρέσαμε αὐτούς τούς μύθους. Μπαίνει ὅμως τό ἐρώτημα: γιατί χρειάστηκαν στόν Τρότσκι ὅλοι αὐτοί οἱ μύθοι γιά τόν Ὀχτώβρη καί τήν προετοιμασία τοῦ Ὀχτώβρη, γιά τό Λένιν καί τό κόμμα τοῦ Λένιν; Γιατί χρειάστηκαν οἱ νέες συγγραφικές ἐξορμήσεις τοῦ Τρότσκι ἐνάντια στό κόμμα; Ποιό εἶναι τό νόημα καί ὁ ἀντικειμενικός σκοπός αὐτῶν τῶν ἐξορμήσεων τώρα πού τό κόμμα δέ θέλει νά ἀσχολεῖται μέ συζητήσεις, τώρα πού τό κόμμα εἶναι πνιγμένο ἀπό ἕνα σωρό ἐπείγοντα καθήκοντα, τώρα πού ἔχει ἀνάγκη ἀπό μιά ὁμόθυμη δουλιά γιά τήν ἀνόρθωση τῆς οἰκονομίας καί ὄχι ἀπό νέα πάλη γιά παλιά ζητήματα; Τί τοῦ χρειάστηκε τοῦ Τρότσκι νά τραβήξει τό κόμμα πρός τά πίσω, σέ νέες συζητήσεις;

Ὁ Τρότσκι ἰσχυρίζεται ὅτι ὅλα αὐτά εἶναι ἀναγκαῖα γιά τή «μελέτη» τοῦ Ὀχτώβρη. Ὅμως δέ μπορεῖ ἄραγε κανείς νά μελετήσει τόν Ὀχτώβρη χωρίς νά προσβάλει γιά μιά ἀκόμα φορά τό κόμμα καί τόν ἀρχηγό του τό Λένιν; Τί εἴδους «ἱστορία» τοῦ Ὀχτώβρη εἶναι αὐτή, πού ἀρχίζει καί τελειώνει μέ τή δυσφήμηση τοῦ κύριου παράγοντα τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐξέγερσης, μέ τή δυσφήμηση τοῦ κόμματος, πού ὀργάνωσε καί πραγματοποίησε αὐτή τήν ἐξέγερση; Ὄχι, δέν πρόκειται ἐδῶ γιά μελέτη τοῦ Ὀχτώβρη. Ἔτσι δέ μελετοῦν τόν Ὀχτώβρη. Δέ γράφουν ἔτσι τήν ἱστορία τοῦ Ὀχτώβρη. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἄλλη εἶναι ἡ «πρόθεση». Καί ἡ «πρόθεση» αὐτή, σύμφωνα μέ ὅλα τά στοιχεῖα, εἶναι ὅτι ὁ Τρότσκι κάνει στίς συγγραφικές του ἐξορμήσεις μιά ἀκόμα (μόνο μιά;) ἀπόπειρα νά προετοιμάσει τούς ὅρους γιά τήν ὑποκατάσταση τοῦ λενινισμοῦ ἀπό τόν τροτσκισμό. Ὁ Τρότσκι χρειάζεται «πάση θυσία» νά δυσφημήσει τό κόμμα, τά στελέχη του πού πραγματοποίησαν τήν ἐξέγερση, γιά νά περάσει ἀπό τή δυσφήμηση τοῦ κόμματος στή δυσφήμηση τοῦ λενινισμοῦ. Καί ἡ δυσφήμηση τοῦ λενινισμοῦ τοῦ εἶναι ἀπαραίτητη γιά νά πασάρει τόν τροτσκισμό σάν τή «μοναδική», «προλεταριακή» (μήν τό παίρνετε γι' ἀστεῖο!) ἰδεολογία. Ὅλα αὐτά γίνονται βέβαια (ἄ, βέβαια!), κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ λενινισμοῦ, γιά νά γίνει ἡ διαδικασία τοῦ πασαρίσματος «ὅσο τό δυνατό πιό ἀνώδυνα».

Αὐτοῦ βρίσκεται ἡ οὐσία τῶν τελευταίων συγγραφικῶν ἐξορμήσεων τοῦ Τρότσκι.

Γι' αὐτό οἱ συγγραφικές αὐτές ἐξορμήσεις τοῦ Τρότσκι βάζουν μέ ὅλη τήν ὀξύτητα τό ζήτημα τοῦ τροτσκισμοῦ.

Ὥστε λοιπόν, τί εἶναι ὁ τροτσκισμός;

Ὁ τροτσκισμός χαρακτηρίζεται ἀπό τρία γνωρίσματα πού τόν θέτουν σέ ἀδιάλλακτη ἀντίθεση μέ τό λενινισμό.

Ποιά εἶναι αὐτά τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα;

Πρῶτο. Τροτσκισμός εἶναι ἡ θεωρία τῆς «διαρκοῦς» (ἀδιάκοπης) ἐπανάστασης. Τί σημαίνει ὅμως διαρκής ἐπανάσταση μέ τήν τροτσκιστική της ἔννοια; Εἶναι μιά ἐπανάσταση πού δέν ὑπολογίζει τήν ἄπορη ἀγροτιά σάν ἐπαναστατική δύναμη. Ἡ «διαρκής» ἐπανάσταση τοῦ Τρότσκι εἶναι, ὅπως λέει ὁ Λένιν, «ὑπερπήδηση» τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος, «παιγνίδι μέ τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας». Ποῦ βρίσκεται ὁ κίνδυνος αὐτῆς τῆς θεωρίας; Βρίσκεται στό ὅτι μιά τέτια ἐπανάσταση, ἄν κανείς ἔκανε ἀπόπειρα νά τήν πραγματοποιήσει, θά κατάλγγε σέ ἀναπόφευχτη χρεωκοπία, γιατί θά ἀποσποῦσε ἀπό τό ρωσικό προλεταριάτο τό σύμμαχό του, δηλαδή τήν ἄπορη ἀγροτιά. Ἔτσι ἀκριβῶς ἐξηγεῖται καί ἡ πάλη πού κάνει ὁ λενινισμός ἐνάντια στόν τροτσκισμό ἀπό τά 1905 ἀκόμα.

Πῶς ἐκτιμᾶ ὁ Τρότσκι τό λενινισμό ἀπό τήν ἄποψη αὐτῆς τῆς πάλης; Τόν βλέπει σά θεωρία, πού περιέχει «ἀντεπαναστατικά χαρακτηριστικά». Ποῦ στηρίζεται ἡ φοβερή καί τρομερή αὐτή γνώμη γιά τό λενινισμό; Στηρίζεται ἀπό ὅτι ὁ λενινισμός ὑπεράσπισε καί περιφρούρησε τόν καιρό πού ἔπρεπε τήν ἰδέα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς.

Ὁ Τρότσκι ὅμως δέν περιορίζεται σ' αὐτή τή φοβερή καί τρομερή του γνώμη. Προχωρεῖ πιό πέρα καί ἰσχυρίζεται ὅτι: «Ὅλο τό οἰκοδέμημα τοῦ λενινισμοῦ εἶναι σήμερα χτισμένο πάνω στό ψέμα καί τήν καλπιά καί κλείνει μέσα του τό φαρμακερό σπέρμα τῆς ἴδιας τῆς ἀποσύνθεσής του». (Βλ. γράμμα τοῦ Τρότσκι στόν Τσχέιτζε στά 1913). Ὅπως βλέπετε, ἔχουμε νά κάνουμε μέ δυό ἀντίθετες κατευθύνσεις.

Δεύτερο. Τροτσκισμός σημαίνει δυσπιστία πρός τή μπολσεβίκικη κομματικότητα, πρός τή μονολιθικότητα τοῦ κόμματος, πρός τήν ἐχθρότητα τοῦ κόμματος ἀπέναντι στά ὀπορτουνιστικά στοιχεῖα. Ὁ τροτσκισμός στόν ὀργανωτικό τομέα εἶναι ἡ θεωρία τῆς συμβίωσης τῶν ἐπαναστατῶν καί τῶν ὀπορτουνιστῶν, τῶν ὁμάδων καί τῶν μικροομάδων στούς κόλπους ἑνός ἑνιαίου κόμματος. Θά σᾶς εἶναι ἀσφαλῶς γνωστή ἡ ἱστορία τοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου τοῦ Τρότσκι, ὅπου συνεργάζονταν ἐγκάρδια μαρτοφικοί καί ὀτζοβιστές, λικβιτταριστές καί τροτσκιστές, παριστάνοντας ἕνα «πραγματικό» κόμμα. Εἶναι γνωστό ὅτι αὐτό τό κόμμα, πού ἀποτελοῦνταν ἀπό κουρέλια, ἐπιδίωκε τή διάλυση τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος. Ποιές ἦταν τότε οἱ «διαφωνίες μας»; Ὅτι ὁ λενινισμός ἔβλεπε σάν ἐγγύηση γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος τή διάλυση τοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου, ἐνῶ ὁ τροτσκισμός ἔβλεπε αὐτό τό συνασπισμό σά βάση γιά τή δημιουργία ἑνός «πραγματικοῦ» κόμματος.

Ὅπως βλέπετε, ἔχουμε πάλι νά κάνουμε μέ δυό ἀντίθετες κατευθύνσεις.

Τρίτο. Τροτσκισμός σημαίνει δυσπιστία πρός τούς ἡγέτες τοῦ μπολσεβικισμοῦ, προσπάθεια γιά τή δυσφήμησή τους, γιά τήν ἀμαύρωσή τους. Δέν ξέρω οὔτε ἕνα ρεῦμα μέσα στό κόμμα, πού θά μποροῦσε νά συγκριθεῖ μέ τόν τροτσκισμό ὅσον ἀφορᾶ τή δυσφήμηση τῶν ἡγετῶν τοῦ λενινισμοῦ ἤ τῶν κεντρικῶν ὀργάνων τοῦ κόμματος. Τί μπορεῖ νά πεῖ λχ. κανείς γιά τή «γεμάτη φιλοφροσύνη» κρίση τοῦ Τρότσκι σχετικά μέ τό Λένιν, πού τόν χαρακτηρίζει «ἐξ ἐπαγγέλματος ἐκμεταλλευτή καθετί τοῦ καθυστερημένου μέσα στό ρωσικό ἐργατικό κίνημα». (Βλ. στό ἴδιο μέρος). Κι ὅμως αὐτή δέν εἶναι καθόλου ἡ πιό «εὐγενική» κρίση ἀπ' ὅλες τίς «εὐγενικές» κρίσεις τοῦ Τρότσκι πού ὑπάρχουν.

Πῶς μπόρεσε νά συμβεῖ ὥστε ὁ Τρότσκι, πού ἔσερνε μαζί του ἕνα ὄχι καί τόσο εὐχάριστο φορτίο ἁμαρτίες νά βρεθεῖ, παρ' ὅλα αὐτά, στίς γραμμές τῶν μπολσεβίκων τόν καιρό τοῦ κινήματος τοῦ Ὀχτώβρη; Αὐτό ἔγινε γιατί ὁ Τρότσκι παράτησε (παράτησε στήν πράξη) αὐτό τό φορτίο, τό ἔκρυψε στή ντουλάπα. Χωρίς αὐτή τήν «ἐγχείρηση» δέ θά μποροῦσε νά ὑπάρξει σοβαρή συνεργασία μέ τόν Τρότσκι. Ἡ θεωρία τοῦ συνασπισμοῦ τοῦ Αὐγούστου, δηλαδή ἡ θεωρία τῆς ἑνότητας μέ τούς μενσεβίκους, εἶχε ἤδη συντριφτεῖ ἀπό τήν ἐπανάσταση καί πεταχτεῖ μακριά γιατί, γιά ποιά ἑνότητα μποροῦσε νά γίνει λόγος ὅταν εἴχαμε ἔνοπλη πάλη ἀνάμεσα στούς μπολσεβίκους καί τούς μενσεβίκους; Στόν Τρότσκι δέν ἀπόμεινε τίποτε ἄλλο νά κάνει παρά νά ἀναγνωρίσει τό γεγονός ὅτι ἡ θεωρία του αὐτή ἦταν πιά ἄχρηστη.

Μέ τή θεωρία τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης «συνέβηκε» ἡ ἴδια ἀκριβῶς ὄχι εὐχάριστη ἱστορία, γιατί κανείς ἀπό τούς μπολσεβίκους δέν ἔκανε τή σκέψη νά καταλάβει τήν ἐξουσία τήν ἐπόμενη μέρα τῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη καί ὁ Τρότσκι δέ μποροῦσε παρά νά ξέρει ὅτι οἱ μπολσεβίκοι δέ θά τοῦ ἐπέτρεπαν—γιά νά ἀναφέρουμε τά λόγια τοῦ Λένιν—«νά παίξει μέ τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας». Στόν Τρότσκι δέν ἀπέμεινε τίποτε ἄλλο νά κάνει ἀπό τό νά ἀναγνωρίσει τήν πολιτική τῶν μπολσεβίκων, τήν πολιτική τῆς πάλης γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς ἐπιροῆς στά Σοβιέτ, τῆς πάλης γιά τήν κατάχτηση τῆς ἀγροτιᾶς. Ὅσο γιά τό τρίτο χαρακτηριστικό γνώρισμα τοῦ τροτσκισμοῦ (δυσπιστία πρός τούς μπολσεβίκους ἡγέτες), αὐτό δέ μποροῦσε φυσικά παρά νά ὁποχωρήσει σέ δεύτερη μοίρα

ὕστερα ἀπ' τήν ὁλοφάνερη χρεωκοπία τῶν δυό πρώτων χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων.

Μποροῦσε ἄραγε ὁ Τρότσκι σέ μιά τέτια κατάσταση πραγμάτων νά μήν κρύψει τό φορτίο του στή ντουλάπα καί νά μήν ἀκολουθήσει τούς μπολσεβίκους, αὐτός, πού δέν εἶχε καμιά κάπως σοβαρή ὁμάδα νά τόν ἀκολουθήσει καί πού εἶχε ἔρθει στούς μπολσεβίκους σάν πολιτική μονάδα χωρίς στρατό; Βέβαια, δέ μποροῦσε!

Τί δίδαγμα βγαίνει λοιπόν ἀπό τά παραπάνω; Ἕνα μόνο: μιά διαρκής συνεργασία τῶν λενινιστῶν μέ τόν Τρότσκι δέν εἶναι δυνατή παρά μόνο στήν περίπτωση πού ὁ Τρότσκι θ' ἀπαρνηθεῖ ὁλοκληρωτικά τό παλιό φορτίο, στήν περίπτωση πού θά προσχωρήσει ὁλοκληρωτικά στό λενινισμό. Ὁ Τρότσκι γράφει γιά τά διδάγματα τοῦ Ὀχτώβρη, ξεχνάει ὅμως ὅτι, ἐκτός ἀπ' ὅλα τά ἄλλα διδάγματα, ὑπάρχει καί ἕνα ἄλλο ἀκόμα δίδαγμα τοῦ Ὀχτώβρη, πού μόλις τό ἀνάφερα παραπάνω καί πού ἔχει πρωταρχική σημασία γιά τόν τροτσκισμό. Δέ θά ἔκανε κακό ἄν ὁ τροτσκισμός ἤθελε νά πάρει ὑπόψη του κι αὐτό τό δίδαγμα τοῦ Ὀχτώβρη.

Αὐτό ὅμως τό δίδαγμα δέν ὠφέλησε, ὅπως φαίνεται, τόν τροτσκισμό. Καί νά πού προσπαθοῦν τώρα νά βγάλουν ξανά στό φῶς τό παλιό φορτίο τοῦ τροτσκισμοῦ πού τό εἶχαν κρύψει στή ντουλάπα τίς μέρες τοῦ κινήματος τοῦ Ὀχτώβρη, μέ τήν ἐλπίδα νά βροῦν πελάτες, μιά πού ἡ ἀγορά μας γίνεται πιό πλατιά. Εἶναι ἀναμφίβολο ὅτι μέ τίς νέες συγγραφικές ἐξορμήσεις τοῦ Τρότσκι ἔχουμε μιά ἀπόπειρα γιά ἐπάνοδο στόν τροτσκισμό, γιά «ξεπέρασμα» τοῦ λενινισμοῦ, γιά λαθραῖο μπάσιμο καί ἐπιβολή ὅλων τῶν ἰδιομορφιῶν τοῦ τροτσκισμοῦ. Ὁ νέος τροτσκισμός δέν εἶναι μιά ἁπλή ἐπανάληψη τοῦ παλιοῦ τροτσκισμοῦ, εἶναι ἀρκετά μαδημένος καί ξεγυμνωμένος, εἶναι ἀσύγκρι-

τα πιό μαλακός στό πνεῦμα καί πιό μετριοπαθής στή μορφή ἀπ' ὅ,τι ὁ παλιός τροτσκισμός, ὅμως ἀναμφίβολα διατηρεῖ στήν οὐσία ὅλες τίς ἰδιομορφίες τοῦ παλιοῦ τροτσκισμοῦ. Ὁ νέος τροτσκισμός δέν τολμᾶ νά ταχθεῖ ἀνοιχτά ἐνάντια στό λενινισμό, σά μαχητική δύναμη, ἀλλά προτιμᾶ νά ἐνεργεῖ κάτω ἀπό τήν κοινή σημαία τοῦ λενινισμοῦ, καί νά ἐμφανίζεται κάτω ἀπό τό σύνθημα τῆς ἑρμηνείας, τῆς βελτίωσης τοῦ λενινισμοῦ. Κι αὐτό γιατί εἶναι ἀδύνατος. Δέ μποροῦμε νά θεωροῦμε τυχαῖο τό γεγονός ὅτι ἡ ἐξόρμηση τοῦ νέου τροτσκισμοῦ συνέπεσε μέ τό θάνατο τοῦ Λένιν. Ἄν ἦταν ζωντανός ὁ Λένιν ὁ τροτσκισμός δέ θά τολμοῦσε νά κάνει αὐτό τό ριψοκίνδυνο βῆμα.

Σέ τί συνίστανται τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ νέου τροτσκισμοῦ;

1) Στό ζήτημα τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης. Ὁ νέος τροτσκισμός δέ θεωρεῖ ἀναγκαῖο νά ὑπερασπίσει ἀνοιχτά τή θεωρία τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης. Διαπιστώνει «ἁπλῶς» ὅτι ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση ἐπιβεβαίωσε ὁλοκληρωτικά τήν ἰδέα τῆς «διαρκοῦς» ἐπανάστασης. Ἀπό ἐδῶ βγάζει τό ἀκόλουθο συμπέρασμα: στό λενινισμό ἀξιοσημείωτο καί παραδεχτό εἶναι ὅ,τι ἔγινε ὕστερα ἀπό τόν πόλεμο, στήν περίοδο τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης, καί ἀντίθετα, εἶναι λαθεμένο καί ἀπαράδεχτο ὅ,τι ἔγινε πρίν ἀπό τόν πόλεμο, πρίν ἀπό τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση. Ἀπ' ἐδῶ βγαίνει ἡ θεωρία τῶν τροτσκιστῶν γιά τή διαίρεση τοῦ λενινισμοῦ σέ δυό μέρη: στόν προπολεμικό λενινισμό, στόν «παλιό», «ἀκατάλληλο» λενινισμό, μέ τήν ἰδέα του τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἀγροτιᾶς, καί στό νέο, τό μεταπολεμικό, τόν Ὀχτωβριανό λενινισμό, πού οἱ τροτσκιστές ὑπολογίζουν νά τόν προσαρμόσουν στίς ἀπαιτήσεις τοῦ τροτσκισμοῦ. Αὐτή ἡ θεωρία τῆς διαίρεσης τοῦ λενινισμοῦ σέ δυό

μέρη χρειάζεται στόν τροτσκισμό σάν ἕνα πρῶτο, λίγο-πολύ «παραδεχτό» βῆμα, πού θά διευκολύνει τά ἐπόμενα βήματά του στήν πάλη ἐνάντια στό λενινισμό.

Ὁ λενινισμός ὅμως δέν εἶναι μιά ἐκλεχτική θεωρία, πού συγκολλήθηκε ἀπό ποικιλόμορφα στοιχεῖα καί ἐπιτρέπει τή δυνατότητα διχοτόμησής του. Ὁ λενινισμός εἶναι μιά ὁλοκληρωμένη θεωρία, πού γεννήθηκε στά 1903, πέρασε τίς δοκιμασίες τριῶν ἐπαναστάσεων καί βαδίζει τώρα μπροστά, σάν μαχητική σημαία τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου.

«Ὁ μπολσεβικισμός—λέει ὁ Λένιν—ὑπάρχει σάν ρεῦμα πολιτικῆς σκέψης καί σάν πολιτικό κόμμα ἀπό τά 1903. Μόνο ἡ ἱστορία τοῦ μπολσεβικισμοῦ σ' ὅλη τήν περίοδο τῆς ὕπαρξής του μπορεῖ νά ἐξηγήσει ἱκανοποιητικά, γιατί μπόρεσε νά διαμορφώσει καί νά διατηρήσει μέσα ἀτίς πιό δύσκολες συνθῆκες τή σιδερένια πειθαρχία, πού ἦταν ἀπαραίτητη γιά τή νίκη τοῦ προλεταριάτου». (Βλ. τόμ. 25ος, σελ. 174).

Μπολσεβικισμός καί λενινισμός εἶναι ἕνα καί τό ἴδιο πράγμα. Εἶναι δυό ὀνόματα ἑνός καί τοῦ ἴδιου πράγματος. Γι' αὐτό ἡ θεωρία τῆς διαίρεσης τοῦ λενινισμοῦ σέ δυό μέρη εἶναι μιά θεωρία ἐξαφάνισης τοῦ λενινισμοῦ, θεωρία ὁποκατάστασης τοῦ λενινισμοῦ ἀπό τόν τροτσκισμό.

Δέ χρειάζεται κάν νά ποῦμε ὅτι τό κόμμα δέ μπορεῖ νά συμβιβαστεῖ μ' αὐτή τήν ἀλλόκοτη θεωρία.

(2) Στό ζήτημα τῆς κομματικότητας. Ὁ παλιός τροτσκισμός ἤθελε νά ὑπονομεύσει τή μπολσεβίκικη κομματικότητα, χρησιμοποιώντας τή θεωρία (καί τήν πράξη) τῆς ἑνότητας μέ τούς μενσεβίκους. Ὅμως ἡ θεωρία αὐτή ρεζιλεύτηκε τέσο, πού δέ θέλουν τώρα οὔτε κάν νά τή θυμοῦνται. Γιά τήν ὑπονόμευση τῆς κομματικότητας ὁ σύγχρονος τροτσκισμός ἐφεῦρε μιά νέα, λιγότερο σκανδαλώδικη καί σχεδόν «δημοκρατική» θεωρία, τή θεωρία τῆς ἀντιπαράθεσης τῶν παλιῶν κομματικῶν στελεχῶν στά νέα κομματικά μέλη. Γιά τόν τροτσκισμό δέν ὑπάρχει μιά ἑνιαία καί ἀδιαίρετη ἱστορία τοῦ κόμματός μας. Ὁ τροτσκισμός χωρίζει τήν ἱστορία τοῦ κόμματός μας σέ δυό ἄνισα μέρη, στήν περίοδο πρίν ἀπό τόν Ὀχτώβρη καί στήν περίοδο ὕστερα ἀπό τόν Ὀχτώβρη. Ἡ περίοδος πρίν ἀπό τόν Ὀχτώβρη δέν ἀποτελεῖ οὐσιαστικά ἱστορία, ἀλλά «προϊστορία» τοῦ κόμματός μας, εἶναι μιά ἀσήμαντη ἤ, τό πολύ-πολύ, μιά ὄχι καί τόσο σοβαρή προπαρασκευαστική περίοδος τοῦ κόμματός μας. Ἀντίθετα, τό μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματός μας ὕστερα ἀπό τόν Ὀχτώβρη εἶναι ἡ πραγματική, ἡ αὐθεντική ἱστορία. Τότε εἴχαμε τά «παλιά», «προϊστορικά», ἀσήμαντα στελέχη τοῦ κόμματός μας. Τώρα, ἔχουμε νέο, πραγματικό, «ἱστορικό» κόμμα. Εἶναι ζήτημα ἄν χρειάζεται νά ἀποδείξουμε ὅτι αὐτό τό πρωτότυπο σχῆμα τῆς ἱστορίας τοῦ κόμματος εἶναι σχῆμα ὑπόσκαψης τῆς ἑνότητας ἀνάμεσα στά παλιά καί τά νέα στελέχη τοῦ κόμματός μας, σχῆμα διάλυσης τῆς μπολσεβίκικης κομματικότητας.

Δέ χρειάζεται κάν νά ποῦμε ὅτι τό κόμμα δέ μπορεῖ νά συμβιβαστεῖ μ' αὐτό τό ἀλλόκοτο σχῆμα.

(3) Στό ζήτημα τῶν ἡγετῶν τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Ὁ παλιός τροτσκισμός προσπάθησε νά δυσφημήσει τό Λένιν λίγο-πολύ ἀνοιχτά, χωρίς νά φοβᾶται τίς συνέπειες. Ὁ νέος τροτσκισμός ἐνεργεῖ μέ μεγαλύτερη σύνεση. Προσπαθεῖ νά κάνει τή δουλιά τοῦ παλιοῦ τροτσκισμοῦ, ἐπαινώντας τάχα, ἐξυμνώντας τό Λένιν. Νομίζω ὅτι ἀξίζει τόν κόπο νά ἀναφέρουμε μερικά παραδείγματα.

Τό κόμμα ξέρει τό Λένιν σάν ἀδιάλλαχτο ἐπαναστάτη. Ὅμως ξέρει ἐπίσης ὅτι ὁ Λένιν ἦταν συνετός, δέν ἀνεχόταν ὅσους ξεπερνοῦσαν τό μέτρο καί συχνά ἔχοβε μέ σταθερό χέρι τή φόρα ἐκείνων πού παρασύρονταν σέ τροτσκιστικές ἐνέργειες κι ἀνάμεσά τους καί τοῦ ἴδιου τοῦ

Τρότσκι. Ὁ Τρότσκι θίγει αὐτό τό θέμα στό βιβλίο του «Γιά τό Λένιν». Ὅμως σύμφωνα μέ τό δικό του χαρακτηρισμό βγαίνει ὅτι ὁ Λένιν δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπό τό «νά καρφώνει στά μυαλά ὁλονῶν αἐ κάθε εὐκαιρία τήν ἰδέα γιά τό ἀναπόφευχτο τῆς τρομοκρατίας». Ἔτσι δημιουργεῖται ἡ ἐντύπωση ὅτι ὁ Λένιν ἦταν ὁ πιό αἱμοδιψής ἀπ' ὅλους τούς αἱμοδιψεῖς μπολσεβίκους.

Γιατί χρειάστηκε στόν Τρότσκι αὐτή ἡ περιττή κι ὁλότελα ἀδικαιολόγητη ὑπερβολή;

Τό κόμμα ξέρει τό Λένιν σάν ὑποδειγματικό κομματικό ἄνθρωπο, πού δέν ἀγαποῦσε νά λύνει τά ζητήματα μόνος του, χωρίς τό καθοδηγητικό κολλεχτιβιστικό ὄργανο, στά πεταχτά, χωρίς νά τά σφυγμομετρᾶ προσεχτικά καί νά τά ἐλέγχει. Ὁ Τρότσκι θίγει στό βιβλίο του κι αὐτή τήν πλευρά τοῦ ζητήματος. Ὅμως ἐκεῖνο πού μᾶς παρουσιάζει, δέν εἶναι ὁ Λένιν, ἀλλά ἕνας κινέζος μανδαρίνος, πού λύνει τά σπουδαιότερα ζητήματα στήν ἡσυχία τοῦ γραφείου του, ὅπως τοῦ κατεβεῖ στό κεφάλι.

Θέλετε νά μάθετε πῶς ἔλυσε τό κόμμα μας τό ζήτημα τῆς διάλυσης τῆς Συνταχτικῆς Συνέλευσης; Ἀκοῦστε τόν Τρότσκι:

«Πρέπει, βέβαια, νά διαλύσουμε τή Συνταχτική Συνέλευση—ἔλεγε ὁ Λένιν—μά τί νά κάνουμε μέ τούς ἀριστερούς σοσιαλεπαναστάτες;

Ἐδῶ ὅμως μᾶς καθησύχασε πολύ ὁ γέρο-Νάτανσον. Ἦρθε νά μᾶς „συμβουλευτεῖ" καί τά πρῶτα λόγια του ἦταν:

—Μοῦ φαίνεται πώς θά χρειαστεῖ νά διαλύσουμε μέ τή βία τή Συνταχτική Συνέλευση.

—Μπράβο!—ἀναφώνησε ὁ Λένιν—τό σωστό σωστό! Ὅμως θά συμφωνήσουν μ' αὐτό οἱ δικοί σας;

—Μερικοί ἀπό τούς δικούς μας ταλαντεύονται, μά νομίζω πώς στό τέλος θά συμφωνήσουν—ἀπάντησε ὁ Νάτανσον».

Ἔτσι γράφεται ἡ ἱστορία.

Θέλετε νά μάθετε πῶς ἔλυσε τό κόμμα τό ζήτημα τοῦ Ἀνώτατου Πολεμικοῦ Συμβουλίου; Ἀκοῦστε τόν Τρότσκι:

«Χωρίς σοβαρούς καί ἔμπειρους στρατιωτικούς δέ θά βγοῦμε ἀπ' αὐτό τό χάος,—ἔλεγα στό Βλαντίμιρ Ἰλίτς κάθε φορά, ὕστερα ἀπό τήν ἐπίσκεψή του στό στρατηγεῖο.

—Αὐτό, καθώς φαίνεται, εἶναι σωστό. Μόνο μή μᾶς προδόσουν...

—Θά τοποθετήσουμε πλάι στόν καθένα ἀπό ἕνα ἐπίτροπο.

—Κι ἀκόμα καλύτερα δυό,—ἀναφώνησε ὁ Λένιν,—καί μάλιστα μέ σταθερό χέρι. Δέ γίνεται νά μήν ἔχουμε κομμουνιστές σταθερούς.

Ἔτσι γεννήθηκε ἡ ἰδέα τῆς συγκρότησης τοῦ Ἀνώτατου Πολεμικοῦ Συμβουλίου».

Ἔτσι γράφει ὁ Τρότσκι τήν ἱστορία.

Γιατί χρειάστηκαν στόν Τρότσκι τά παραμύθια αὐτά τῆς χαλιμᾶς πού ἐκθέτουν τό Λένιν; Μήπως γιά τήν ἐξύμνηση τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος Β. Ι. Λένιν; Δέ φαίνεται νά εἶναι ἔτσι.

Τό κόμμα γνωρίζει τό Λένιν σάν τό μεγαλύτερο μαρξιστή τῆς ἐποχῆς μας, βαθύ θεωρητικό καί ἐμπειρότατο ἐπαναστάτη, πού γι' αὐτόν εἶναι ξένο καί τό παραμικρότερο ἴχνος μπλανκισμοῦ. Ὁ Τρότσκι θίγει στό βιβλίο του κι αὐτή τήν πλευρά τοῦ ζητήματος. Ὅμως ὁ δικός του χαρακτηρισμός δέ μᾶς δίνει τό γίγαντα Λένιν, ἀλλά ἕνα κάποιο νάνο μπλανκιστή, πού συμβουλεύει τό κόμμα στίς μέρες τοῦ Ὀχτώβρη «νά πάρει τήν ἐξουσία στά δικά του τά χέρια, ἀνεξάρτητα ἀπ' τό Σοβιέτ καί πίσω ἀπ' τίς πλάτες τοῦ Σοβιέτ». Ὅπως εἶπα ὅμως καί πιό πάνω, αὐτός ὁ χαρακτηρισμός δέν ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα οὔτε κατά ἕνα γιώτα.

Γιατί τοῦ Τρότσκι τοῦ χρειάστηκε αὐτή ἡ χτυπητή... ἀνακρίβεια; Δέν ἔχουμε ἐδῶ ἄραγε μιά ἀπόπειρα νά δυσφημήσει «κλιγουλάκι» ὁ Λένιν;

Αὐτά εἶναι τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ νέου τροτσκισμοῦ.

Ποῦ βρίσκεται ὁ κίνδυνος ἀπό τό νέο τροτσκισμό;

Βρίσκεται στό γεγονός ὅτι σύμφωνα μ' ὅλο τό ἐσωτερικό του περιεχόμενο ὁ τροτσκισμός ἔχει ὅλες τίς πιθανότητες νά γίνει κέντρο καί πόλος συγκέντρωσης τῶν μή προλεταριακῶν στοιχείων ποῦ ἐπιδιώκουν ν' ἀδυνατίσουν, νά ἀποσυνθέσουν τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου.

Καί τί θά γίνει τώρα;—θά ρωτήσετε. Ποιά εἶναι τά ἄμεσα καθήκοντα τοῦ κόμματος σέ σχέση μέ τίς νέες συγγραφικές ἐξορμήσεις τοῦ Τρότσκι;

Ὁ τροτσκισμός ἐξορμᾶ τώρα γιά νά δυσφημήσει τό μπολσεβικισμό καί νά ὁποσκάψει τίς βάσεις του. Τό καθῆκον τοῦ κόμματος εἶναι νά θάψει τόν τροτσκισμό σάν ἰδεολογικό ρεῦμα.

Μιλᾶνε γιά διωγμούς ἐνάντια στήν ἀντιπολίτευση καί γιά πιθανότητα διάσπασης. Αὐτά εἶναι ἀνοησίες, σύντροφοι. Τό κόμμα μας εἶναι γερό καί δυνατό. Δέ θά ἐπιτρέψει κανενός εἴδους διασπάσεις. Ὅσο γιά τούς διωγμούς, ἐγώ εἶμαι κατηγορηματικά ἀντίθετος. Δέ μᾶς χρειάζονται τώρα διωγμοί, ἀλλά πλατιά ἰδεολογική πάλη ἐνάντια στόν τροτσκισμό πού ἀναβιώνει.

Ἐμεῖς δέ θελήσαμε καί δέν ἐπιδιώξαμε αὐτή τή συζήτηση ἀπό τόν τύπο. Ὁ τροτσκισμός μᾶς τήν ἐπιβάλλει μέ τίς ἀντιλενινιστικές του ἐξορμήσεις. Τί νά γίνει; Εἴμαστε ἕτοιμοι, σύντροφοι.

1924

«Πράβντα», ἀρ. φύλλου 269,
25 τοῦ Νοέμβρη 1924.

τερα πῆραν μέρος καί οἱ Τσερνόφ καί Τσερετέλι) εἶχε σχηματιστεῖ ἀπό τή μενσεβίκικη-σοσιαλεπαναστατική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς Πετρούπολης στίς 7 τοῦ Μάρτη 1917, γιά νά κρατάει ἐπαφή μέ τήν Προσωρινή κυβέρνηση, νά «πιέζει» πάνω της καί νά «ἐλέγχει» τή δράση της. Στήν πράξη ἡ «ἐπιτροπή ἐπαφῆς» βοηθοῦσε τήν πραγματοποίηση τῆς ἀστικῆς πολιτικῆς τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης καί συγκρατοῦσε τίς ἐργατικές μάζες ἀπό τό δραστήριο ἐπαναστατικό ἀγώνα γιά τό πέρασμα ὅλης τῆς ἐξουσίας στά Σοβιέτ. Ἡ «ἐπιτροπή ἐπαφῆς» συνέχισε τή δράση της ὡς τό Μάη τοῦ 1917, ὁπότε οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μενσεβίκων καί τῶν σοσιαλεπαναστατῶν πῆραν ἄμεσα μέρος στήν Προσωρινή κυβέρνηση.—

71 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 3η, τόμ. 20ος, σελ. 87-90.

72 Ἡ Συνδιάσκεψη τῆς ὀργάνωσης τῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ.) ἔγινε στίς 27 τοῦ Ἀπρίλη-5 τοῦ Μάη (14-22 τοῦ Ἀπρίλη) 1917. Στή Συνδιάσκεψη ἦταν παρόντες 57 ἀντιπρόσωποι. Στίς ἐργασίες τῆς Συνδιάσκεψης πῆραν μέρος ὁ Β. Ι. Λένιν καί ὁ Ι. Β. Στάλιν. Ὁ Β. Ι. Λένιν ἔκανε εἰσήγηση γιά τήν τρέχουσα κατάσταση. Βάση τῆς εἰσήγησης ἦταν οἱ θέσεις του τοῦ Ἀπρίλη. Ὁ Ι. Β. Στάλιν ἦταν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τήν ἐπεξεργασία τῆς ἀπόφασης πάνω στήν εἰσήγηση τοῦ Β. Ι. Λένιν

73 Γιά τήν 7η Πανρωσική Συνδιάσκεψη τοῦ Ἀπρίλη τῶν Μπολσεβίκων βλ. «Ἱστορία τοῦ ΚΚ (Μπ.) τῆς ΣΕ, Ἐπιτομή», σελ. 180-184 καί 3η ἀλλ. ἔκδ., σελ. 197-201.

74 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἔκδ. 3η, τόμ. 20ος, σελ. 13-47.

75 Βλ. τό «Λόγος τοῦ Β. Ι. Λένιν στή συνεδρίαση τῆς ἐπιτροπῆς Πετρούπολης τοῦ ΣΔΕΚΡ (Μπ.) στίς 24 (11) τοῦ Ἰούνη 1917 ἀπ' ἀφορμή τήν ἀναβολή τῆς διαδήλωσης». (Ἅπαντα, ἔκδ. 3η, τόμ. 20ος, σελ. 526-527).—

76 Τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν βουλευτῶν τῆς Βόρειας περιοχῆς ἔγινε στίς 24-26 (11-13) τοῦ

Ὀχτώβρη 1917 στήν Πετρούπολη μέ τήν καθοδήγηση τῶν Μπολσεβίκων. Στό Συνέδριο παραβρέθηκαν ἀντιπρόσωποι τῆς Πετρούπολης, τῆς Μόσχας, τῆς Κροστάνδης, τοῦ Νόβγκοροντ, τοῦ Ρέβελ, τοῦ Χέλσινγκφορς, τοῦ Βίμποργκ καί ἄλλων πόλεων, συνολικά 94 ἀντιπρόσωποι, πού ἀπ' αὐτούς οἱ 51 ἦταν Μπολσεβίκοι. Τό Συνέδριο πῆρε ἀπόφαση γιά τήν ἀνάγκη νά περάσει ἀμέσως ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ στό κέντρο καί στίς περιφέρειες, ἔκανε ἔκκληση στούς ἀγρότες νά ὑποστηρίξουν τόν ἀγώνα γιά τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ καί στά ἴδια τά Σοβιέτ νά ἐνεργήσουν δραστήρια καί νά δημιουργήσουν Ἐπαναστατικές Στρατιωτικές Ἐπιτροπές γιά τήν ὀργάνωση τῆς στρατιωτικῆς ὑπεράσπισης τῆς ἐπανάστασης. Τό Συνέδριο συγκρότησε τήν ἐπιτροπή τῆς Βόρειας περιοχῆς καί τῆς ἀνάθεσε τήν προετοιμασία τῆς σύγκλησης τοῦ Ζου Πανρωσικοῦ Συνεδρίου τῶν Σοβιέτ καί τό συντονισμό τῆς δράσης ὅλων τῶν Σοβιέτ τῆς περιοχῆς.—

77 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἐκδ. 3η, τόμ. 21ος, σελ. 330.

78 Βλ. Β. Ι. Λένιν, Ἅπαντα, ἐκδ. 3η, τόμ. 21ος, σελ. 333.

ΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

Λόγος στή σύσκεψη γιά τά ζητήματα τῆς δουλιᾶς μέσα στή νεολαία, πού κλήθηκε ἀπό τήν ΚΕ τοῦ ΚΚΡ (Μπ.)[1] 3 τοῦ Ἀπρίλη 1924

Πρίν ἀπ' ὅλα, πρέπει νά πῶ ὁρισμένα λόγια γιά τή θέση πού πῆρε ἡ ΚΕ τῆς νεολαίας στό ζήτημα τῆς κομματικῆς συζήτησης. Ἦταν λάθος τό ὅτι ἡ ΚΕ τῆς Ὁμοσπονδίας Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν Ρωσίας ἐξακολούθησε νά σωπαίνει ἐπίμονα ὕστερα ἀπ' τό γεγονός ὅτι οἱ τοπικές ὀργανώσεις εἶχαν πεῖ κιόλας τή γνώμη τους. Ὅμως δέ θά ἦταν σωστό νά ἐξηγήσουμε τή σιωπή τῆς ΚΕ τῆς Ὁμοσπονδίας σάν οὐδετερότητα. Ἁπλούστατα κρατοῦσαν ὑπερβολικά προσεχτική στάση.

Καί τώρα λίγα λόγια γιά τίς συζητήσεις. Νομίζω ὅτι δέν ὑπάρχουν διαφωνίες ἀρχῶν. Μελέτησα τίς θέσεις σας καί τά ἄρθρα σας καί ὅμως δέ βρῆκα διαφωνίες ἀρχῶν. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ὅμως ὑπάρχει σύγχιση καί ἕνα σωρό φανταστικές «ἀσυμβίβαστες» ἀντιφάσεις.

Ἡ πρώτη ἀντίφαση εἶναι ἡ ἀντιπαράθεση τῆς Ὁμοσπονδίας σάν «ἐφεδρείας» στήν Ὁμοσπονδία σάν «ὄργανου» τοῦ κόμματος. Τί εἶναι ἡ Ὁμοσπονδία—ἐφεδρεία ἤ ὄργανο; Καί τό ἕνα καί τό ἄλλο. Αὐτό εἶναι ξεκάθαρο, καί ἔχει εἰπωθεῖ κιόλας στούς λόγους τῶν ἴδιων τῶν συντρόφων. Ἡ Ὁμοσπονδία Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν εἶναι: ἐφεδρεία, ἐφεδρεία ἀπό ἀγρότες καί ἐργάτες, ἀπό ὅπου τό

κόμμα ἀντλεῖ δυνάμεις γιά νά συμπληρώσει τά κενά στίς γραμμές του. Ὅμως εἶναι ταυτόχρονα καί ἕνα ὄργανο, στά χέρια τοῦ κόμματος, μέ τό ὁποῖο τό κόμμα θέτει κάτω ἀπό τήν ἐπιρροή του τίς μάζες τῆς νεολαίας. Θά μπορούσαμε νά ποῦμε πιό συγκεκριμένα ὅτι ἡ Ὁμοσπονδία εἶναι ὄργανο τοῦ κόμματος, βοηθητικό ὅπλο τοῦ κόμματος, μέ τήν ἔννοια ὅτι τά δραστήρια μέλη τῆς Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν Ρωσίας ἀποτελοῦν ὄργανο μέ τό ὁποῖο τό κόμμα ἐπιδρᾶ πάνω στή νεολαία, πού βρίσκεται ἔξω ἀπ' τήν Ὁμοσπονδία. Οἱ ἔννοιες αὐτές δέν ἔρχονται σέ ἀντίθεση ἡ μιά μέ τήν ἄλλη, καί δέ μποροῦν νά ἀντιπαρατεθοῦν ἡ μιά στήν ἄλλη.

Ἡ δεύτερη τάχα ἀσυμβίβαστη ἀντίφαση βρίσκεται στό ὅτι, σύμφωνα μέ τή γνώμη ὁρισμένων συντρόφων, ἡ «ταξική πολιτική τῆς Ὁμοσπονδίας καθορίζεται ὄχι ἀπό τή σύνθεσή της, ἀλλά ἀπό τή σταθερότητα ἀρχῶν τῶν ἀνθρώπων, πού βρίσκονται ἐπικεφαλῆς της». Ἔτσι ἀντιπαραθέτουν τή σταθερότητα ἀρχῶν στή σύνθεση. Καί αὐτή ἡ ἀντίφαση εἶναι ἐπίσης ἐσκεμμένη, γιατί ἡ ταξική πολιτική τῆς Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν Ρωσίας καθορίζεται καί ἀπό τό ἕνα καί ἀπό τό ἄλλο, καί ἀπό τή σύνθεση, καί ἀπό τή σταθερότητα ἀρχῶν τῆς ἡγετικῆς κορυφῆς. Ἂν ἄνθρωποι σταθεροί ἀπό ἄποψη ἀρχῶν δέχονται τήν ἐπίδραση ἀπό μέλη ξένα πρός τό πνεῦμα τῆς Ὁμοσπονδίας, πού τά μέλη της ἔχουν γενικά τά ἴδια δικαιώματα, ἡ ὕπαρξη τέτιων μελῶν δέ μπορεῖ νά μήν ἀφήσει ἴχνη στή δουλιά καί τήν πολιτική της Ὁμοσπονδίας. Γιατί τό κόμμα ρυθμίζει τή σύνθεσή του; Γιατί ξέρει ὅτι ἡ σύνθεση ἐπιδρᾶ στή δουλιά του.

Τέλος, ἀκόμα μιά ἀντίφαση ἐπίσης ἐσκεμμένη πού ἀφορᾶ τό ρόλο τῆς Ὁμοσπονδίας καί τή δουλιά της ἀνάμεσα στούς ἀγρότες. Μερικοί βάζουν τό ζήτημα ὅτι τάχα τό καθῆκον τῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι νά «στεριώσει» τήν ἐπιρροή της ἀνάμεσα στούς ἀγρότες, ὄχι ὅμως καί νά τήν πλατύνει, ἄλλοι πάλι θέλουν «νά πλατύνουν τήν ἐπιρροή», μά δέ συμφωνοῦν νά τή στερεώσουν. Πάνω σ' αὐτά θέλουν νά δημιουργήσουν πλατφόρμα γιά συζήτηση. Εἶναι ξεκάθαρο ὅτι ἡ ἀντιπαράθεση αὐτῶν τῶν δυό καθηκόντων εἶναι τεχνητή, γιατί ὅλοι καταλαβαίνουν πολύ καλά ὅτι ἡ Ὁμοσπονδία πρέπει ταυτόχρονα καί νά στεριώνει καί νά πλαταίνει τήν ἐπιρροή της στό χωριό. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι σ' ἕνα σημεῖο τῶν θέσεων τῆς ΚΕ τ.ς Ὁμοσπονδίας Κομ. Νεολαιῶν τῆς Ρωσίας ὑπάρχει μιά ἀδέξια διατύπωση γιά τή δουλιά ἀνάμεσα στούς ἀγρότες. Ὅμως καί ὁ Ταρχάνοφ καί οἱ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῆς πλειοψηφίας τῆς ΚΕ τῆς Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν Ρωσίας δέν ἐπιμένουν σ' αὐτή τήν ἀδέξια διατύπωση καί εἶναι σύμφωνοι νά τή διορθώσουν. Ὕστερα ἀπ' ὅλα αὐτά ἀξίζει ἄραγε τόν κόπο νά λογομαχοῦμε γιά μικροπράγματα;

Ὑπάρχει ὅμως μιά ἀντίφαση στή ζωή καί τή δράση τῆς Ὁμοσπονδίας Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν, ἀντίφαση πραγματική, ὄχι ἐπινοημένη, πού γι' αὐτήν θά ἤθελα νά πῶ μερικά λόγια. Ἐγγυῶ τήν ὕπαρξη δυό τάσεων μέσα στήν Ὁμοσπονδία: τήν ἐργατική καί τήν ἀγροτική. Ἐγγυῶ τήν ἀντίφαση ἀνάμεσα σ' αὐτές τίς τάσεις, πού εἶναι αἰσθητές καί πού δέ μποροῦμε νά τίς παραβλέψουμε. Τό ζήτημα αὐτῆς τῆς ἀντίφασης εἶναι τό πιό ἀδύνατο σημεῖο στούς λόγους τῶν ὁμιλητῶν. Ὅλοι ὑποστηρίζουν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά πυκνώσουν οἱ γραμμές τῆς Ὁμοσπονδίας μέ τό τράβηγμα ἐργατῶν, ὅλοι ὅμως σκοντάφτουν ὅταν περνοῦν στήν ἀγροτιά, στό ζήτημα τῆς στρατολογίας μέσα ἀπό τούς ἀγρότες. Ἀκόμα καί κεῖνοι οἱ ὁμιλητές, πού δέ χρησιμοποίησαν ὑπεκφυγές καί σοφίσματα, σκόνταψαν σ' αὐτό τό ζήτημα.

Ἡ Ὁμοσπονδία Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν τῆς Ρω-

→ αποστολέας της μη ανταγωνιστικής αντίφασης εργατών-αγροτών.

σίας εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι βρίσκεται μπροστά σέ δυό προβλήματα: τό ἐργατικό καί τό ἀγροτικό. Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι, μιά πού ἡ Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν εἶναι ἐργατοαγροτική ὀργάνωση, οἱ δυό αὐτές τάσεις, οἱ ἀντιφάσεις αὐτές μέσα στήν Ὁμοσπονδία θά παραμείνουν καί στό μέλλον. Ὁ ἕνας θά ὑποστηρίξει ὅτι πρέπει νά στρατολογηθοῦν ἐργάτες, ἀποσιωπώντας τήν ἀγροτιά, ὁ ἄλλος πάλι θά ὑποστηρίξει ὅτι πρέπει νά στρατολογηθοῦν ἀγρότες, ὑποτιμώντας τό ρόλο τοῦ προλεταριακοῦ στοιχείου μέσα στήν Ὁμοσπονδία σάν στοιχείου ἡγετικοῦ. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ ἐσωτερική ἀντίφαση, πού βρίσκεται στήν ἴδια τή φύση τῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι ἐκεῖνο πού ἀναγκάζει τούς ὁμιλητές νά σκοντάφτουν. Στούς λόγους ἔγινε κάποιος παραλληλισμός ἀνάμεσα στό Κόμμα καί τήν Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν. Στήν πραγματικότητα ὅμως τέτιος παραλληλισμός δέ στέκει, γιατί τό κόμμα μας εἶναι ἐργατικό, καί ὄχι ἐργατοαγροτικό, ἐνῶ ἡ Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν εἶναι ἐργατοαγροτική ὀργάνωση. Νά γιατί ἡ Ὁμ. Κομ. Νεολαιῶν δέ μπορεῖ νά εἶναι μόνον ἐργατική ὀργάνωση, ἀλλά πρέπει νά εἶναι ταυτόχρονα καί ἐργατική καί ἀγροτική. Ἕνα πράγμα εἶναι ξεκάθαρο: μέ τή σημερινή συγκρότηση τῆς Ὁμοσπονδίας οἱ ἐσωτερικές ἀντιφάσεις καί ἡ πάλη τῶν τάσεων θά εἶναι ἀναπόφευχτες καί στό μέλλον.

Ἔχουν δίκιο ἐκεῖνοι πού λένε ὅτι πρέπει νά τραβήξουμε στό κόμμα τή μεσαία ἀγροτική νεολαία, ὅμως ἐδῶ χρειάζεται νά εἴμαστε προσεχτικοί καί δέν πρέπει νά παρεκκλίνουμε πρός τήν ἄποψη ἑνός ἐργατοαγροτικοῦ κόμματος, πού σ' αὐτήν εἶναι ἐπιρρεπῆ κάποτε καί ὁρισμένα ὑπεύθυνα στελέχη. Πολλοί ἔβαλαν τίς φωνές: «Τραβᾶτε στό κόμμα ἐργάτες, γιατί νά μήν τραβήξουμε στόν ἴδιο βαθμό καί ἀγρότες; Ἄς μπάσουμε ἑκατό ἢ διακόσιες χιλιάδες ἀγρότες». Ἡ ΚΕ εἶναι ἐνάντια σ' αὐτό, γιατί τό κόμμα μας πρέπει νά εἶναι ἐργατικό κόμμα. Περίπου 70% ἢ 80% ἐργάτες καί 20-25% μή ἐργάτες—αὐτή πρέπει νά εἶναι κατά προσέγγιση ἡ ἀναλογία μέσα στό κόμμα. Ὅμως κάπως διαφορετικά, ἀπ' ὅτι στό κόμμα, ἔχει τό ζήτημα στήν ΟΚΝΡ. Ἡ Ὁμοσπονδία Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν εἶναι ἐθελοντική, ἐλεύθερη ὀργάνωση τῶν ἐπαναστατικῶν στοιχείων τῆς ἐργατικῆς καί ἀγροτικῆς νεολαίας. Χωρίς τούς ἀγρότες, χωρίς τίς μάζες τῆς ἀγροτικῆς νεολαίας θά ἔπαυε νά εἶναι ἐργατοαγροτική ὀργάνωση. Ὅμως ἐδῶ πρέπει νά ρυθμίσουμε τή δουλιά ἔτσι πού ὁ καθοδηγητικός ρόλος νά ἐξακολουθεῖ νά ἀνήκει στό προλεταριακό στοιχεῖο.

Λεπτομέρειες γιά περισσότερα ἀπό αὐτά βλέπε:
Ι. Στάλιν, Ὁμοσπονδία Κομμουνιστικῶν Νεολαιῶν,
Μ., 1925.